

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Біржовою Радою

ПАТ «ФБ «ПЕРСПЕКТИВА»

«ЗАРЕЄСТРОВАНО»

Національною

комісією з цінних паперів та
фондового ринку

Протокол № 12/11/05-01

від 05.11.2012 р.

Рішення № 1815

від 18.12.2012 р.

Голова Біржової Ради

Е.І. Мілюшко

Голова Комісії

Д.М. Тевелєв

**ПРАВИЛА
ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА»
(нова редакція)**

ЗМІСТ

Розділ 1: ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ	3
Розділ 2: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	11
РОЗДІЛ 3. ЕТС БІРЖІ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБИГУ НА БІРЖІ	14
Розділ 4: ПОРЯДОК ДОСТУПУ ДО ЕТС БІРЖІ, ЧЛЕНИ БІРЖІ ТА УЧАСНИКИ БІРЖОВИХ ТОРГІВ	14
Розділ 5: МАРКЕТ-МЕЙКЕРИ	18
Розділ 6: ДОПУСК ДО ТОРГІВ, ЛІСТИНГ ТА ДЕЛІСТИНГ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ІНШИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА БІРЖІ	18
Розділ 7. ТОРГОВИЙ ТЕРМІНАЛ ВІТ eTrade	24
Розділ 8. ТОРГОВИЙ ТЕРМІНАЛ ВІТ eTrade IPO	25
Розділ 9. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА БІРЖІ	25
Розділ 10. СИСТЕМА МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ НЕВИКОНАННЯ (ЧАСТКОВОГО ВИКОНАННЯ) ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА БІРЖІ	28
Розділ 11: ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ТОРГІВЛІ НА БІРЖІ	29
Розділ 12. УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ НА БІРЖІ	32
Розділ 13. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ НА ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА БІРЖІ	38
Розділ 14. РИНОК ЗАЯВОК	40
Розділ 15. АДРЕСНИЙ РИНОК	41
Розділ 16. РИНОК АУКЦІОНУ	42
Розділ 17. РИНОК РЕПО	46
Розділ 18. ОСОБЛИВОСТІ БІРЖОВИХ ТОРГІВ, КЛІРИНГУ, РОЗРАХУНКІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЩОДО ДЕРЖАВНИХ ОБЛІГАЦІЙ УКРАЇНИ	52
Розділ 19: РОЗМІЩЕННЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ІНШИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА БІРЖІ	52
Розділ 19-1: РИНОК ПОХІДНИХ	57
Розділ 20: ПОРЯДОК КОТИРУВАННЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ВИЗНАЧЕННЯ БІРЖОВОГО КУРСУ	57
Розділ 21: РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ	58
Розділ 22: НАГЛЯД БІРЖІ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ УЧАСНИКІВ БІРЖОВИХ ТОРГІВ ТА ПОРЯДОК НАКЛАДЕННЯ САНКЦІЙ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БІРЖІ. ЗАПОБІГАННЯ МАНІПУЛЮВАННЮ НА БІРЖІ ТА УКЛАДАННЮ НЕСТАНДАРТНИХ ДОГОВОРІВ	60
Розділ 23. ПОРЯДОК НАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ДО БІРЖІ ТА ІНШІ ПОСЛУГИ БІРЖІ	63
Розділ 24. СИСТЕМА БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ЗДІЙСНЕНІ ТОРГІВ, КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ НА БІРЖІ	63
Розділ 25. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ НА БІРЖІ	66
Розділ 26. ДІЇ ПРИ ТЕХНІЧНИХ ЗБОЯХ НА БІРЖОВИХ ТОРГАХ	67
Розділ 27: НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ	68
Розділ 28: ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ МІЖ УЧАСНИКАМИ БІРЖОВИХ ТОРГІВ	70
Розділ 29: ВИМОГИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ З ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ	70
Розділ 30: ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БІРЖІ	71
Розділ 31: ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	71

РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

З метою застосування цих Правил вживаються наступні терміни та визначення.

- 1.1.** *Автоматизована система Біржі* (далі - *АС Біржі*) - організаційно-технічна система, яка об'єднує програмно-технічний комплекс, що включає в себе спеціалізоване програмне забезпечення (ЦСК Біржі, Торгові термінали, ЕТС Біржі, інші підсистеми), фізичне середовище, комунікаційне обладнання і оброблювану інформацію. До функцій АС Біржі відноситься оброблення інформації за операціями Клірингу та розрахунків та обмін нею з ЕТС Біржі, Платіжною організацією, Депозитарієм та Учасниками Біржових торгів.
- 1.2.** *Адміністратор Біржі* (далі - *Адміністратор*) - відповідальний співробітник Біржі, якому з метою контролю за дотриманням Учасниками Біржових торгів цих Правил та виявлення Маніпулювання цінами на фондовому ринку (далі - Маніпулювання) на Біржі надані повноваження, що дозволяють йому відстежувати хід Біржових торгів та укладання Договорів, узагальнювати отриману інформацію та доповідати директору Біржі та Біржовій Раді для прийняття рішення, або призупинити Біржові торги та виконувати інші дії у відповідності з цими Правилами.
- 1.3.** *Активи* - цінні папери та інші фінансові інструменти, які є предметом Договору та обертаються на Біржі, та грошові кошти (далі - кошти).
- 1.4.** *Асоціація УФТ* - АСОЦІАЦІЯ «УКРАЇНСЬКІ ФОНДОВІ ТОРГОВЦІ», відкрите, добровільне, договірне об'єднання професійних учасників ринків цінних паперів, яке має статус саморегульованої організації на підставі свідоцтва Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі - Комісії).
- 1.5.** *Аукціон* - спосіб проведення Біржових торгів, який може використовуватись як на Ринку розміщення, так і Ринку Аукціону для цілей визначення справедливої ціни шляхом подання Заявок на купівлю/продаж за ціною, що змінюється протягом Торгівельної сесії за визначеною процедурою одностороннього котирування.
- 1.6.** *Банк* - банк, що є членом Платіжної системи або Розрахунковим банком Платіжної системи, уклав з Платіжною організацією Платіжної системи договір та надає послуги учасникам Платіжної системи, що одночасно є Учасниками Біржових торгів, щодо забезпечення переказу коштів за Договорами, що укладені на Біржі або інший банк. Банк одночасно може бути Учасником Біржових торгів.
- 1.7.** *Біржа* - ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА», що має ліцензію Комісії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку, а саме діяльності по організації торгівлі на фондовому ринку, затверджує ці Правила та виконує функції щодо забезпечення діяльності Біржі, володіє АС Біржі та забезпечує електронний документообіг.
- 1.8.** *Біржова Рада* - колегіальний орган Біржі, який створюється згідно із Статутом Біржі, затверджує ці Правила та регулює діяльність Біржі у відповідності зі Статутом Біржі та цими Правилами.
- 1.9.** *Біржові торги* - організоване укладання на Біржі договорів щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів відповідно до законодавства та цих Правил. Біржа організує укладання Договорів протягом Біржових торгів за технологією електронних торгів, тобто на Біржі впроваджений електронний документообіг між Учасниками Біржових торгів, Платіжною організацією, Банками та депозитарними установами, що є за цими Правилами суб'єктами електронного документообігу.
- 1.10.** *Біржовий курс* - ринкова ціна цінного папера, яка визначається з урахуванням вимог законодавства та цих Правил на конкретну дату за результатами біржових торгів у день їх проведення на підставі Договорів, у яких передбачено, що строк їх виконання не перевищує трьох робочих днів з моменту їх укладання.

- 1.11. Біржовий список** - Електронний документ, який складається Біржею та містить інформацію щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів, які на відповідну дату в конкретний момент часу допущені до торгівлі на Біржі за категорією лістингових цінних паперів або за категорією позалістингових цінних паперів та інших фінансових інструментів. Біржовий список розміщується на Інтернет-сайті Біржі та в ЕТС Біржі.
- 1.12. Біржовий реєстр** - складова Біржового списку, що містить інформацію щодо Лістингових цінних паперів.
- 1.13. Біржовий фондовий індекс** - показник, який визначає зведений курс цінних паперів, що котируються на Біржі, та розраховується та оприлюднюється Біржею з урахуванням вимог, встановлених Комісією.
- 1.14. Блокування Активів** - операція, яка здійснюється Учасником Біржових торгів для забезпечення виконання Договорів та призводить до можливості переходу прав власності на відповідні Активи виключно з метою виконання зобов'язань або забезпечення виконання зобов'язань за Договорами.
- 1.15. Виконана Заявка** - Заявка, за якою укладено Договір у відповідності з умовами, що вказані в Заявці. Заявка, за якою укладено Договір на повний обсяг Активів, вказаний в Заявці, є Заявкою, що виконана повністю. Заявка, за якою укладено Договір не на повний обсяг Активів, вказаний в Заявці, є Заявкою, що виконана частково.
- 1.16. Виписка з Реєстру Договорів Біржі** - документ, що є частиною Реєстру Договорів Біржі та містить усі істотні умови всіх Договорів, укладених даним Учасником Біржових торгів згідно вимог цих Правил. Кожен з Договорів, який включений до Виписки з Реєстру Договорів Біржі, існує у вигляді Електронного документа або документа на папері - копії Електронного документа).
- 1.17. Виписка з Реєстру Заявок Біржі** - Електронний документ, що є частиною Реєстру Заявок Біржі та містить всі Заявки, надані даним Учасником Біржових торгів. Виписка з Реєстру Заявок надається Біржею на запит Учасника Біржових торгів стосовно наданих ним Заявок.
- 1.18. Граничне значення зміни ціни** - розмір максимального відхилення Поточної ціни цінних паперів від Ціни відкриття та/або Ціни відкриття від Ціни закриття. При перевищенні Граничного значення зміни ціни цінних паперів Біржа може призупинити Біржові Торги. Граничне значення зміни ціни встановлюється рішенням Біржової Ради або директора Біржі відповідно до нормативно-правових актів Комісії.
- 1.19. Граничне значення ціни** - максимальне/мінімальне значення ціни цінного паперу, за якою можуть подаватися Заявки до ЕТС Біржі. Максимальне (мінімальне) граничне значення ціни визначається шляхом додавання (віднімання) до (від) Ціни відкриття/Ціни закриття/Поточної ціни Ліміту зміни ціни, що встановлюється рішенням Біржової Ради або директора Біржі.
- 1.20. Грошовий ліміт** - розмір коштів Учасника Біржових торгів, що встановлюється Платіжною організацією та складається з залишку коштів Учасника Біржових торгів на рахунках в Платіжній організації та розмір коштів Страхового фонду, що може використати Учасник Біржових торгів, за рахунок яких можуть виконуватись грошові зобов'язання Учасника Біржових торгів.
- 1.21. Двостороннє котирування** - одночасне подання Заявки на купівлю та Заявки на продаж цінних паперів одним Учасником Біржових торгів.
- 1.22. Депозитарій** - депозитарій цінних паперів, з яким Біржа уклала договір про кліринг та/або розрахунки за договорами щодо цінних паперів.
- 1.23. Договір** - договір купівлі-продажу Активів, допущених до Біржових торгів, між Учасниками Біржових торгів, укладений у відповідності з цими Правилами, а також Договори, виконання зобов'язань за якими залежить від зміни ціни на Активи, що є

предметом цих Договорів, або від зміни значень індексів, які розраховані на підставі сукупності цін на відповідні Активи (індексів), в тому числі Договори, які передбачають виключно обов'язок сторін сплачувати (сплатити) кошти в залежності від зміни цін на Активи або від зміни значень фондових індексів (далі, також - Біржовий строковий контракт або Строковий контракт). Договір є Електронним документом, що укладається при посередництві Біржі та на який накладається ЕЦП Біржі. Учасник Біржових торгів, підписавши Договір доступу до ЕТС Біржі, погоджується з тим, що усі Договори укладаються на Біржі виключно на умовах, викладених у цих Правилах, та приєднується до цих Правил. Біржова угода та біржовий контракт у розумінні Положення про функціонування фондових бірж на Біржі укладаються одночасно у формі Договору.

- 1.24. Договір РЕПО** - Договір, що оформлює РЕПО та передбачає продаж (купівлю) цінних паперів із зобов'язанням їх зворотного викупу (продажу) на визначених у Договорі РЕПО умовах.
- 1.25. Додаткове забезпечення в цінних паперах (далі - Додаткове забезпечення)** - спосіб забезпечення зобов'язань Учасника Біржових торгів щодо сплати Маржинальної вимоги шляхом блокування Учасником Біржових торгів цінних паперів в Депозитарії та у зберігача цінних паперів (депозитарній установі).
- 1.26. Допуск до Біржових торгів** - сукупність процедур щодо включення цінних паперів та інших фінансових інструментів до Біржового списку.
- 1.27. Доступ до Біржових торгів** - сукупність технічних та юридичних процедур щодо надання можливості Учаснику Біржових торгів укладати Договори на Біржі та/або мати доступ до біржової інформації.
- 1.28. Електронний документ** - документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документів, у тому числі ЕЦП.
- 1.29. Електронна торгова система Біржі (далі - ЕТС Біржі)** - підсистема АС Біржі, що являє собою сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються Біржею для забезпечення укладання Договорів. Обмін інформацією в ЕТС Біржі здійснюється шляхом електронного документообігу, тобто шляхом створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення електронних документів.
- 1.30. ЕЦП** - електронний цифровий підпис у визначенні статті 1 Закону України «Про електронний цифровий підпис».
- 1.31. Засоби КЗІ** - засоби криптографічного захисту інформації, тобто програмні, програмно-апаратні та апаратні засоби, призначені для криптографічного захисту інформації.
- 1.32. Заявка** - Електронний документ, який поданий Учасником Біржових торгів та на який накладається його ЕЦП, що містить безумовну пропозицію (оферту) на укладання Договору згідно умов поданої Заявки відповідно до цих Правил. Факт надання Заявки на Біржу і час її отримання реєструється автоматично в ЕТС Біржі та відображається в Торговому терміналі Учасника Біржових торгів. Кожній Заявці, наданій в ЕТС Біржі, Біржею присвоюється унікальний ідентифікаційний номер в Реєстрі Заявок Біржі. Заявки, зареєстровані в ЕТС Біржі, відображаються на усіх Торгових терміналах Учасників Біржових торгів, за виключенням адресних Заявок.
- Заявка адресна - Заявка, яка подана Учасником біржових торгів та адресована іншому визначеному в Заявці конкретному Учаснику біржових торгів;
  - Заявка безадресна - Заявка, яка подана Учасником біржових торгів та адресована усім Учасникам біржових торгів.
- 1.33. Заявник** - Емітент, Учасник Біржових торгів, компанія з управління активами (щодо цінних паперів інститутів спільного інвестування, які знаходяться в управлінні компанії з управління активами), інша особа, в т.ч. орган державної влади, що має право виконувати дії щодо Допуску до Біржових торгів, а також призупинення (припинення) торгів цінними паперами у відповідності з цими Правилами.

- 1.34. Інтернет-сайт Біржі** - офіційний сайт, розміщений в мережі Інтернет за адресою: <http://fbr.com.ua>, який обслуговується Біржею та надає можливість отримання інформації стосовно діяльності Біржі у вільному або обмеженому режимі, а також надає сервіси Учасникам Біржових торгів.
- 1.35. Інформація Біржі щодо формування розрахункових документів** - Електронний документ, що формується АС Біржі та містить реквізити усіх документів на переказ коштів, що повинні бути сформовані Платіжною організацією за наслідками Біржових торгів.
- 1.36. Квитування** - операція Біржі щодо встановлення збігів відповідних реквізитів розпорядження на поставку цінних паперів Учасника Біржових торгів-постачальника та розпорядження на одержання цінних паперів Учасника Біржових торгів-одержувача, яка здійснюється методом порівняння реквізитів зустрічних розпоряджень, сформованих на підставі укладених Договорів.
- 1.37. Клієнт Учасника Біржових торгів (далі - Клієнт)** - особа, за дорученням та за рахунок якої Учасник Біржових торгів подає Заявки з метою укладання Договорів на Біржі.
- 1.38. Кліринг** - визначення взаємних зобов'язань за правочинами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів, у т.ч. шляхом неттінгу.
- 1.39. Котирувальний список (рівень лістингу)** - складова Біржового реєстру, що містить інформацію щодо цінних паперів відповідного рівня лістингу.
- 1.40. Криптографічний захист інформації (далі - КЗИ)** - вид захисту, що реалізується за допомогою перетворень інформації з використанням спеціальних даних (ключових даних) з метою приховування (або відновлення) змісту інформації, підтвердження її справжності, цілісності, авторства тощо.
- 1.41. Крок ціни** - мінімальна знижка або надбавка, на яку в ході Біржових торгів знижується або підвищується Стартова ціна та кожна наступна ціна Заявки.
- Для облігацій, щодо яких Заявки подаються у відсотках від номінальної вартості без врахування накопленого купонного доходу, Крок ціни складає не менше 0,000001%.
  - Для інших цінних паперів та інших фінансових інструментів, щодо яких Заявки подаються у національній валюті, Крок ціни складає не менше 0,0001 грн.
  - На Ринку Аукціону та Ринку розміщення Крок ціни визначається в Регламентах Аукціону та розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів у вигляді кроку Аукціону або кроку розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.
- 1.42. Ліміт в цінних паперах** - кількість цінних паперів, яку Учасник біржових торгів може використовувати для виконання зобов'язань за Договорами, в яких він виступає в якості Продавця, або забезпечення виконання зобов'язань за Договором.
- 1.43. Лістингові цінні папери** - цінні папери, які пройшли процедуру лістингу на Біржі, внесені до Біржового реєстру як такі, що відповідають вимогам цих Правил щодо відповідного рівня лістингу.
- 1.44. Лот** - установлена Біржовою Радою мінімальна кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, яка може міститися в Заявці. На Ринку Аукціону та Ринку розміщення Лот визначається у відповідних Регламентах.
- 1.45. Маржинальна вимога** - вимога Біржі щодо поповнення Грошового ліміту з метою виконання зобов'язань за Договорами щодо переказу коштів.
- 1.46. Маркет-мейкер** - Член Біржі, який згідно з цими Правилами зобов'язується підтримувати ліквідність ринку відповідних цінних паперів або інших фінансових інструментів, які допущені до Біржових торгів.
- 1.47. Нестандартний договір** - Договір, що не відповідає вимогам цих Правил.

- 1.48. Неттінг** - повне або часткове припинення зобов'язань за правочинами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів шляхом заліку зобов'язань або іншим способом. На момент здійснення неттінгу строк виконання зобов'язань, за якими здійснюється неттінг, вважається таким, що настав.
- 1.49. Пароль** - таємне слово або набір символів, призначений для підтвердження особи Уповноваженого представника Члена Біржі або Учасника Біржових торгів, що використовується для організації доступу та захисту від несанкціонованого доступу до ЕТС Біржі.
- 1.50. Підписувач електронного документа (далі - Підписувач)** - особа (або уповноважений представник особи), яка на законних підставах накладає ЕЦП під час створення Електронного документа та має відповідні права та обов'язки щодо відправлення та одержання Електронних документів.
- 1.51. Платіжна організація** - ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «СУЧАСНІ КРЕДИТНІ ТЕХНОЛОГІЇ», що включене до Державного реєстру фінансових установ, має ліцензію Національної (Державної) комісії з регулювання ринку фінансових послуг на здійснення переказу коштів небанківськими фінансовими установами, отримала дозвіл Національного банку України на здійснення розрахунків за угодами щодо цінних паперів, зареєструвала правила Платіжної системи та є Платіжною організацією Платіжної системи. Платіжна організація відкриває рахунки Учасникам Платіжної системи, які одночасно є Учасниками Біржових торгів, здійснює грошовий кліринг та переказ коштів на виконання зобов'язань за Договорами. Платіжна організація може виконувати функції Центрального контрагента.
- 1.52. Платіжна система** - внутрішньодержавна небанківська платіжна система «РОЗРАХУНКОВА ФОНДОВА СИСТЕМА», що є платіжною системою у визначенні Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», учасники якої є одночасно Учасниками Біржових торгів. Платіжною організацією Платіжної системи є ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «СУЧАСНІ КРЕДИТНІ ТЕХНОЛОГІЇ».
- 1.53. Позалістингові цінні папери та інші фінансові інструменти** - цінні папери та інші фінансові інструменти, які допущені до торгівлі на Біржі без унесення до Біржового реєстру.
- 1.54. Позначка часу** - сукупність електронних даних, створена за допомогою технічних засобів та засвідчена ЕЦП, яка підтверджує наявність певного Електронного документа на певний момент часу.
- 1.55. Поточна ціна** - ціна цінного паперу, що розраховується як середнє арифметичне зважене цін по укладених Договорах за таким цінним папером протягом поточної Торговельної сесії за проміжок часу, який не перевищує 60 хвилин (якщо інше не встановлено Комісією). У разі відсутності укладених Договорів протягом 60 хвилин (або іншого проміжку часу, встановленого Комісією) Торговельної сесії, які передують розрахунку Поточної ціни, Поточною ціною цінного папера вважається остання Поточна ціна такого цінного папера.
- 1.56. Похідні** - опціонні сертифікати та інші емісійні похідні (деривативи), передбачені законодавством України, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, базового активу.
- 1.57. Припинення доступу до Біржових торгів** - встановлення Учаснику Біржових торгів остаточної заборони на участь в Біржових торгах.
- 1.58. Призупинення доступу до Біржових торгів** - встановлення Учаснику Біржових торгів тимчасової заборони на участь в Біржових торгах.

- 1.59. Призупинення (зупинення) торгівлі** - процедура, що призводить до заборони протягом певного строку надавати Заявки та укласти Договори щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів.
- 1.60. Припинення торгівлі** - процедура виключення цінного папера або іншого фінансового інструмента із Біржового списку.
- 1.61. Регламент ЦСК** - документ, що визначає організаційні, технічні та інші умови діяльності ЦСК під час:
- засвідчення чинності відкритого ключа ЕЦП, який використовується Підписувачем для накладання і перевіряння ЕЦП, видачі сертифікату такого ключа;
  - обслуговування сертифікатів ключів ЕЦП, які використовуються Підписувачем для накладання і перевіряння ЕЦП;
  - надання послуг ЕЦП у відповідності до вимог законодавства.
- 1.62. Регламент Аукціону або розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів** - внутрішній документ Біржі, який визначає особливості проведення Біржових торгів за окремим цінним папером або іншим фінансовим інструментом та є частиною договору про проведення Аукціону або розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.
- 1.63. Реєстр Договорів Біржі** - Електронний документ, який містить перелік усіх Договорів, які укладені Учасниками Біржових торгів протягом Торговельної сесії. Реєстр Договорів Біржі містить усі визначені цими Правилами істотні умови всіх Договорів, а також відомості про Заявки, на підставі яких ці Договори було укладено.
- 1.64. Реєстр Заявок Біржі** - внутрішній Електронний документ Біржі, який містить перелік усіх Заявок, які подаються Учасниками Біржових торгів в ЕТС Біржі протягом Торговельної сесії з фіксацією часу реєстрації Заявок в ЕТС Біржі. Реєстр Заявок Біржі містить, відповідно до виду Заявки, щонайменше такі дані: реєстраційний номер Заявки; дату і час реєстрації Заявки; найменування Учасника Біржових торгів, який подав Заявку; умови Заявки; вид та/або тип Заявки; реквізити цінного папера або іншого фінансового інструменту, щодо якого виставлено Заявку; кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, щодо яких виставлено Заявку.
- 1.65. Реєстр Клієнтів Членів Біржі** - Електронний документ, який складається Біржею та містить встановлену цими Правилами сукупність даних про Клієнтів Членів Біржі, для яких відкрито Позичивні рахунки. Реєстр Клієнтів Членів Біржі є складовою Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів, формується ЕТС Біржі та доступний Учасникам Біржових торгів лише в розрізі інформації про їх Клієнтів.
- 1.66. Реєстр Маркет-мейкерів Біржі** - Електронний документ, що складається Біржею та містить встановлену цими Правилами сукупність даних про Маркет-мейкерів. Інформація з Реєстру Маркет-мейкерів Біржі розміщується на Інтернет-сайті Біржі та в ЕТС Біржі.
- 1.67. Реєстр Уповноважених представників** - Електронний документ, що складається Біржею, який містить встановлену цими Правилами сукупність даних про Уповноважених представників Учасників Біржових торгів. Інформація з Реєстру Уповноважених представників розміщується на Інтернет-сайті Біржі та в ЕТС Біржі.
- 1.68. Реєстр ЦП РЕПО** - Реєстр цінних паперів, що допущені до Біржових торгів на Ринку РЕПО. Реєстр ЦП РЕПО є складовою частиною Біржового списку.
- 1.69. Реєстр Членів Біржі та Учасників Біржових торгів** - Електронний документ, який складається Біржею та містить встановлену цими Правилами сукупність даних про Членів Біржі та інших осіб, що можуть приймати участь у Біржових торгах. Інформація з Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів розміщується на Інтернет-сайті Біржі та в ЕТС Біржі.
- 1.70. Реєстраційний код** - особливий ідентифікатор (тікер) цінного паперу або іншого фінансового інструменту та Учасника Біржових торгів, що встановлюється Адміністратором Біржі та дозволяє ідентифікувати даний цінний папір або інший

фінансовий інструмент у Біржовому списку, а Учасника Біржових торгів - в Реєстрі Членів Біржі та Учасників Біржових торгів.

- 1.71. РЕПО** - операція купівлі (продажу) цінних паперів із зобов'язанням зворотного їх продажу (купівлі) через визначений строк за заздалегідь обумовленою ціною, що здійснюється на основі єдиного Договору РЕПО. РЕПО складається з 2 частин:
- **1 частина РЕПО** передбачає переказ цінних паперів та зустрічний переказ коштів на визначених у Договорі РЕПО умовах.
  - **2 частина РЕПО** передбачає зворотній переказ цінних паперів, які були предметом 1 частини Операції РЕПО, та переказ коштів на визначених у Договорі РЕПО умовах.
- 1.72. Ризик** - можливість виникнення певної події, настання якої призводить до фінансових чи іншого виду витрат.
- 1.73. Ринкова капіталізація емітента** - ринкова вартість акцій емітента, яка визначається відповідно до вимог Комісії та документів Біржі та оприлюднюється на Інтернет-сайті Біржі у цілодобовому режимі.
- 1.74. Ринок** - окремих сегмент Біржових торгів, який відповідно до цих Правил має особливості обігу цінних паперів та інших фінансових інструментів, умов, порядку, строків виконання зобов'язань за Договорами. Біржові торги здійснюються на наступних Ринках: Ринку Заявок, Ринку Аукціону, Ринку РЕПО, Ринку державних облігацій України, Ринку розміщення, Строковому ринку, Адресному ринку, Ринку Похідних.
- 1.75. Розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів** - відчуження цінних паперів або інших фінансових інструментів емітентом або андеррайтером шляхом укладення Договорів на Біржі відповідно до цих Правил.
- 1.76. Розпорядження Біржі на переказ цінних паперів** - Електронний документ, що формується Біржею для ініціювання здійснення розрахунків за Договорами.
- 1.77. Розрахунковий банк** - визначений Платіжною організацією банк, в якому можуть бути відкриті кореспондентські рахунки Членів Платіжної системи та проводиться розрахунки між ними, в тому числі за наслідками грошового клірингу, та який виконує інші функції відповідно до правил Платіжної системи та умов укладених ним договорів.
- 1.78. Розрахунковий грошовий ліміт** - розрахований Біржею розмір коштів Учасника Біржових торгів, в межах якого такий Учасник Біржових торгів може укладати Договори на Біржі. Розрахунковий грошовий ліміт розраховується Біржею та складається з Грошового ліміту та розрахованої Біржею суми коштів, яка може бути отримана Учасником Біржових торгів внаслідок реалізації Додаткового забезпечення в цінних паперах.
- 1.79. Система електронного документообігу** - підсистема АС Біржі, що являє собою сукупність організаційних, правових заходів та програмних, програмно-апаратних, телекомунікаційних засобів, що забезпечують електронний документообіг з Учасниками Біржових торгів, Платіжною організацією, Депозитарієм, доступ до Електронних документів, інформації про дати та час їх отримання (відправлення), адресатів, а також можливість пошуку документів за їх реквізитами. Система електронного документообігу складається, зокрема, з ЕТС Біржі, Системи ВІТ eTrade Mail, правила якої оприлюднені на Інтернет-сайті Асоціації УФТ <http://www.aust.com.ua>, та інтегрована до інших систем електронного документообігу, створених учасниками фінансового ринку.
- 1.80. Спред горизонтальний** - різниця між кращою (найбільшою) ціною попиту та кращою (найменшою) ціною пропозиції за цінним папером або іншим фінансовим інструментом, визначена на підставі Заявок Учасників Біржових торгів.
- 1.81. Спред вертикальний** - різниця між максимальною та мінімальною ціною, яка міститься в пропозиціях на продаж, або між максимальною та мінімальною ціною, яка міститься в пропозиціях на купівлю цінних паперів або інших фінансових інструментів, визначена на підставі Заявок Учасників Біржових торгів.

- 1.82. Стартова ціна** - ціна цінного паперу або іншого фінансового інструменту, вперше допущеного до Біржових торгів, або за яким Договори не уклалися на Біржі протягом періоду, визначеного рішенням Біржової Ради або директора Біржі. У випадку, коли цінний папір або інший фінансовий інструмент має обіг на інших українських фондових біржах, Стартова ціна визначається рішенням директора Біржі, при цьому можуть враховуватись результати торгів на таких біржах. У випадку, коли цінний папір або інший фінансовий інструмент не має обігу на інших українських фондових біржах, Стартовою ціною вважається ціна першого Договору, укладеного в ЕТС Біржі, якщо інше не встановлено рішенням директора Біржі.
- 1.83. Технічний збій** - технічне та/або технологічне порушення належного функціонування апаратного та/або програмного забезпечення організації біржової торгівлі за умови збереження ним працездатного стану.
- 1.84. Торговельна сесія** - визначена цими Правилами частина робочого дня Біржі, протягом якої Учасники Біржових торгів мають право на укладання Договорів.
- 1.85. Торговельний день** - визначений цими Правилами робочий день, протягом якого здійснюються Біржові торги.
- 1.86. Торговий термінал** - програмно-апаратний комплекс Учасника Біржових торгів (в т.ч. емітента) з програмним забезпеченням, що дає змогу Учасникам Біржових торгів отримати доступ до ЕТС Біржі з метою виставлення Заявок та укладання Договорів, ініціювати, створювати, приймати, передавати, зберігати, перевіряти цілісність Електронних документів, отримувати довідкову інформацію та друкувати документи.
В цих Правилах визначаються наступні види Торгових терміналів:
- Торговий термінал BIT eTrade, що являє собою віддалений термінал АС Біржі та є його підсистемою;
  - Торговий термінал, що отримує технічний доступ до ЕТС Біржі використання зовнішніх програмно-технічних засобів, що інтегровані з ЕТС Біржі завдяки наявності універсального програмно-апаратного шлюзу.
  - Торговий термінал BIT eTrade IPO, що являє собою віддалений термінал АС Біржі, є його підсистемою та призначений для подання Заявок та укладання Договорів на Ринку розміщення та Ринку Аукціону.
- 1.87. Уповноважений представник** - працівник Члена Біржі, який отримав у Комісії сертифікат фахівця з торгівлі цінними паперами, або працівник Учасника Біржових торгів, що включений до Реєстру Уповноважених представників та має право на подання Заявок та укладання Договорів протягом Торговельної сесії від імені цього Учасника Біржових торгів.
- 1.88. Учасник Біржових торгів** - Член Біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інші особи та державні органи, що уклали договір з ЦСК, отримали право надавати Заявки та укласти Договори в ЕТС Біржі і внесені у Реєстр Членів Біржі та Учасників Біржових торгів.
- 1.89. Учасник Платіжної системи** - особа, що є суб'єктом відносин (платник та отримувач) при проведенні переказу коштів в Платіжній системі, відкрила рахунок в Платіжній організації та уклала з нею договір про участь. При розрахунках за Договорами, укладеними на Біржі, участь в розрахунках приймають виключно Учасники Платіжної системи, що є Учасниками Біржових торгів.
- 1.90. Централізований кліринг** - вид клірингу, коли права та зобов'язання, пов'язані з переказом коштів за кожним Договором, укладеним Учасником Біржових торгів, приймає на себе Центральний контрагент.
- 1.91. Центральний контрагент** - юридична особа, яка приймає на себе зобов'язання кожної сторони за Договорами, зобов'язання щодо яких розраховуються шляхом централізованого клірингу. При цьому Центральний контрагент є стороною, яка забезпечує виконання зобов'язань щодо переказу коштів за укладеними Договорами.

Функції Центрального контрагента виконує ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФІНАНСОВА КОМПАНІЯ «СУЧАСНІ КРЕДИТНІ ТЕХНОЛОГІЇ», що є Платіжною організацією.

- 1.92. Ціна відкриття** - ціна цінного паперу, що зафіксована на початку Торговельної сесії. Ціна відкриття цінного паперу розраховується як середньозважена ціни цінного папера за перші 60 хвилин Біржових торгів після відкриття Торговельної сесії. У разі відсутності укладених Договорів у перші 60 хвилин Торговельної сесії Ціною відкриття цінного папера вважається остання Ціна закриття такого цінного паперу. Порядок визначення Ціни відкриття інших фінансових інструментів встановлюється рішенням Біржової Ради та/або директора Біржі відповідно до нормативно-правових актів Комісії.
- 1.93. Ціна закриття** - ціна цінного паперу, що зафіксована наприкінці Торговельної сесії на підставі укладених Договорів. Ціна закриття цінного паперу розраховується як середньозважена ціни цінного папера за останні 60 хвилин Торговельної сесії. У разі відсутності укладених Договорів в останні 60 хвилин Торговельної сесії Ціною закриття вважається остання Поточна ціна такого цінного паперу. Порядок визначення Ціни закриття інших фінансових інструментів встановлюється рішенням Біржової Ради та/або директора Біржі відповідно до нормативно-правових актів Комісії.
- 1.94. ЦСК Біржі** - спеціалізований центр сертифікації ключів, зареєстрований або акредитований в установленому порядку, що визначений Біржею для забезпечення електронного документообігу під час проведення Біржових торгів.
- 1.95. Частка акцій у вільному обігу (free-float)** - частка акцій у випуску у власності міноритарних акціонерів (за виключенням: акцій у власності інвесторів, що володіють понад 10% акцій; акцій, що мають обмежений обіг; акцій, що належать державі), яка визначається Біржею на підставі публічних відомих джерел інформації.
- 1.96. Черга Заявок** - впорядкування за ціною (в Черзі Заявок на продаж першою є Заявка з мінімальною ціною, а далі - Заявки у порядку збільшення, в Черзі Заявок на купівлю - навпаки) та часом (у випадку рівності заявок одного напрямку дії пріоритет має заявка, що надана (зареєстрована) раніше) послідовності зареєстрованих у ЕТС невиконаних Заявок або частково виконаних Заявок. Усі Заявки у Черзі Заявок є активними.
- 1.97. Член Біржі** - юридична особа, яка має ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку, а саме діяльності з торгівлі цінними паперами, отримала цей статус у порядку, встановленому Біржею, і внесена до Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів.
- 1.98. Член Платіжної системи** - банк, що уклав з Платіжною організацією відповідної Платіжної системи договір про членство та надає Учасникам Платіжної системи та Платіжній організації відповідної Платіжної системи послуги щодо проведення переказу коштів.

Інші терміни та поняття, які спеціально не визначені в цих Правилах, використовуються згідно з чинним законодавством України.

Пункти 1.38, 1.48 розділу 1 цих Правил набувають чинності відповідно до вимог Закону України «Про депозитарну систему України».

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Ці Правила розроблені на підставі Законів України, нормативно-правових актів Комісії, Національного банку України (надалі - НБУ), інших нормативних актів державних органів, статуту Біржі.

2.2. Біржа створює організаційні, технологічні, інформаційні і правові умови для

централізованого укладання Договорів на Біржі. Укладання Договорів на Біржі здійснюється виключно в ЕТС Біржі згідно цих Правил.

Ці Правила встановлюють права і обов'язки для Біржі, Учасників Біржових торгів, емітентів, цінні папери та інші фінансові інструменти яких внесені до Біржового списку, та інших осіб, визначених цими Правилами.

2.3. Ці Правила мають на меті надання Учасникам Біржових торгів та їх Уповноваженим представникам максимальної зручності в отриманні інформації, прийнятті рішень, укладанні Договорів та проведенні Клірингу та розрахунків на виконання зобов'язань за укладеними Договорами.

2.4. Принципи організації торгівлі на Біржі направлені на недопущення, виявлення та виключення в подальшому Маніпулювання на Біржі.

2.5. Ці Правила мають на меті створення інформаційної прозорості стосовно емітентів, Активів, результатів Біржових торгів, Учасників Біржових торгів і таке інше.

2.6. Ці Правила регламентують:

- порядок організації та проведення Біржових торгів;
- допуск до торгів, лістинг та делістинг цінних паперів та інших фінансових інструментів на Біржі;
- особливості ЕТС Біржі;
- доступ до Біржових торгів та ЕТС Біржі;
- котирування цінних паперів та інших фінансових інструментів, встановлення та оприлюднення їх Біржового курсу;
- розкриття інформації про діяльність Біржі та її оприлюднення;
- розв'язання спорів між Учасниками Біржових торгів;
- здійснення контролю за дотриманням Членами Біржі та іншими особами, які мають право брати участь у Біржових торгах згідно із законодавством, цих Правил;
- порядок забезпечення виконання та виконання зобов'язань за Договорами;
- накладення санкцій за порушення цих Правил;
- захист інформації на Біржі;
- документообіг на Біржі;
- обмін інформацією відповідно до законодавства України.

2.7. З врахуванням особливостей обігу цінних паперів та інших фінансових інструментів, умов, порядку, строків здійснення розрахунків за Договорами, Біржові торги здійснюються на окремих Ринках: Ринку Заявок, Ринку Аукціону, Ринку РЕПО, Ринку розміщення, Адресного ринку, Ринку Похідних, Строковому ринку.

2.8. Біржа взаємодіє з Платіжною організацією, Банками та Депозитарієм з метою забезпечення виконання розрахунків за Договорами, що укладені на Біржі, за принципом «поставка цінних паперів проти оплати».

Біржа забезпечує умови для виконання Договорів способом, обумовленим для кожного Ринку, у заявленому обсязі, за заявленою ціною та у визначений час.

Грошовий кліринг та переказ коштів за Договорами щодо цінних паперів виконуються Платіжною організацією за інформацією Біржі відповідно до Розділу 13 цих Правил. На Ринку Аукціону, Ринку розміщення та Ринку Похідних переказ коштів за Договорами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів може виконуватись Банком згідно відповідних Регламентів.

Максимальний строк виконання розрахунків Учасниками Біржових торгів за укладеними на Біржі Договорами встановлюється рішенням Біржової Ради та не може перевищувати 3 (три) робочих днів (за винятком Договорів, що укладаються на Ринку Аукціону, Похідних, Ринку РЕПО та Адресному ринку).

2.9. Біржа відповідно до цих Правил та договору про обслуговування випуску цінних паперів або інших фінансових інструментів, укладеного з емітентом, забезпечує проведення розрахунків стосовно операцій емітента щодо розміщення випущених ним цінних паперів або інших фінансових інструментів.

2.10. Біржа, Учасники Біржових торгів, Платіжна організація, Банки та Депозитарій здійснюють обмін інформацією на умовах гарантованої конфіденційності, щодо стану рахунків у цінних паперах та обігу цінних паперів на рахунках у цінних паперах, руху коштів та стану рахунків Учасників Біржових торгів.

За дії, що привели до порушення цілісності інформації та/або неконтрольованого поширення конфіденційної інформації та інформації з обмеженим доступом Біржа, Депозитарій, Платіжна організація, Банки та Учасники Біржових торгів несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України та укладених договорів.

2.11. Директор Біржі або Адміністратор Біржі мають право призупинити, припинити та поновити Біржові торги своїм рішенням. Про припинення або призупинення Біржових торгів Біржа сповіщає Учасників Біржових торгів шляхом розміщення інформації в ЕТС Біржі. Після з'ясування обставин та усунення порушень, що призвели до призупинення Біржових торгів, Біржові торги можуть бути поновлені.

Призупинення торгівлі цінними паперами та іншими фінансовими інструментами на Біржі може бути здійснено Біржею:

- за умови виявлення Адміністратором Біржі ознак Маніпулювання на Біржі відповідно до Розділу 21 цих Правил та ознак «фіктивності» цінних паперів та інших фінансових інструментів, що внесені до Біржового списку (емітент не знаходиться за місцезнаходженням, не звітує перед громадськістю тощо),
- у випадку настання надзвичайних ситуацій в роботі Біржі відповідно до Розділу 26 цих Правил,
- за рішенням уповноважених державних органів, в тому числі державного представника Комісії відповідно до пункту 4.4 цих Правил.

Поновлення торгівлі цінними паперами та іншими фінансовими інструментами на Біржі здійснюється за рішенням тих самих органів, що ініціювали призупинення або припинення Біржових торгів, за умови усунення порушень, що викликали призупинення або припинення торгівлі на Біржі цінними паперами та іншими фінансовими інструментами.

2.12. Призупинення або припинення торгівлі цінними паперами та іншими фінансовими інструментами може бути здійснено Біржею за таких підстав:

- припинення емітента, про що інформація оприлюднена у порядку, встановленому законодавством;
- невідповідності емітента та його цінних паперів або інших фінансових інструментів вимогам цих Правил щодо умов перебування у Біржовому списку як позалістингових цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- невідповідності емітента та його цінних паперів вимогам цих Правил щодо умов перебування у Біржовому списку як позалістингових цінних паперів;
- прийняття Комісією рішення про анулювання випуску;
- визнання емісії недобросовісною;
- призупинення, припинення Комісією обігу та укладання договорів за цінними паперами емітента;
- закінчення строку обігу цінних паперів;
- за заявою емітента (для лістингових цінних паперів), з урахуванням порядку лістингу та делістингу, що встановлюється цими Правилами;
- порушення у відношенні емітента справи про банкрутство, визнання емітента банкрутом або застосування до емітента ліквідаційної процедури, про що інформація оприлюднена у порядку, встановленому законодавством, крім цінних паперів емітентів, що пропонуються до продажу на фондових біржах у процесі приватизації;
- не розкриття емітентом цінних паперів, які знаходяться у Біржовому реєстрі, інформації перед Біржею відповідно до цих Правил, якщо надання такої інформації передбачено договором між Біржею та емітентом;
- з інших підстав, передбачених цими Правилами.

2.13. Біржа протягом одного робочого дня з дати отримання від Комісії повідомлення про прийняття рішення щодо припинення укладання договорів купівлі-продажу цінних паперів та інших фінансових інструментів певного емітента надсилає відповідні повідомлення Учасникам Біржових торгів із зазначенням дати початку та закінчення дії накладених обмежень чи їх повторного застосування.

Біржа за один робочий день до дати закінчення дії вищезазначених обмежень надсилає відповідні повідомлення Учасникам Біржових торгів.

2.14. Порядок здійснення торгів ф'ючерсними контрактами, опціонами або іншими фінансовими інструментами (деривативами) на Строковому ринку регламентується окремими змінами до Правил фондової біржі щодо запровадження в обіг на фондовій біржі деривативів, за умови реєстрації Комісією та погодження відповідного органу державної влади (за необхідністю).

2.15. Продаж державними органами приватизації на Біржі акцій акціонерних товариств, які відносяться до державної або комунальної власності, здійснюється на Ринку Аукціону у відповідності до нормативно-правових актів щодо порядку продажу в процесі приватизації акцій акціонерних товариств, затверджених Фондом державного майна України та/або Комісією та/або Антимонопольним комітетом України.

РОЗДІЛ 3.

ЕТС БІРЖІ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБИГУ НА БІРЖІ

3.1. Біржа організує електронний документообіг між Біржею та Учасниками Біржових торгів, Платіжною організацією, Депозитарієм. При цьому Біржа є посередником в прийнятті, передаванні (доставці), зберіганні, перевірці цілісності та створенні Електронних документів, що обертаються на Біржі. На кожний Електронний документ, що обертається в ЕТС Біржі, повинен бути накладений ЕЦП.

Порядок організації інформаційного обміну Учасниками Біржових торгів під час використання електронного документообігу, створення, доступу, зберігання та архівування Електронних документів, вирішення питань стосовно чинності Електронних документів регламентується Правилами Системи ВІТ eTrade Mail та Регламентом ЦСК Біржі.

3.2. Біржа при використанні ЕТС забезпечує:

- надійне функціонування ЕТС Біржі;
- надання необхідної для Учасників Біржових торгів інформації в зручному для сприйняття вигляді, обслуговування запитів Учасників Біржових торгів;
- відповідність програмного забезпечення для участі в Біржових торгах Вимогам до програмних продуктів на фондовому ринку, затвердженим нормативно-правовим актом Комісії.

ЕТС Біржі забезпечує:

- приймання, обробку та передачу від Учасників Біржових торгів Заявок на купівлю-продаж допущених до Біржових торгів цінних паперів та інших фінансових інструментів, укладення Договорів;
- підготовку та передачу інформації, необхідної для укладання та виконання Договорів;
- захист інформації, що стосується укладання та виконання Договорів на Біржі, від втрати або несанкціонованого доступу, у відповідності з чинним законодавством України про електронний документообіг шляхом технічного та криптографічного захисту інформації щодо Біржових торгів, забезпечує неможливість витоку, знищення та блокування інформації, порушення цілісності та режиму доступу до інформації;
- можливість відтворення Електронних документів у паперовому вигляді;
- формування та підтримку баз даних про хід та результати Біржових торгів з фіксацією часу подання Учасниками Біржових торгів Заявок та укладання Договорів.

3.3. Біржа зберігає інформацію щодо поданих Заявок та укладених Договорів у формі електронних документів та/або документів на папері не менше п'яти років у відповідних Реєстрах.

РОЗДІЛ 4.

ПОРЯДОК ДОСТУПУ ДО ЕТС БІРЖІ, ЧЛЕНИ БІРЖІ ТА УЧАСНИКИ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

4.1. Порядок доступу до Біржових торгів передбачає:

- надання до Біржі документів, перелік та форми яких опубліковані на Інтернет-сайті Біржі для укладення відповідних договірних відносин щодо доступу до Біржових торгів на умовах цих Правил; при цьому інформація, передбачена для надання Учасникам Біржових торгів до укладення ними договорів з Біржею відповідно до частині другій статті 12 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", також публікується на Інтернет-сайті Біржі;
- акредитацію Уповноваженого представника (відповідно до п. 4.9 цих Правил),
- укладення договору про надання послуг ЕЦП з ЦСК Біржі (відповідно до Регламенту ЦСК Біржі);
- підключення Торгового терміналу та отримання Паролю доступу (відповідно до п. 4.2 цих Правил);
- інші дії відповідно до особливостей допуску до Біржових торгів на окремих Ринках, що регламентуються відповідними розділами цих Правил.

Рекомендовані вимоги до комп'ютерної техніки, каналу зв'язку з ЕТС Біржі та Засобів КЗІ опубліковані на Інтернет-сайті Біржі та/або розробника програмного забезпечення Торгового терміналу.

Торговці цінними паперами, які мають ліцензію на право провадження діяльності з торгівлі цінними паперами та виконали процедури доступу до Біржових торгів, набувають статус Члена Біржі після включення до Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових Торгів.

4.2. Доступ до ЕТС Біржі здійснюється шляхом підключення Торгового терміналу Учасника Біржових торгів до ЕТС Біржі в переглядовому (без права укладання Договорів) або торговому (з правом укладання Договорів) режимах, надання Паролю доступу.

Інформація про Пароль доступу Учасника Біржових торгів є конфіденційною і не може бути передана іншим особам, в тому числі працівнику Учасника Біржових торгів, що не є Уповноваженим представником.

Учасники Біржових торгів несуть повну відповідальність за збереження конфіденційності Паролю доступу відповідно до цих Правил, а також Засобів КЗІ з закритим ключем відповідно до Регламенту ЦСК.

4.3. Доступ до ЕТС Біржі в переглядовому режимі мають:

- Члени Біржі;
- Адміністратор Біржі;
- Державний представник Комісії;
- директор Біржі.

4.4. Державний представник Комісії має право зупинити Біржові торги у випадку порушення Учасниками Біржових торгів або Біржею вимог чинного законодавства та цих Правил до усунення таких порушень. Виявлене порушення оформлюється актом про правопорушення, який складається Державним представником Комісії, з зазначенням суті порушення та посиланням на нормативний акт чи документ Біржі, вимоги якого були порушені.

4.5. Доступ до ЕТС Біржі в торговому режимі мають Учасники Біржових торгів.

Особливості допуску до Біржових торгів на окремих Ринках регламентуються відповідними розділами цих Правил.

Зокрема для допуску до Біржових торгів на Ринках, де грошовий кліринг та переказ коштів на виконання зобов'язань за Договорами, укладеними на Біржі, забезпечуються Платіжною організацією, необхідне отримання статусу Учасника Платіжної системи відповідно до процедури, опублікованої на Інтернет-сайті Платіжної організації Платіжної системи.

Особливості порядку допуску до Біржових торгів на Ринках розміщення та Ринку Аукціону визначаються відповідними Регламентами.

4.6. Державні органи, емітенти та інші особи, які мають право на отримання доступу до ЕТС Біржі у випадках, передбачених чинним законодавством України або договором, що уклала Біржа (далі - в цьому розділі - *інші особи*), отримують доступ до Біржових торгів після виконання всіх процедур, передбачених окремими договірними відносинами.

Особливості доступу до ЕТС Біржі та участі в Біржових торгах для інших осіб, в межах їх повноважень, можуть регламентуватись окремими рішеннями Біржової Ради або договором, що уклала Біржа.

4.7. Учасники Біржових торгів мають право на:

- отримання інформації згідно Розділу 21 цих Правил;
- внесення пропозицій до органів Біржі;
- користування Торговими терміналами для подання Заявок, укладання Договорів на Біржі та отримання інформації про хід Біржових торгів.

4.8. Учасники Біржових торгів зобов'язані:

- виконувати ці Правила та рішення органів Біржі;
- відповідати вимогам провадження професійної діяльності на фондовому ринку, визначеним Комісією;
- протягом Біржових торгів дотримуватися вимог чинного законодавства України (в т.ч. антимонопольного законодавства України), нормативних актів Комісії;
- надавати перелік Уповноважених представників, а також змін до цього переліку;
- інформувати Біржу про виконання зобов'язань за Договором, укладеним на Біржі, протягом однієї години з моменту виконання, відповідно до цих Правил, крім випадків, коли таку інформацію Біржа отримує від Депозитарію або Платіжної організації;
- сплачувати послуги, надані Біржею, у відповідності з встановленими Біржею тарифами та укладеними з Біржею договорами.

4.9. Уповноважені представники.

4.9.1. Учасник Біржових торгів приймає участь у Біржових торгах через Уповноваженого(их) представник(ів). Уповноважений представник повинен відповідати наступним вимогам:

- мати чинний сертифікат фахівця з питань торгівлі цінними паперами, виданий Комісією (для працівників Членів Біржі);
- мати довіреність Уповноваженого представника, складену за формою, опублікованою на Інтернет-сайті Біржі, та засвідчену уповноваженим органом Учасника Біржових торгів.

4.9.2. Уповноважений представник може бути позбавлений повноважень Уповноваженого представника у випадку накладання санкцій на Учасника Біржових торгів, які передбачені цими Правилами.

4.9.3. У разі відкликання довіреності Уповноваженого представника Учасник Біржових торгів зобов'язаний повідомити Біржу шляхом відправлення факсограми або засобами Системи ВІТ eTrade Mail про відкликання довіреності за формою, опублікованою на Інтернет-сайті Біржі протягом години з моменту прийняття рішення уповноваженим органом Учасника Біржових торгів про відкликання довіреності Уповноваженого представника.

Доступ Уповноваженого представника Учасника Біржових торгів до ЕТС Біржі програмно блокується з моменту отримання Учасником Біржових торгів від Біржі факсограми або повідомлення засобами Системи ВІТ eTrade Mail про підтвердження прийому повідомлення про відкликання довіреності. Після цього Довіреність вважається відкликаною.

4.9.4. Учасник Біржових торгів несе відповідальність за дії, що вчинені на Біржі Уповноваженим представником, довіреність якого втратила чинність, у тому числі за зобов'язаннями, які виникли внаслідок укладання Договорів таким представником, якщо не буде доведено, що Учасник Біржових торгів повідомив Біржу про відкликання довіреності.

4.9.5. Уповноважені представники мають права, вичерпний перелік яких визначено у довіреності, яка надається до Біржі для акредитації Уповноваженого представника. Для допуску до Біржових торгів в торговому режимі Уповноважений представник повинен мати наступні права:

- укладати Договори на Біржі від імені та за рахунок Учасника Біржових торгів (як довірителя) відповідно до цих Правил;
- отримувати інформацію в ЕТС Біржі;
- виконувати всі інші дії, передбачені Правилами Біржі для Учасника Біржових торгів.
- Уповноважений представник зобов'язаний:
- діяти в межах довіреності, наданої Учасником Біржових торгів;
- належним чином використовувати Торговий термінал;
- виконувати вимоги Правил та інших документів Біржі.

4.9.6. Уповноважений представник отримує (втрачає) такий статус після внесення (виключення) до (з) Реєстру Уповноважених представників відповідно до п. 4.10.3 цих Правил.

4.10. Біржа веде облік Членів Біржі та Учасників Біржових торгів і Уповноважених представників у Реєстрах. Ці Реєстри оновлюються щоденно.

4.10.1. Реєстр Членів Біржі та Учасників Біржових торгів містить наступні дані:

- найменування Члена Біржі (або Учасника Біржових торгів);
- код за ЄДРПОУ Члена Біржі (або Учасника Біржових торгів);
- місцезнаходження, номер телефону та факсу, адреса електронної пошти;
- дата набуття статусу Члена Біржі та внесення в Реєстр Членів Біржі та Учасників Біржових торгів;
- дата державної реєстрації Члена Біржі (або Учасника Біржових торгів);
- прізвище, ім'я, по-батькові керівника Члена Біржі (або Учасника Біржових торгів);
- дані про ліцензію професійного учасника ринку цінних паперів, а саме: вид (або види) діяльності, номер ліцензії, дату видачі ліцензії та строк дії ліцензії;
- дані Свідоцтва про включення до державного реєстру фінансових установ, які надають фінансові послуги на ринку цінних паперів, а саме: номер Свідоцтва, дату видачі Свідоцтва;
- дані про дисциплінарні заходи, які були вжиті до Члена Біржі (якщо вони були).

4.10.2. Реєстр Уповноважених представників містить наступні дані:

- прізвище, ім'я, по-батькові Уповноваженого представника;
- найменування Члена Біржі або Учасника Біржових торгів, якого представляє Уповноважений представник;
- дата внесення в Реєстр Уповноважених представників;
- реквізити документу, на підставі якого Уповноважений представник має право здійснювати дії, пов'язані з укладанням Договорів на Біржі від імені Учасника Біржових торгів;
- термін повноважень Уповноваженого представника, який не може перевищувати терміну дії сертифікату фахівця з торгівлі цінними паперами;
- термін дії сертифікату фахівця з торгівлі цінними паперами, що виданий Комісією.

4.10.3. Зміни до Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів, пов'язані з включенням, виключенням або зміною даних про Члена Біржі, а також зміни до Реєстру Уповноважених представників, пов'язані з внесенням даних, їх зміною або відключенням Уповноваженого представника від ЕТС Біржі, вносяться не пізніше наступного робочого дня після прийняття відповідного рішення директором Біржі. Цю інформацію Біржа негайно оприлюднює на Інтернет-сайті Біржі.

4.11. Перелік заходів дисциплінарного впливу до Учасників Біржових торгів, зокрема призупинення та припинення доступу до Біржових торгів, визначені у Розділі 27 цих Правил.

Біржа має право призупинити доступ до Біржових торгів для Учасника Біржових торгів у наступних випадках, але не виключно:

- отримання від Платіжної організації повідомлення про невиконання Учасником Біржових торгів його зобов'язань за наслідками клірингу і розрахунків та/або повідомлення про призупинення клірингового обслуговування,
- порушення Учасником Біржових торгів порядку оплати послуг Біржі відповідно до тарифів, опублікованих на Інтернет-сайті Біржі,
- у інших випадках, визначених нормативно-правовими актами Комісії та НБУ.

Біржа має право припинити доступ до Біржових торгів для Учасника Біржових торгів у наступних випадках, але не виключно:

- неодноразове порушення Учасником Біржових торгів порядку оплати послуг Біржі відповідно до тарифів, опублікованих на Інтернет-сайті Біржі,
- отримання від Учасника Біржових торгів Заяви про припинення участі в Біржових торгах та/або членства на Біржі,
- отримання від Платіжної організації повідомлення про припинення клірингового обслуговування Учасника Біржових торгів,
- відзиву (анулювання) Комісією ліцензії Члена Біржі на провадження професійної діяльності щодо торгівлі цінними паперами,
- реорганізації або ліквідації (припинення діяльності) Учасника Біржових торгів як юридичної особи у випадках та в порядку, передбачених чинним законодавством.

4.12. Для укладення Договорів на Ринках, де порядок торгів та розрахунків можуть передбачати необхідність визначення у Договорах Клієнтів та/або формування переліків Клієнтів в розрізі Учасників Біржових торгів та/або ведення Позиційних рахунків Клієнтів на

Строковому ринку), Учасники Біржових торгів засобами Торгового терміналу та/або Системи BIT eTrade Mail можуть надавати Біржі необхідні відомості щодо Клієнтів.

РОЗДІЛ 5. МАРКЕТ-МЕЙКЕРИ

5.1. Учасникам Біржових торгів може бути наданий статус Маркет-мейкера, який передбачає прийняття Членом Біржі додаткових зобов'язань, що встановлюються в договорі про виконання функцій Маркет-мейкера та спрямовані на підтримку ліквідності Біржових торгів.

5.2. Статус Маркет-мейкера надається Члену Біржі при укладанні договору про виконання функцій Маркет-мейкера з Біржею та/або (за умови набрання чинності відповідним нормативно-правовим актом Комісії) емітентом цінних паперів з моменту включення до Реєстру Маркет-мейкерів.

5.3. Порядок взаємодії Біржі з Маркет-мейкером регулюється цими Правилами, а також договором про виконання функцій Маркет-мейкера.

5.4. Зобов'язання Маркет-мейкера передбачають надання та підтримку в Черзі Заявок виключно Двосторонніх котирувань з встановленим Спредом, у встановленому об'ємі та у встановлений проміжок часу під час Біржових торгів (параметри виконання зобов'язань Маркет-мейкера).

Перелік Ринків, по відношенню до яких виконуються функції Маркет-мейкера, а також значення параметрів виконання зобов'язань Маркет-мейкера та, за необхідністю, мінімально припустима кількість робочих днів місяця, протягом яких Маркет-мейкера повинен виконувати зобов'язання, встановлюються договором про виконання функцій Маркет-мейкера.

Договором про виконання функцій Маркет-мейкера може бути встановлено загальний обсяг Договорів, що укладено на підставі Заявок Маркет-мейкера під час Торговельної сесії, по досягненні якого вважається, що Маркет-мейкер виконав свої зобов'язання за договором про виконання функцій Маркет-мейкера до закінчення Торговельної сесії.

5.6. Біржа має право сплачувати Членам Біржі, з якими Біржа уклала Договором про виконання функцій Маркет-мейкера, винагороду за виконання функцій Маркет-мейкера, розмір якої, а також порядок її розрахунку та сплати визначається договором про виконання функцій Маркет-мейкера.

5.7. У разі невиконання або неналежного виконання Маркет-мейкером своїх зобов'язань за договором про виконання функцій Маркет-мейкера договір Біржі з Маркет-мейкером вважається припиненим. Для цього Біржа направляє Маркет-мейкеру повідомлення про припинення договору про виконання функцій Маркет-мейкера у вигляді електронного документа у термін не пізніше трьох робочих днів до передбачуваної дати припинення Договору. Договір про виконання функцій Маркет-мейкера вважається припиненим з дати, що вказана в повідомленні.

РОЗДІЛ 6. ДОПУСК ДО ТОРГІВ, ЛІСТИНГ ТА ДЕЛІСТИНГ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ІНШИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА БІРЖІ

6.1. До обігу на Біржі допускаються:

- акції;
- облігації місцевих позик;
- облігації підприємств;
- державні облігації України;
- іпотечні облігації;
- інвестиційні сертифікати;
- сертифікати фонду операцій з нерухомістю;
- цінні папери іноземних емітентів, за умови їх реєстрації в Комісії;
- приватизаційні папери;
- Похідні;

- інші види цінних паперів та інших фінансових інструментів, обіг яких на організованому ринку дозволений чинним законодавством України та які відповідають вимогам цих Правил.

Допуск цінних паперів та інших фінансових інструментів до обігу на Біржі здійснюється шляхом їх включення в Біржовий список. Біржовий список оновлюється щоденно.

Біржовий список складається з Біржового реєстру та Позалістингових цінних паперів та інших фінансових інструментів.

Внесення та перебування цінних паперів та інших фінансових інструментів у списку Позалістингових цінних паперів та інших фінансових інструментів здійснюється у разі не виконання вимог щодо перебування цінних паперів та інших фінансових інструментів в Біржовому реєстрі.

6.2. До Біржових торгів можуть бути допущені цінні папери та інші фінансові інструменти в процесі їх розміщення та обігу.

6.2.1. Допуск цінних паперів та інших фінансових інструментів до Біржових торгів та включення до Біржового списку (без включення до Біржового реєстру) здійснюється за ініціативи Заявника за рішенням Директора Біржі.

6.2.2. Допуск цінних паперів та інших фінансових інструментів до Біржових торгів здійснюється за ініціативою Заявника та відбувається наступним чином:

- Заявник надає на Біржу заяву, форма якої публікується на Інтернет-сайті Біржі;
- Біржа проводить оцінку можливості проведення Біржових торгів цінними паперами та іншими фінансовими інструментами на Біржі;
- у разі необхідності Заявник на вимогу надає Біржі додаткові документи для оцінки можливості проведення Біржових торгів цінними паперами та іншими фінансовими інструментами на Біржі.
- директор Біржі приймає рішення про допуск цінних паперів та інших фінансових інструментів до Біржових торгів та включення в Біржовий список.

6.2.3. Цінні папери та інші фінансові інструменти допускаються до Біржових торгів після надання їм Реєстраційного коду.

6.2.4. Біржа оприлюднює інформацію про внесення цінного паперу або іншого фінансового інструменту до Біржового списку на Інтернет-сайті Біржі.

6.2.5. Біржа надає інформацію до Комісії щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів, які допущені до Біржових торгів та включені до Біржового списку, за формою та в терміни, що встановлені Комісією.

6.2.6. У випадку прийняття рішення директором Біржі про відмову у допуску цінних паперів або інших фінансових інструментів до Біржових торгів, Заявнику на наступний день після прийняття такого рішення надсилається письмове повідомлення про прийняте рішення з зазначенням підстав, за якими цінні папери та інші фінансові інструменти не можуть бути допущені до Біржових торгів.

6.2.7. Рішення про відмову у допуску цінних паперів та інших фінансових інструментів до Біржових торгів у позалістинговій категорії може бути оскаржене протягом десяти робочих днів після його прийняття, для чого Заявник у зазначений термін має надати заяву до Біржі.

6.2.8. Директор Біржі може прийняти рішення про внесення цінних паперів та інших фінансових інструментів в позалістингову категорію при наявності інформації про емітента.

6.3. Для включення та перебування у Біржовому списку, цінні папери та інші фінансові інструменти повинні відповідати наступним умовам:

- випуск цінних паперів та інших фінансових інструментів здійснено відповідно до чинного законодавства України;
- емітент дотримується вимог чинного законодавства України та Біржі щодо розкриття інформації.

Не допускається внесення до біржового списку цінних паперів та інших фінансових інструментів, емітенти яких визнані банкрутом або щодо яких застосовується ліквідаційна процедура, крім цінних паперів, які пропонуються до продажу в процесі приватизації.

6.4. Цінні папери та інші фінансові інструменти, обіг яких здійснюється на Біржі, можуть перебувати у Біржовому списку не більше 60 календарних днів без проведення за ними Біржових торгів. У разі непроведення Біржових торгів протягом 60 календарних днів, такі цінні папери та інші фінансові інструменти (крім цінних паперів, що знаходяться у процесі розміщення, пропонуються до продажу на Біржі у процесі приватизації, або акцій публічних акціонерних товариств, 100% акцій яких належать одному акціонеру, у т.ч. державі)

виключаються із Біржового списку за рішенням директора Біржі.

6.5. Біржовий список містить наступні дані:

- найменування емітента;
- код за ЄДРПОУ емітента;
- міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (у разі, коли його наявність передбачена законодавством);
- реєстраційний код ЄДРІСІ для цінних паперів ІСІ;
- вид/тип/категорія цінного папера або іншого фінансового інструмента;
- інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструмента;
- номінальна вартість цінного папера або іншого фінансового інструмента;
- кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів у випуску;
- дані щодо державної реєстрації випуску цінного папера або іншого фінансового інструмента (у разі, якщо державна реєстрація випуску передбачена законодавством);
- позначення щодо віднесення до лістингових (з позначенням рівня лістингу) чи Позалістингових цінних паперів та інших фінансових інструментів;
- показник Спреду;
- дата внесення цінного папера або іншого фінансового інструмента до Біржового списку (Біржового реєстру);
- інші показники, необхідні для ідентифікації цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- Реєстраційний код.

Особливості допуску до торгів цінних паперів та інших фінансових інструментів на окремих Ринках регламентуються відповідними розділами цих Правил.

6.6. До Біржового реєстру включаються цінні папери, що пройшли процедуру лістингу. Біржовий реєстр складається з Котирувального списку першого рівня та Котирувального списку другого рівня лістингу.

Відповідно до Рішення Біржової Ради та/або директора Біржі для внесення та перебування у Котирувальному списку першого або другого рівня лістингу:

- для облігацій підприємств та облігацій місцевих позик може бути встановлено вимоги щодо рівня їх кредитного рейтингу за Національною рейтинговою шкалою, визначеною законодавством України;
- для акцій може бути встановлено вимоги щодо мінімальної частки акцій у вільному обігу (free-float) - зокрема, за умови запровадження таких вимог Комісією.

До торгівлі на Біржі за категорією лістингових цінних паперів можуть бути допущені цінні папери, які відповідають наступним умовам (не стосується державних цінних паперів, емісія яких згідно з законодавством України не підлягає регулюванню Комісії):

- випуск та проспект емісії цінних паперів зареєстровані відповідно до чинного законодавства України;
- здійснена державна реєстрація звіту про результати розміщення цінних паперів;
- згідно з законодавством України не існує заборони щодо торгівлі цінними паперами на фондовій біржі;
- емітент та його цінні папери відповідають вимогам, встановленим пунктами 6.8-6.9 цих Правил.

6.7. Внесення цінних паперів до Біржового реєстру здійснюється лише за ініціативи емітента за рішенням Директора Біржі.

6.7.1. Процедура внесення цінного паперу до Біржового реєстру за ініціативою емітента відбувається наступним чином:

- емітент надає заяву до Біржі та пакет документів, перелік яких опубліковано на Інтернет-сайті Біржі;
- Біржа проводить оцінку відповідності стану емітента та цінного паперу вимогам лістингу згідно з цими Правилами;
- у разі необхідності емітент на вимогу надає Біржі додаткові документи.

6.7.2. Директор Біржі приймає рішення про внесення цінного паперу до Біржового реєстру.

6.7.2. Зміни в Біржовому реєстрі здійснюється після підписання Договору про включення

цінного паперу до Біржового реєстру.

6.7.3. Біржа оприлюднює інформацію про включення цінного паперу до Біржового реєстру на Інтернет-сайті Біржі.

6.7.4. Біржа надає інформацію до Комісії щодо цінних паперів, внесених до Біржового реєстру, за формою та в терміни, що встановлені Комісією.

6.7.5. У випадку прийняття рішення директором Біржі про відмову у включенні цінних паперів до Біржового реєстру негайно після прийняття такого рішення надсилається письмове повідомлення до емітента, про прийняте рішення з зазначенням підстав, за якими цінні папери не можуть бути включені до Біржового реєстру.

6.7.6. Після прийняття рішення директором Біржі про внесення цінного паперу до Біржового реєстру або про відмову у включенні цінних паперів до Біржового реєстру Біржа негайно направляє емітенту офіційне повідомлення про прийняття такого рішення.

6.7.7. Рішення про відмову у внесенні цінних паперів до Біржового реєстру може бути оскаржене протягом десяти робочих днів після його прийняття, для чого емітент у зазначений термін має надати заяву до Біржі.

6.8. Внесення та перебування цінних паперів у Котирувальному списку першого рівня лістингу здійснюється у відповідності з наступними критеріями:

6.8.1. Для акцій:

- емітент існує не менше трьох років (у випадку створення емітента внаслідок реорганізації термін здійснення діяльності емітента визначається з дати державної реєстрації юридичної особи правопередника (юридичних осіб правопередників));
- вартість чистих активів емітента складає не менше 100 (сто) млн. грн.;
- річний дохід (виручка) від реалізації товарів, робіт, послуг за останній фінансовий рік становить не менше 100 (сто) млн. грн.;
- відсутність збитків в емітента за підсумками двох останніх фінансових років;
- ринкова капіталізація емітента складає не менше 100 (сто) млн. грн.;
- кожен з останніх 6 місяців з цінними паперами емітента укладалось та виконувалось не менше 10 Договорів, при цьому середньомісячна вартість Договорів з цінними паперами протягом останніх 6 місяців складає не менше 1 (один) млн. грн.;
- загальна кількість акціонерів емітента становить не менше 500 осіб.

Емітенту рекомендується дотримуватися Принципів корпоративного управління, затверджених Рішенням Комісії від 11.12.2003 р. № 571.

6.8.2. Для облігацій підприємств:

- емітент існує не менше трьох років (у випадку створення емітента внаслідок реорганізації термін здійснення діяльності емітента визначається з дати державної реєстрації юридичної особи правопередника (юридичних осіб правопередників));
- вартість чистих активів емітента або особи, яка надає забезпечення виконання зобов'язань за випуском, складає не менше 100 (сто) млн. грн.;
- в емітента або особи, яка надає забезпечення повного виконання зобов'язань за випуском, відсутні збитки за підсумками двох останніх фінансових років;
- номінальна вартість серії випуску облігацій складає суму, не меншу 10 (десять) млн. грн.;
- кожен з останніх 6 місяців з облігаціями емітента цієї серії випуску укладалось та виконувалось не менше 5 Договорів, середньомісячна вартість Договорів з облігаціями цієї серії випуску протягом останніх 6 місяців складає не менше 500 000 (п'ятсот тисяч) грн.

6.8.3. Для облігацій місцевих позик:

- номінальна вартість серії випуску облігацій складає суму, не меншу 3 (три) млн. грн.;
- середньомісячна вартість укладених Договорів з облігаціями цієї серії випуску протягом останніх 6 місяців складає не менше 400 000 (чотириста тисяч) грн.

6.8.4. Для цінних паперів інститутів спільного інвестування, у тому числі акцій корпоративних інвестиційних фондів:

- інститут спільного інвестування існує не менше трьох років;
- вартість чистих активів інституту спільного інвестування на останній день останнього звітного кварталу становить не менше 20 (двадцять) млн. грн.;

- середньомісячна вартість Договорів з цінними паперами інституту спільного інвестування протягом останніх 6 місяців складає не менше 100 000 (сто тисяч) грн.

6.9. Внесення та перебування цінних паперів у Котирувальному списку другого рівня лістингу Біржі здійснюється при відповідності наступним критеріям:

6.9.1. Для акцій (крім акцій публічних акціонерних товариств, 100 відсотків акцій яких належать одному акціонеру, у тому числі державі):

- емітент існує не менше трьох місяців; у випадку створення емітента внаслідок реорганізації термін здійснення діяльності емітента визначається з дати державної реєстрації юридичної особи правопередника (юридичних осіб правопередників);
- вартість чистих активів емітента складає не менше 50 (п'ятдесят) млн. грн.;
- ринкова капіталізація емітента складає суму, не меншу 50 (п'ятдесят) млн. грн.;
- кожен з останніх 3 місяців з цінними паперами емітента укладалось та виконувалось не менше 10 Договорів, при цьому середньомісячна вартість укладених Договорів з цінними паперами емітента протягом останніх 3 місяців становить не менше 250 000 (двісті п'ятдесят тисяч) грн.;
- відсутність збитків в емітента за підсумками останнього фінансового року;
- річний дохід емітента від реалізації товарів, робіт, послуг за останній фінансовий рік становить не менше 50 (п'ятдесят) млн. грн.

Емітенту рекомендується дотримуватися Принципів корпоративного управління, затверджених Рішенням Комісії від 11.12.2003 р. №571.

6.9.2. Для облігацій підприємств:

- емітент існує не менше одного року (у випадку створення емітента внаслідок реорганізації термін здійснення діяльності емітента визначається з дати державної реєстрації юридичної особи правопередника (юридичних осіб правопередників));
- вартість чистих активів емітента складає не менше 10 (десять) млн. грн.;
- відсутність збитків в емітента або особи, яка надає забезпечення повного виконання зобов'язань за випуском, за підсумками останнього фінансового року;
- номінальна вартість серії випуску облігацій складає суму, не меншу 5 (п'ять) млн. грн.;
- середньомісячна вартість укладених Договорів з облігаціями цієї серії випуску протягом останніх 6 місяців складає не менше 150 000 (сто п'ятдесят тисяч) грн.

6.9.3. Для облігацій місцевих позик:

- номінальна вартість серії випуску облігацій складає суму, не меншу 1 (один) млн. грн.;
- середньомісячна вартість укладених Договорів з облігаціями цієї серії випуску протягом останніх 6 місяців складає не менше 100 000 (сто тисяч) грн.

6.9.4. Для цінних паперів інститутів спільного інвестування, у тому числі акцій корпоративних інвестиційних фондів:

- інститут спільного інвестування існує не менше одного року;
- вартість чистих активів інституту спільного інвестування на останній день останнього звітного кварталу складає не менше 10 (десять) млн. грн.;
- середньомісячна вартість укладених Договорів з цінними паперами інституту спільного інвестування протягом останніх 6 місяців складає не менше 50 000 (п'ятдесят тисяч) грн.

6.9.5. Вимоги, зазначені у абзаці п'ятому п. 6.9.1, абзаці шостому п. 6.9.2, абзаці третьому п. 6.9.3 та абзаці четвертому п. 6.9.4, не застосовуються при унесенні до другого рівня лістингу цінних паперів, щодо яких на Біржі було проведено первинне або вторинне розміщення (за умови набрання чинності відповідним нормативно-правовим актом Комісії).

6.10. Зміна рівня лістингу.

6.10.1. Зниження рівня лістингу може відбуватися за рішенням директора Біржі, або за заявою емітента.

6.10.2. Переведення цінних паперів до нижчого рівня лістингу за рішенням директора Біржі відбувається у разі невідповідності стану емітента та цінних паперів вимогам встановленим у цих Правилах.

6.10.3. Після прийняття рішення директором Біржі про зміну рівня лістингу Біржа негайно направляє емітенту офіційне повідомлення про прийняття такого рішення.

6.10.4. Переведення цінних паперів до вищого рівня лістингу здійснюється за рішенням

Директора Біржі за ініціативою емітенту.

6.10.5. Інформація про зміну рівня лістингу цінних паперів оприлюднює на Інтернет-сайті Біржі.

6.10.6. Біржа надає інформацію до Комісії щодо зміни рівня лістингу цінних паперів за формою та в терміни, що встановлені Комісією.

6.10.7. Виключення (делістинг) цінних паперів з Біржового реєстру відбувається в порядку, встановленому у пункті 6.12 цих Правил.

6.11. На Біржі цінні папери та інші фінансові інструменти одного випуску одного емітента можуть одночасно перебувати лише в одному з існуючих рівнів лістингу або бути допущеним до торгівлі за списком Позалістингових цінних паперів та інших фінансових інструментів.

6.12. Контроль за відповідністю цінних паперів та їх емітента умовам та вимогам цих Правил.

Контроль за дотриманням лістингових вимог здійснюється Біржею на підставі інформації, що розкривається емітентом або Членом Біржі згідно чинному законодавству України у відомостях, що надаються заявником згідно вимогам цих Правил, а також інформації, що публікується засобами масової інформації.

6.12.1. Процедура контролю має на меті відстеження відповідності цінних паперів та їх емітентів, що внесені в Біржовий реєстр, вимогам чинного законодавства України, Правил Біржі, та включає в себе:

- збір та обробка інформації про емітента та умови обігу цінних паперів, які допущені до Біржових торгів;
- контроль за відповідністю емітента та цінних паперів вимогам перебування у Біржовому реєстрі.

6.12.2. Організація процедури покладається на Директора Біржі.

6.12.3. Контроль за відповідністю вимог здійснюється на підставі інформації, що розкривається емітентом згідно з чинним законодавством України.

6.12.4. У разі невідповідності емітента та цінних паперів вимогам знаходження у Біржовому реєстрі, Біржа:

- повідомляє емітента про невідповідність знаходження цінних паперів у Біржовому реєстрі;
- директор Біржі приймає рішення про переведення до нижчого рівня лістингу або делістингу.

6.12.5. Після прийняття рішення директором Біржі про делістинг цінних паперів Біржа негайно направляє емітенту офіційне повідомлення про прийняття такого рішення.

6.13. Розрахунок середньомісячного об'єму Договорів за цінними паперами для внесення до Біржового реєстру проводиться за результатами Біржових торгів на Біржі.

6.14. Емітенти, цінні папери або інші фінансові інструменти яких допущені до обігу на Біржі, або ініціатори внесення цінних паперів та інших фінансових інструментів до Біржового списку, вказані в пункті 6.2 цих Правил, мають розкривати Біржі регулярну та особливу інформацію емітента в обсязі, що подається ними до Комісії згідно нормативно-правових актів Комісії. Розкриття регулярної інформації емітентом на Біржі не може здійснюватись раніше розміщення такої інформації в загальнодоступній інформаційній базі даних про ринок цінних паперів Комісії.

Директор Біржі встановлює умови надання інформації, у тому числі додаткової, та формат надання такої інформації від емітентів (заявників).

Біржа у порядку, погодженому з емітентом, цінні папери якого знаходяться у Біржовому реєстрі, отримує інформацію від емітента у разі оприлюднення ним інформації (регулярної або особливої інформації, або інформації про іпотечні цінні папери, або такої, що відноситься до інсайдерської відповідно до законодавства України) в стрічці новин загальнодоступної інформаційної бази даних про ринок цінних паперів Комісії. Повідомлення емітента має містити посилання на дату та зміст розміщення такої інформації і може надаватися у письмовій формі (рекомендованим листом, засобами факсимільного зв'язку, засобами ВІТ eTrade Mail тощо).

6.15. Виключення цінних паперів з Біржового реєстру може бути здійснено Біржею за таких підстав:

- невідповідність емітента, його цінних паперів вимогам цих Правил, що визначають критерії перебування в Біржовому реєстрі;

- у разі порушення справи про банкрутство та ліквідації емітента;
- реорганізація емітента;
- прийняття Комісією рішення про визнання випуску таким, що не відбувся;
- порушення емітентом вимог чинного законодавства України та нормативних актів Комісії, в тому числі стосовно прав власників цінних паперів;
- закінчення терміну обігу цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- за ініціативою емітента;
- зупинення обігу цінних паперів або інших фінансових інструментів емітента згідно із законодавством України;
- виявлення Адміністратором Біржі ознак «фіктивності» цінних паперів або інших фінансових інструментів, що внесені до Біржового списку (емітент не знаходиться за місцезнаходженням, не звітує перед громадськістю тощо).

6.16. Цінні папери іноземних емітентів можуть допускатися до Біржових торгів та включатися до Біржового списку та Біржового реєстру відповідно до чинного законодавства України, зокрема нормативних документів Комісії, та спеціальних умов їх допуску і обігу, які встановлюються Біржовою Радою.

6.17. Порядок припинення обігу цінних паперів та інших фінансових інструментів на Біржі.

6.17.1. Цінні папери або інші фінансові інструменти можуть бути вилучені з Біржового списку у таких випадках:

- закінчення терміну обігу цінного паперу;
- порушення Заявником норм цих Правил;
- невідповідність п. 6.4 цих Правил;
- письмове звернення Заявника;
- за рішенням Комісії та/або відповідно до нормативних актів Комісії, що регламентують допуск та вилучення цінних паперів з обігу у організатора торгівлі;
- якщо Біржі стало відомо про неподання емітентом регулярної та/або особливої інформації до Комісії;
- припинення емітента;
- прийняття Комісією рішення про анулювання випуску;
- визнання емісії недобросовісною;
- призупинення, зупинення Комісією обігу та укладання договорів за цінними паперами або іншими фінансовими інструментами емітента;
- порушення щодо емітента справи про банкрутство або застосування ліквідаційної процедури.

6.17.2. Рішення про припинення обігу цінного паперу на Біржі приймається директором Біржі.

6.17.3. Рішення директора Біржі про припинення обігу цінного паперу на Біржі набуває чинності з дати його прийняття, якщо інше не встановлене рішенням Директора Біржі.

6.17.4. Рішення директора Біржі про припинення обігу цінного паперу може бути оскаржене протягом десяти робочих днів після його прийняття, для чого Заявник, у вказаний термін, має надати письмову заяву до Біржі.

РОЗДІЛ 7. ТОРГОВИЙ ТЕРМІНАЛ BIT eTrade

7.1. Взаємодія між Учасником Біржових торгів та Біржею щодо подання Заявок, укладання Договорів та отримання інформації про хід Біржових торгів забезпечується за допомогою Торгового терміналу BIT eTrade.

7.2. Торговий термінал BIT eTrade дозволяє виконувати наступні функції:

- виставляти Заявки на Біржу у формі Електронних документів;
- одержувати інформацію щодо стану Грошового ліміту, Розрахункового грошового ліміту та Ліміту в цінних паперах Учасника Біржових торгів в режимі реального часу (on-line);
- одержувати інформацію щодо відхилення Заявок, укладених Договорів, частково виконаних Заявок тощо;

- друкувати примірники Виписок з Реєстру Заявок Біржі та Виписок з Реєстру Договорів Біржі;
- інформацію щодо Біржових торгів та іншу біржову інформацію;
- забезпечувати авторизований доступ користувачів та унеможливити несанкціонований доступ;
- забезпечувати конфіденційність обміну інформацією під час подання Заявок та укладання Договорів;
- вести бази даних щодо подання Заявок та укладання Договорів;
- інші функціональні можливості у відповідності з договором(ами), укладеним(и) з Учасником Біржових торгів при Доступі до Біржових торгів.

7.3. Підключення Торгового терміналу ВІТ еTrade до АС Біржі здійснюється відповідно до процедури Доступу до Біржових торгів та потребує наявності та використання на робочому місці Учасника Біржових торгів:

- сучасного персонального комп'ютеру, який функціонує під управлінням операційної системи не нижче WINDOWS ZP SP2;
- ліцензованого антивірусного програмного забезпечення;
- доступу до мережі Інтернет;
- зареєстрованого в ЦСК Біржі сертифікату ключів ЕЦП та засобів КЗІ, наданих ЦСК Біржі згідно з Договором про надання послуг ЕЦП.

РОЗДІЛ 8. ТОРГОВИЙ ТЕРМІНАЛ ВІТ еTrade IPO

Для проведення Аукціону Біржа може надавати продавцю Торговий термінал ВІТ еTrade IPO, який має наступні функціональні можливості:

- вибір особливостей організації Аукціону на Біржі, відповідно до підпунктів 16.5.5 пункту 16.5 та 19.4.2-19.4.6 пункту 19.4 цих Правил;
- перегляд усіх Заявок, наданих Учасниками Біржових торгів, незалежно від особливостей організації розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів на Біржі, у книзі реєстрації Заявок (book-building);
- задоволення (акцепт) або відмову у задоволенні Заявок та надання Біржі Електронного документу - повідомлення про перелік задоволених Заявок;
- перегляд Договорів, укладених на Ринках Розміщення або Аукціону;
- отримання Біржею або надання Біржі Електронного документу, що підтверджує переказ коштів в розрізі Договорів, укладених на Ринках Розміщення або Аукціону.

РОЗДІЛ 9. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА БІРЖІ

9.1. Видами Ризиків, на які в своїй діяльності наражаються Учасники Біржових торгів під час укладання Договорів та при виконанні зобов'язань за ними, є основний, системний, ринковий, операційний, правовий, кредитний Ризики та Ризик ліквідності.

9.2. Основний Ризик - ризик того, що Учасник Біржових торгів, що уклав Договір, не виконає своїх зобов'язань за цим Договором.

9.3. Для виключення основного Ризику розрахунки за наслідками Біржових торгів здійснюється між Учасниками Біржових торгів та/або Платіжною організацією в якості Центрального контрагента виключно за принципом «поставка цінних паперів проти оплати» на підставі Інформації Біржі щодо формування розрахункових документів. При цьому Центральний контрагент приймає на себе основний Ризик.

9.4. Системний Ризик - Ризик того, що неспроможність одного з Учасників Біржових торгів (його Клієнтів) або Платіжної організації в якості Центрального контрагента виконати свої зобов'язання за Договорами призведе до нездатності інших Учасників Біржових торгів або Платіжної організації в якості Центрального контрагента виконати свої зобов'язання у повному обсязі.

9.5. Для мінімізації системного Ризику здійснюються наступні заходи:

- розрахунки за Договорами здійснюються за принципом «поставка цінних паперів проти оплати»;
- Платіжна організація в якості забезпечення виконання зобов'язань за Договорами використовує кошти на рахунках Учасників Біржових торгів, відкритих в Платіжній організації, або інші Активи, надані Учасником Біржових торгів у забезпечення для повного виконання своїх зобов'язань;
- при здійсненні Клірингу та розрахунків на виконання зобов'язань за Договорами, укладеними на Біржових торгах в якості Центрального контрагента виступає Платіжна організація;
- створюється система Доступу до укладення Учасниками Біржових торгів (їх Клієнтами) Договорів на різних Ринках, коли Неплатоспроможність будь-якого Учасника Біржових торгів не призводить до кредитних Ризиків та Ризиків ліквідності інших Учасників Біржових торгів.

9.6. Ринковий ризик - Ризик того, що вартість фінансового інструмента буде змінюватися внаслідок змін ринкових цін незалежно від того, чи спричинені ці зміни факторами, які притаманні конкретному типу цінних паперів в обігу.

9.7. Для мінімізації ринкового Ризику здійснюються наступні заходи:

- Біржею застосовується дисконт до ринкової вартості Додаткового забезпечення;
- застосовується процедура внесення Компенсаційного внеску на Ринку РЕПО.

Особливості мінімізації ринкового Ризику на Строковому ринку викладено Правилами Біржі щодо торгів на Строковому ринку.

9.8. Операційний Ризик - Ризик того, що операційні помилки персоналу, порушення правил електронного документообігу, помилки програмного забезпечення або технічні несправності спричиняють помилки при укладанні Договорів або посилять кредитний Ризик або Ризик ліквідності.

9.9. Для мінімізації операційного Ризику здійснюються наступні заходи:

- контроль обов'язкового виконання кожним Учасником Біржових торгів вимог Регламенту ЦСК, дотримання технології роботи та діючих інструкцій роботи АС Біржі з іншими компонентами та складовими АС Біржі на Біржових торгах;
- автоматизація роботи з архівами Біржі. Можливість ознайомлення з будь-якою потрібною архівною інформацією протягом терміну її зберігання (у цьому разі виконуються лише операції з перегляду, пошуку та формування вихідних документів);
- резервування ліній зв'язку та програмно-апаратних засобів;
- дотримання режимних вимог до приміщень, у яких розміщуються критичні місця програмно-технічних комплексів АС Біржі;

Мінімізація операційних Ризиків здійснюється за рахунок використання АС Біржі, застосування якої передбачає перевірку:

- відповідності АС Біржі вимогам відповідних стандартів;
- виконання вимог розробників програмно-технічних комплексів щодо технічного та технологічного забезпечення.

За допомогою програмно-технічних засобів АС Біржі на Біржових торгах забезпечується:

- хронологічне та систематичне відображення всіх операцій в Клірингових реєстрах на підставі первинних документів;
- своєчасне та повне відображення всіх операцій на Позиційних рахунках Учасників Біржових торгів (їх клієнтів) на Біржі;
- взаємозв'язок даних синтетичного та аналітичного обліку;
- можливість нарощування функціональних характеристик АС Біржі, а також її адаптація в разі зміни законодавчої бази щодо захисту інформації та/або обліку операцій.

Програмно-технічні засоби АС Біржі забезпечують:

- доступ з робочого місця Підписувача лише до тієї інформації, що потрібна Підписувачу для безпосереднього виконання його обов'язків;
- можливість докладного попереднього аналізу всієї вхідної інформації до часу її відображення в обліку;

- надання Підписувачам повідомлення про наявність викривленої та/або суперечливої інформації;
- прийняття Підписувачем правильного рішення про те, яке з джерел інформації слід вважати сумнівним, а яке - достовірним;
- неможливість ігнорування інформації, що надійшла з будь-якого джерела;
- автоматичне присвоєння АС Біржі кожній операції унікального ідентифікаційного номера (цей номер фіксується в Інформації Біржі щодо формування розрахункових документів);
- надійність та здатність до швидкого відновлення робочого процесу в разі виникнення технічних збоїв. Наявність резервного накопичення та зберігання всієї інформації для забезпечення відновлення роботи Учасника Біржових торгів унаслідок виникнення надзвичайних ситуацій;
- відповідність вимогам інформаційної безпеки у відповідності з *Розділом 24* цих Правил.

9.10. Правовий Ризик - Ризик недостатності правового регулювання або зміна положень або нормативно-правових актів, що спричиняють виникнення чи збільшать основний, системні та кредитні Ризики або Ризик ліквідності.

9.11. Для мінімізації правового Ризику Біржа здійснює такі заходи:

- постійно проводить моніторинг змін до законодавства України та приводить ці Правила у відповідність до діючого законодавства;
- контролює неухильне виконання Учасниками Біржових торгів вимог цих Правил щодо оформлення договірних відносин;
- аналізує спірні питання, які виникають у процесі проведення Біржових торгів, щодо неадекватності цих Правил, внутрішніх нормативних документів Біржі з метою приведення їх у відповідність до поточних вимог;
- забезпечує ефективний механізм вирішення спорів;
- погоджує ці Правила з Платіжною організацією.

9.12. Ризик ліквідності - Ризик того, що Платіжна організація або Учасник Біржових торгів (Його Клієнт) не матиме достатньо Активів для виконання своїх зобов'язань у повному обсязі у визначений час, але він зможе їх виконати в інший час у майбутньому.

9.13. Кредитний Ризик - Ризик того, що Біржа, Платіжна організація або Учасник Біржових торгів не зможе повністю виконати свої зобов'язання в конкретний момент часу або у майбутньому.

9.14. Для мінімізації кредитного Ризику та Ризику ліквідності, які виникають при клірингу та розрахунках на виконання зобов'язань за Договорами, здійснюються такі заходи:

- обов'язковою умовою договору з Платіжною організацією є відкриття Платіжною організацією рахунків в Членів Платіжної системи для здійснення операцій, пов'язаних із наданням послуг з переказу коштів;
- Учасниками Біржових торгів, що відкрили рахунки у Платіжній організації, забезпечується дотримання режиму функціонування рахунків, визначеного Платіжною організацією;
- Платіжна організація забезпечує достовірну, своєчасну та повну інформацію щодо наявності Грошового ліміту у Учасників Біржових торгів;
- Платіжна організація обмежує перелік власних операцій, за якими можуть виникнути зобов'язання, виключно розміром власного капіталу Платіжної організації;
- Платіжна організація забезпечує дотримання вимог законодавства України щодо термінів переказу коштів у відповідності з укладеними договорами;
- Платіжна організація забезпечує Біржу інформацією щодо Грошового ліміту у відповідності до п. 13.7 цих Правил.

9.15. Кожний Учасник Біржових торгів має право проводити додаткові заходи щодо мінімізації своїх Ризиків, якщо це не впливає на технологію роботи інших Учасників Біржових торгів, а також Біржових торгів в цілому.

9.16. Біржа, Учасники Біржових торгів, Платіжна організація тощо несуть відповідальність

за власні Ризики, що викликані внутрішніми причинами (кредитні, операційні, правові Ризики та Ризик ліквідності), і самостійно управляють ними.

9.17. Межі відповідальності за Ризики Біржі, Платіжної організації, Учасників Біржових торгів тощо визначаються в договорах між ними, які повинні відповідати вимогам законодавства України, в тому числі нормативно-правовим актам Комісії, НБУ та цим Правилам.

9.18. Біржа та Платіжна організація несуть відповідальність за мінімізацію та управління системними Ризиками, а також правовими Ризиками, пов'язаними з невідповідністю законодавству України цих Правил.

9.19. Біржа у відповідності з *Розділом 21* цих Правил забезпечує Учасників Біржових торгів, їх Клієнтів, Платіжну організацію тощо достатньою інформацією для повної ідентифікації Ризиків, пов'язаних з функціонуванням Біржовими торгами, виконанням клірингу та розрахунків за Договорами.

РОЗДІЛ 10. СИСТЕМА МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ НЕВИКОНАННЯ (ЧАСТКОВОГО ВИКОНАННЯ) ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА БІРЖІ

10.1. Система мінімізації ризиків невиконання (часткового виконання) зобов'язань за договорами, що укладаються на Біржі (далі в цьому розділі - Система мінімізації ризиків) є складовою Системи управління ризиками на біржі та виступає основним заходом Біржі щодо зменшення (виключення) основного, системного, ринкового, кредитного Ризику та Ризику ліквідності.

10.2. Біржею створено систему мінімізації ризиків за Договорами, яка складається з заходів та порядку їх застосування, параметрів системи мінімізації ризиків, що встановлюються цими Правилами.

10.3. Система мінімізації ризиків складається з наступних заходів:

i) блокування Платіжною організацією коштів Учасників Біржових торгів для виконання Договорів на рахунках Учасників Біржових торгів, відкритих в Платіжній організації, та ініціювання переказу коштів на виконання зобов'язань за Договорами Платіжною організацією за Інформацією Біржі щодо формування розрахункових документів;

ii) блокування Депозитарієм та зберігачем цінних паперів (депозитарною установою) цінних паперів Учасників Біржових торгів, призначених для виконання Договорів, та цінних паперів, що складають Додаткове забезпечення, на рахунках в цінних паперах Учасників Біржових торгів, відкритих зберігачами цінних паперів (депозитарними установами), та рахунках зберігачів цінних паперів (депозитарних установ), відкритих в Депозитарії та ініціювання переказу/зарахування цінних паперів на виконання зобов'язань за Договорами за Розпорядженням Біржі на поставку цінних паперів;

iii) коштів страхових фондів Платіжної організації.

10.4. Система мінімізації ризиків встановлює наступні параметри системи мінімізації ризиків:

i) Грошовий ліміт;

ii) Ліміт в цінних паперах;

iii) Розрахунковий грошовий ліміт.

10.5. За рішенням Біржової Ради або директора Біржі може бути встановлено єдиний Розрахунковий грошовий ліміт, Грошовий ліміт та Ліміт в цінних паперах для кількох Ринків, або окремі значення для Розрахункового грошового ліміту, Грошового ліміту та Ліміту в цінних паперах для окремого Ринку.

10.6. Біржа для мінімізації ризиків невиконання (часткового виконання) Учасниками Біржових торгів своїх зобов'язань за укладеними ними Договорами або Строковими контрактами, вимагає від Членів Біржі наявності Розрахункового грошового (Грошового) ліміту, що обліковується Платіжною організацією та встановлюється Біржею в розрізі кожного Учасника Біржових торгів (його Клієнта), у розмірі, достатньому для покриття зобов'язань за укладеними Договорами або Строковими контрактами (Початковою маржею та поточних

розрахунків за результатами торгів: сплаті Премій; списань за Варіаційною маржею, тарифами Біржі, штрафами і т.і.)

10.7. В ході Торговельної сесії Учасник Біржових торгів має право укласти Договори лише в межах діючих на момент такого укладання Розрахункового грошового ліміту та Ліміту в цінних паперах.

10.8. Протягом Торговельної сесії Розрахунковий грошовий ліміт та Ліміт в цінних паперах можуть змінюватись в залежності від того, купує чи продає цінні папери Учасник Біржових торгів.

10.9. Перелік цінних паперів, що складають Додаткове забезпечення, визначається Біржовою Радою або директором Біржі. Розрахункова вартість цінних паперів у Додатковому забезпеченні визначається Біржею в порядку, затвердженому рішенням директора Біржі, та оприлюднюється на Інтернет-сайті Біржі.

10.10. Цінні папери, що складають Додаткове забезпечення, повинні бути заблоковані Учасником Біржових торгів в Депозитарії та при цьому договір зберігача цінних паперів (депозитарної установи) з Депозитарієм повинен передбачати можливість списання цінних паперів з рахунку в цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) за Розпорядженням Біржі на поставку цінних паперів.

10.11. Якщо за наслідками клірингу коштів, що складають Грошовий ліміт, буде недостатньо для виконання грошових зобов'язань за Договорами, то Біржа направляє такому Учаснику Біржових торгів Маржинальну вимогу, а Учасник Біржових торгів з метою збільшення Грошового ліміту повинен додатково переказати кошти на власний рахунок в Платіжній організації в розмірі, достатньому для повного виконання таких зобов'язань, в термін, встановлений Біржею та/або Платіжною організацією.

10.12. У разі, якщо Учасник Біржових торгів не виконав зобов'язань щодо додаткового переказу коштів у відповідності з п. 10.6 цих Правил, то уповноважений представник Біржі подає в ЕТС Біржі Заявки від імені та за рахунок відповідного Учасника Біржових торгів на продаж цінних паперів, що складають Додаткове забезпечення, на спеціалізованому Аукціоні згідно з п. 10.14 цих Правил.

10.13. Кошти, що отримані внаслідок реалізації цінних паперів, що становлять Додаткове забезпечення, зараховуються на відповідний (окремий) рахунок Учасника Біржових торгів, що відкритий в Платіжній організації, та переказуються Платіжною організацією на виконання зобов'язань Учасників Біржових торгів на підставі інформації від Біржі.

Залишок коштів на окремому рахунку Учасника Біржових торгів, відкритому в Платіжній організації та призначеному для зарахування коштів за наслідком реалізації цінних паперів, що становлять Додаткове забезпечення, після виконання усіх зобов'язань Учасника Біржових торгів використовується останнім на власний розсуд.

10.14. Спеціалізований Аукціон на продаж цінних паперів, що складають Додаткове забезпечення, проводиться у відповідності з положеннями Розділу 16 цих Правил за Регламентом Аукціону, встановленому Біржею, де Ініціатором Аукціону виступає Біржа в інтересах відповідного Учасника Біржових торгів. Біржа розміщує Регламент спеціалізованого Аукціону на Інтернет-сайті Біржі.

10.15. Після набуття чинності Закону України "Про депозитарну систему України" (від 06.07.2012р. №5178-V) порядок мінімізації ризиків невиконання (часткового виконання) зобов'язань за договорами, що укладаються на Біржі, буде визначатися Правилами клірингу клірингової установи, з якою Біржа укладе відповідний договір щодо проведення клірингу за наслідком біржових торгів.

РОЗДІЛ 11. ЗАГАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ТОРГІВЛІ НА БІРЖІ

11.1. Цей розділ регламентує загальний порядок торгівлі цінними паперами на Біржі. Особливості торгівлі на окремих Ринках наведені у Розділах 14-19, а також Правилах щодо

торгівлі на Строковому ринку.

11.2. Торговельний день не може починатися пізніше 10-00 години і закінчуватися раніше 16-00 години за київським часом. Протягом Торговельного дня може відбуватися кілька Торговельних сесій.

11.3. Умови подання Заявок.

11.3.1. Учасник Біржових торгів має право подавати одночасно необмежену кількість Заявок на купівлю та/або продаж одного цінного паперу або іншого фінансового інструменту, якщо інше не визначене особливостями торгівлі на окремих Ринках. При цьому:

- Договір не може укладатися за Заявками, які подає один Учасник Біржових торгів, за винятком випадків, коли Учасник Біржових торгів подає заявки на купівлю та продаж цінних паперів або інших фінансових інструментів в інтересах різних його Клієнтів або з метою укладання угоди зі своїм Клієнтом.
- Учасник Біржових торгів повинен діяти згідно з черговістю виконання операцій в інтересах Клієнтів, а також своїх власних операцій з такими ж цінними паперами та іншими фінансовими інструментами, передбаченою Правилами (умовами) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами, затвердженими рішенням Комісії.

11.3.2. Директор Біржі, своїм рішенням, може встановлювати показники щодо Лоту, Стартової ціни, Спреду, Кроку ціни. При перевищенні Спреду, невідповідності Кроку ціни та Стартової ціни, Заявка Учасника Біржових торгів може бути відхилена.

11.3.3. Учасникам Біржових торгів забороняється взаємокомпенсувати Заявки своїх Клієнтів як самостійно, так і з іншими Учасниками Біржових торгів, без передачі Заявок на Біржу.

11.3.4. Учасникам Біржових торгів забороняється узагальнювати Заявки Клієнтів, перш за все ті, що стосуються одного і того ж цінного паперу або іншого фінансового інструменту та включають однаковий обмежувальний курс, без їх передачі на Біржу.

11.3.5. Учасник Біржових торгів на Ринках Заявок та Аукціону протягом Торговельної сесії має право подавати Заявку на продаж за умов, якщо цінні папери або інші фінансові інструменти, що пропонуються на продаж, зарезервовані (заблоковані) для участі в Біржових торгах у відповідності з договорами між Депозитарієм та Учасником Біржових торгів-зберігачем цінних паперів (депозитарною установою) та/або між Депозитарієм та зберігачем цінних паперів (депозитарною установою), що обслуговує Учасника Біржових торгів або його Клієнта, якщо Учасник Біржових торгів не є зберігачем цінних паперів (депозитарною установою), зберігачем цінних паперів (депозитарною установою) та Учасником Біржових торгів, якщо інше спеціально не обумовлене цими Правилами.

Сума Розрахункового грошового (Грошового) ліміту та Ліміту в цінних паперах відображається в Торговому терміналі. Сума Грошових лімітів та сума Лімітів в цінних паперах всіх Учасників Біржових торгів на початок кожної Торговельної сесії (з урахуванням доблокування Активів протягом Торговельної сесії) дорівнює відповідно сумі Розрахункового грошового (Грошового) ліміту та Ліміту в цінних паперах всіх Учасників Біржових торгів на кінець цієї Торговельної сесії.

11.3.6. Участь у Біржових торгах можуть брати виключно Учасники Біржових торгів.

11.4. Вимоги до Заявок.

11.4.1. До всіх Заявок, що подаються до Біржі, застосовуються наступні вимоги:

- ціна Заявки повинна перебувати в діапазоні між Максимальним та Мінімальним граничним значенням ціни;
- кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів за Заявкою не може бути менше, ніж мінімально встановлений розмір Лоту;
- реквізитний склад Заявок повинен відповідати вимогам пункту 11.7 цих Правил.

Біржа має право встановлювати інші обмеження на подання Заявок та укладання Договорів протягом Біржових торгів, про що повідомляє Учасників біржових торгів на Інтернет-сайті біржі та/або засобами АС Біржі.

11.4.2. Заявки на купівлю/продаж цінних паперів та інших фінансових інструментів у національній валюті подаються з точністю не нижче 0,0001 грн.

11.4.3. Заявки по облігаціях подаються у відсотках від номінальної вартості без урахування накопиченого купонного доходу:

- ціна поданої Заявки по облігаціях повинна бути вказана з точністю до 0,000001% від номінальної вартості облігації.

11.4.4. Сума Договору, що укладається на виконання Заявок у національній валюті, визначається з точністю до 0,01 грн.

Округлення провадиться автоматично засобами ЕТС Біржі за правилами математичного округлення. При цьому під правилом математичного округлення розуміється метод округлення, при якому значення цілої копійки (цілих копійок) не змінюється, якщо перша цифра за цифрою, що округлюється, дорівнює від 0 до 4, і змінюється, збільшуючись на одиницю, якщо перша цифра за цифрою, що округлюється, дорівнює від 5 до 9.

Ціна в Договорі обчислюється автоматично ЕТС Біржі шляхом множення вартості одного цінного паперу або іншого фінансового інструменту на кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів за Заявкою (Договором).

11.5. Заявки надаються Біржі у вигляді Електронного документу.

11.6. ЕТС Біржі автоматично здійснює перевірку Заявок на правильність складання та відповідність цим Правилам та внутрішнім документам Біржі.

Заявки, що оформлені з порушенням цих вимог, є недійсними та автоматично відхиляються ЕТС Біржі.

11.7. Подані Учасниками Біржових торгів Заявки фіксуються (реєструються) в ЕТС Біржі в момент отримання шляхом автоматичного формування Реєстру Заявок, що містить, відповідно до виду Заявки, щонайменше такі дані: реєстраційний номер Заявки; дату і час реєстрації Заявки; вид та/або тип Заявки; направленість дії Заявки (купівля або продаж); реквізити цінного папера або іншого фінансового інструменту, щодо якого виставлено Заявку; суму Заявки; кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, щодо яких виставлено Заявку; ціну цінного папера або іншого фінансового інструменту, за якою виставлено Заявку.

ЕТС Біржі надає Учасникам Біржових торгів повний або обмежений доступ до Реєстру та реквізитів Заявок, поданих протягом Торговельної сесії, в залежності від виду та/або типу Заявки.

Подані Учасниками Біржових торгів Заявки обробляються в ЕТС Біржі в порядку їх надходження та включаються до Черги Заявок.

11.8. Відповідальність за своєчасну передачу Заявок на Біржові торги та достовірність інформації, що зазначається у Заявці, несе Учасник Біржових торгів.

11.9. Біржа надає Учаснику Біржових торгів підтвердження у прийнятті до виконання кожної Заявки від цього Учасника Біржових торгів шляхом її відображення в Торговому терміналі Учасника Біржових торгів та надання на вимогу Учасника Біржових торгів - Виписку з Реєстру Заявок Біржі у вигляді документу на папері та/або Електронного документу.

У разі відмови в прийнятті до виконання Заявок Біржа обліковує такі Заявки у відомості про відмову в прийнятті до виконання Заявок з відміткою щодо причин відмови. Ця інформація також відображається у Торговому терміналі Учасника Біржових торгів. Заявки, що занесені у відомість про відмову в прийнятті до виконання Заявок, зберігаються в архіві Біржі у формі Електронного документу із забезпеченням можливості виготовлення копії цього Електронного документу у вигляді документу на папері.

Біржа надає Учаснику Біржових торгів повідомлення про відмову в прийнятті до виконання Заявки з обов'язковим обґрунтуванням причини відмови.

11.10. Після реєстрації Заявки в ЕТС Біржі, ЕТС Біржі автоматично співставляє Заявки в Черзі Заявок на продаж з Заявками в Черзі Заявок на купівлю на наявність зустрічних Заявок. Зустрічними вважаються Заявки протилежної направленості дії (купівля або продаж).

Підбір зустрічних Заявок виконується за принципом «вимоги купівлі проти вимог продажу» і за встановленим порядком пріоритетів:

- пріоритету ціни;
- пріоритету часу.

11.11. Якщо в Чергах Заявок одночасно існує щонайменше дві зустрічні Заявки, автоматично здійснюється підбір таких зустрічних Заявок та укладається Договір, який задовольняє умовам пари зустрічних Заявок. Договір укладається за ціною раніше поданої в обсязі, що дорівнює меншому з обсягів зустрічних Заявок. При цьому Заявки можуть бути

виконані повністю або частково. Залишок Заявки, що не був виконаний, залишається в Черзі Заявок або знімається з Біржових торгів в залежності від типу Заявки. Крім видів Заявок, визначених для кожного з Ринків, описаних у відповідних розділах цих Правил, Учасниками Біржових торгів можуть подаватися фіксовані Заявки, які задовольняються за фіксованими у Заявці значеннями ціни та/або кількості цінних паперів або інших фінансових інструментів.

11.12. Кожний укладений Договір реєструється в ЕТС Біржі під унікальним номером із зазначенням часу укладення Договору та номерів зустрічних Заявок, на підставі яких було укладено Договір.

11.13. Скасування (анулювання) поданих Заявок може здійснюватись Учасником Біржових торгів протягом Торговельної сесії або автоматично ЕТС Біржі після завершення Торговельної сесії. Скасовані після Торговельної сесії Заявки вилучаються з Черги Заявок.

Скасування поданої Заявки не дозволяється, якщо Договір є укладеним.

РОЗДІЛ 12. УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ НА БІРЖІ

12.1. Зважаючи на запровадження на Біржі електронного документообігу, біржові угоди та біржові контракти у розумінні Положення про функціонування фондових бірж на Біржі укладаються одночасно у вигляді Договорів.

12.2. Договори на Біржі укладаються в письмовій формі. Письмова форма Договорів на Біржі - це форма укладання Договорів у вигляді Електронного документа у встановленому цими Правилами порядку. Електронний документ є оригіналом Договору. ЕЦП Біржі є обов'язковим реквізитом Договору.

12.3. Кожному Договору присвоюється унікальний номер, що визначається Біржею.

12.4. Ці Правила встановлюють особливості укладання Договорів на Біржі.

Учасник Біржових торгів має право укладати Договори в ЕТС Біржі, діючи на підставі в тому числі:

- договору комісії;
- договору доручення;
- разового замовлення до договору на брокерське обслуговування;
- договору андеррайтингу;
- договору на управління цінними паперами.

12.5. Учасники Біржових торгів, що укладають Договори на Біржі, погоджуються, що Договори укладаються на таких загальних істотних умовах:

1) Покупець, в порядку та на умовах, визначених Договором та цими Правилами, зобов'язаний оплатити та прийняти, а продавець, в порядку та на умовах, визначених Договором та цими Правилами, зобов'язаний передати у власність покупцеві, цінні папери або інші фінансові інструменти, характеристика яких зазначена в Договорі.

2) Виконання сторонами обов'язків за Договором здійснюється за принципом «поставка цінних паперів проти оплати» (за виключенням випадків, встановлених Комісією).

3) Умови, порядок і строк здійснення переходу прав власності на цінні папери або інші фінансові інструменти, сторона відповідальна за перереєстрацію прав власності на цінні папери або інші фінансові інструменти:

- перехід права власності на цінні папери та інші фінансові інструменти здійснюється у відповідності з цими Правилами на підставі відомості сквитованих розпоряджень, яку Біржа надає до Депозитарію відповідно до договору, укладеному між Біржею та Депозитарієм. Право власності на цінні папери переходить до покупця з моменту зарахування їх на рахунок у цінних паперах покупця у зберігача цінних паперів (депозитарної установи) та підтверджується випискою зберігача цінних паперів (депозитарної установи) з рахунку у цінних паперах покупця;
- особливості переходу права власності на цінні папери та інші фінансові інструменти на Ринках РЕПО, Розміщення та Аукціону здійснюється у відповідності з особливостями, визначеними у відповідних розділах цих Правил.

4) Умови і термін оплати цінних паперів або інших фінансових інструментів, які є

предметом Договору:

- виконання зобов'язань за Договором здійснюються у відповідності з особливостями, визначеними цими Правилами для відповідного Ринку.
- 5) Обов'язками продавця є:
- передати цінні папери або інші фінансові інструменти, вказані в Договорі, покупцю у відповідності з цими Правилами;
  - здійснити оплату комісії Біржі згідно чинних тарифів Біржі.
- 6) Обов'язками покупця є:
- здійснити оплату загальної ціни Договору;
  - прийняти від продавця цінні папери або інші фінансові інструменти, вказані в Договорі, у відповідності з цими Правилами;
  - здійснити оплату комісії Біржі згідно чинних тарифів Біржі.
- 7) Сторони Договору мають усі права та обов'язки, передбачені цими Правилами;
- 8) Відповідальність сторін:
- у разі невиконання або неналежного виконання умов Договору, сторони несуть відповідальність, передбачену чинним законодавством України.
- 9) Порядок розгляду спорів:
- Спори у зв'язку з укладанням, зміною, припиненням, розірванням, тлумаченням, визнанням недійсним, виконанням, відповідальністю за порушення Договорів, які можуть виникнути між Учасниками Біржових торгів - сторонами Договору, а також спори між Учасниками Біржових торгів та Біржею, Учасниками Біржових торгів та їх клієнтами (за згодою останніх) підлягають вирішенню згідно Розділу 28 цих Правил.
- 10) Умови, за яких сторони звільняються від відповідальності (форс-мажор). Сторони Договору звільняються від відповідальності у випадках, передбачених Розділом 27 цих Правил.
- 11) Порядок зміни умов Договору:
- зміни можуть бути внесені лише у Договір, укладений на Ринку РЕПО, відповідно до Розділу 17 цих Правил, або у випадках, визначених у підпункті 12) пункту 12.5 цих Правил.
- 12) Умови скасування (анулювання або розірвання) Договору: можливе відповідно до п. 12.6 цих Правил та/або за рішенням Третейського суду, суду, Біржової Ради, за умови що Учасник Біржових торгів доведе, що:
- Договір укладений в результаті технічної помилки,
  - Активи у вигляді цінних паперів та інших фінансових інструментів, що були предметом Договору, який потребує скасування, не мали подальшого обігу шляхом укладання наступних Договорів.

12.6. У разі розторгнення/анулювання/зміни умов Договору, укладеного на Біржі, Учасники Біржових торгів, що є Сторонами цього Договору зобов'язані не пізніше наступного дня за днем розторгнення/анулювання/зміни умов Договору, повідомити Біржу засобами Торгового терміналу ВІТ eTrade або Системи ВІТ eTrade Mail (у вигляді Електронного документа), факсимільного зв'язку або іншими засобами. При цьому засобами ЕТС Біржі створюється у вигляді Електронного документа додатковий договір до Договору, який розторгнений/анульований/умови якого змінено, відповідно до отриманого від Учасників Біржових торгів повідомлення. Додатковий договір у вигляді копії Електронного документа на папері може надаватися Учасникам Біржових торгів разом з відповідним Договором відповідно до п. 12.16 Розділу 12 цих Правил.

Розірвання Договору без надання повідомлення Біржі можливе лише на Ринку РЕПО, відповідно до Розділу 17 цих Правил.

12.7. Ці Правила встановлюють зміст типових Договорів, які містять типові умови, що водночас є істотними умовами кожного з укладених на Біржі Договорів. Зразки форм Договорів, з урахуванням особливостей укладання та виконання, публікуються на Інтернет-сайті Біржі.

12.8. Волевиявлення Учасників Біржових торгів на укладання Договору на Біржі здійснюється:

12.8.1. для покупця та продавця на Ринку Заявок:

- поданням Заявки в ЕТС Біржі шляхом натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ eTrade;

12.8.2. для Ініціатора Аукціону на Ринку Аукціону:

- укладанням договору на проведення Аукціону та затвердженням (акцептом) Заявок Учасників Біржових торгів відповідно до Регламенту Аукціону в ЕТС Біржі шляхом натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ eTrade IPO;

12.8.3. *для покупця/продавця на Ринку Аукціону:*

- поданням Заявки на купівлю/продаж в ЕТС Біржі шляхом натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, або двійним натисканням лівої кнопки миші на обраному Лоті в Торговому терміналі ВІТ eTrade.

12.8.4. *для учасників Ринку РЕПО:*

- поданням адресної Заявки в ЕТС Біржі шляхом натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі в Торговому терміналі ВІТ eTrade;
- поданням адресної Заявки на адресну Заявку РЕПО в ЕТС Біржі шляхом натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ eTrade.

12.8.5. *для покупця на Ринку розміщення:*

- поданням Заявки на купівлю в ЕТС Біржі шляхом натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ eTrade;

12.8.6. *для продавця на Ринку розміщення:*

- укладанням Договору на проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів та затвердженням (акцептом) Заявок Учасників Біржових торгів-покупців в ЕТС Біржі шляхом натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ eTrade IPO або наданням доручення Біржі на затвердження Заявок;

12.8.7. *для покупця та продавця на Адресному ринку:*

- поданням адресної Заявки за допомогою ЕТС Біржі шляхом натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ eTrade.

12.9. При укладанні Договорів волевиявлення Сторін (Учасників Біржових торгів) фіксується та оформлюється в ЕТС Біржі:

12.9.1. *для продавця на Ринку Заявок та на Адресному ринку* - у вигляді Заявки - Електронного документа, що вміщує реквізити продавця (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження; номер та дата видачі Учаснику Біржових торгів ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку (для Членів Біржі - обов'язково, для інших Учасників Біржових торгів - за умови наявності); інформація про Клієнта Учасника Біржових торгів (за наявності); предмет Договору; назву емітента; код за ЄДРПОУ емітента; вид/тип/категорію цінного паперу або іншого фінансові інструменти; інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту; кількість; форму випуску; форму існування; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN); серію (для облігацій); код ЄДРІСІ (для цінних паперів інститутів спільного інвестування); номінал; суму за номіналом; момент укладання; ціну одиниці; загальну ціну Договору; відомості про засоби зв'язку та зв'язку між сторонами Договору, а також відомості про Уповноважених представників сторін, через яких сторони підтримують зв'язок, у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали Договір; назву зберігача цінних паперів (депозитарної установи) продавця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) продавця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах продавця; статус платника податків продавця; час та дату подання Заявки на Біржові торги та/або час та дату натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ eTrade.

12.9.2. *для покупця на Ринку Заявок та на Адресному ринку* - у вигляді Заявки - Електронного документа, що вміщує реквізити покупця (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження; номер та дата видачі Учаснику Біржових торгів ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку (для Членів Біржі - обов'язково, для інших Учасників Біржових торгів - за умови наявності); інформація про Клієнта Учасника Біржових торгів (за наявності); предмет Договору; назву емітента; код за ЄДРПОУ емітента; вид/тип/категорію цінного паперу або іншого фінансового інструмента; інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту; кількість; форму випуску; форму існування; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN); серію (для облігацій); код ЄДРІСІ (для цінних паперів інститутів спільного інвестування); номінал; суму за номіналом; момент укладання; ціну одиниці; загальну ціну Договору; відомості про засоби зв'язку та зв'язку між сторонами Договору, а також відомості про Уповноважених представників

сторін, через яких сторони підтримують зв'язок, у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали Договір; назву зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах покупця; статус платника податків покупця; час та дату натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі BIT eTrade та/або час та дату подання цінного паперу на Біржові торги.

12.9.3. *Для Ініціатора Аукціону на Ринку Аукціону* - у вигляді Заявки - Електронного документа, що вміщує реквізити Ініціатора Аукціону (продавця/покупця) (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження; номер та дата видачі Учаснику Біржових торгів ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку (для Членів Біржі - обов'язково, для інших Учасників Біржових торгів - за умови наявності); інформація про Клієнта Учасника Біржових торгів (за наявності); предмет Договору; назву емітента; код за ЄДРПОУ емітента; вид/тип/категорію цінного паперу або іншого фінансового інструменту; інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту; кількість; форму випуску; форму існування; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN); серію (для облігацій); код ЄДРПІСІ (для цінних паперів інститутів спільного інвестування); номінал; суму за номіналом; момент укладання; ціну одиниці; загальну ціну Договору; відомості про засоби зв'язку та зв'язку між сторонами Договору, а також відомості про Уповноважених представників сторін, через яких сторони підтримують зв'язок, у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали Договір; назву зберігача цінних паперів (депозитарної установи) продавця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) продавця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах продавця; статус платника податків продавця; час та дату подання Заявки на Біржові торги або/та час та дату натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі,) в Торговому терміналі BIT eTrade IPO.

12.9.4. *Для покупця/продавця на Ринку Аукціону* - у вигляді Заявки - Електронного документа, що вміщує реквізити Учасника Біржових торгів (покупця/продавця) (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження; номер та дата видачі Учаснику Біржових торгів ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку (для Членів Біржі - обов'язково, для інших Учасників Біржових торгів - за умови наявності); інформація про Клієнта Учасника Біржових торгів (за наявності); предмет Договору; назву емітента; код за ЄДРПОУ емітента цінного паперу; вид/тип/категорію цінного паперу або іншого фінансового інструменту; інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту; кількість; форму випуску; форму існування; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN); серію (для облігацій); код ЄДРПІСІ (для цінних паперів інститутів спільного інвестування); номінал; суму за номіналом; момент укладання; ціну одиниці; загальну ціну Договору; відомості про засоби зв'язку та зв'язку між сторонами Договору, а також відомості про Уповноважених представників сторін, через яких сторони підтримують зв'язок, у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали Договір; назву зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах покупця; статус платника податків покупця; час та дату натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, або двійним натисканням лівої кнопки миші на обраному Лоті в Торговому терміналі BIT eTrade.

12.9.5. *Для покупця на Ринку РЕПО* - у вигляді Заявки - Електронного документа, що вміщує реквізити покупця (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження; номер та дату видачі покупцю ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку (для Членів Біржі - обов'язково, для інших Учасників Біржових торгів - за умови наявності); інформація про Клієнта Учасника Біржових торгів (за наявності); предмет Договору; назва емітента; код за ЄДРПОУ емітента; вид/тип/категорію цінного паперу; інші параметри відповідно до виду цінного паперу; кількість; форма випуску; форма існування; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN); серія (для облігацій); номінал; суму за номіналом; момент укладання; Строк РЕПО; Дата купівлі; Дата зворотної купівлі; Ставка РЕПО у % річних; Початковий дисконт (за умови наявності); Верхнє та Нижнє граничні значеннями Дисконту (за умови наявності); порядок грошових розрахунків; Ціна купівлі; Ціна зворотної купівлі; відомості про засоби зв'язку та зв'язку між сторонами Договору, а також відомості про Уповноважених представників сторін, через яких сторони підтримують зв'язок, у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали Договір; назву зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах покупця; назва зберігача цінних паперів (депозитарної установи)

продавця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) продавця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах продавця; статус платника податків покупця; час та дату подання Заявки РЕПО та/або час та дату натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі BIT eTrade.

12.9.6. *Для продавця на Ринку РЕПО* - у вигляді Заявки - Електронного документа, що вміщує реквізити продавця (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження; номер та дату видачі продавцю ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку (для Членів Біржі - обов'язково, для інших Учасників Біржових торгів - за умови наявності); інформація про Клієнта Учасника Біржових торгів (за наявності); предмет Договору; назва емітента; код за ЄДРПОУ емітента цінного паперу; вид/тип/категорію цінного папера; інші параметри відповідно до виду цінного паперу; кількість; форма випуску; форма існування; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN); серія (для облігацій); номінал; суму за номіналом; момент укладання; Строк РЕПО; Дата купівлі; Дата зворотної купівлі; ставка РЕПО у % річних; початковий дисконт (за умови наявності); Верхнє та Нижнє граничні значеннями Дисконту (за умови наявності); порядок грошових розрахунків; Ціна купівлі; Ціна зворотної купівлі; відомості про засоби зв'язку та зв'язку між сторонами Договору, а також відомості про Уповноважених представників сторін, через яких сторони підтримують зв'язок, у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали Договір; назву зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах продавця; назва зберігача цінних паперів (депозитарної установи) продавця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) продавця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах продавця; статус платника податків продавця; час та дату подання Заявки РЕПО та/або час та дату натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі BIT eTrade.

12.9.7. *Для покупця на Ринку розміщення* - у вигляді Заявки - Електронного документа, що вміщує реквізити Учасника Біржових торгів (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження; номер та дата видачі Учаснику Біржових торгів ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку (для Членів Біржі - обов'язково, для інших Учасників Біржових торгів - за умови наявності); інформація про Клієнта Учасника Біржових торгів (за наявності); предмет Договору; назву емітента; код за ЄДРПОУ емітента; вид/тип/категорію цінного паперу або іншого фінансового інструменту; інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту; кількість; форму випуску; форму існування; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN); серію (для облігацій); код ЄДРІСІ (для цінних паперів інститутів спільного інвестування); номінал; суму за номіналом; ціну одиниці; загальну ціну Договору; відомості про засоби зв'язку та зв'язку між сторонами Договору, а також відомості про Уповноважених представників сторін, через яких сторони підтримують зв'язок, у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали Договір; назву зберігача цінних паперів (депозитарної установи) Учасника Біржових торгів або Клієнта Члена Біржі; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) Учасника Біржових торгів або клієнта Члена Біржі в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах Учасника Біржових торгів або клієнта Члена Біржі; статус платника податків Учасника Біржових торгів або клієнта Члена Біржі; порядок оплати; найменування та реквізити Клієнта Члена Біржі; банківські реквізити Члена Біржі або Клієнта Члена Біржі; час та дату натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі BIT eTrade.

12.9.8. *Для продавця на Ринку розміщення* - у вигляді Заявки - Електронного документа, що вміщує реквізити продавця (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження; номер та дата видачі Учаснику Біржових торгів ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку (для Членів Біржі - обов'язково, для інших Учасників Біржових торгів - за умови наявності); предмет Договору; назву емітента; код за ЄДРПОУ емітента; вид/тип/категорію цінного паперу або іншого фінансового інструменту; інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту; кількість; форму випуску; форму існування; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN); серію (для облігацій); код ЄДРІСІ (для цінних паперів інститутів спільного інвестування); номінал; суму за номіналом; ціну одиниці; загальну ціну Договору; відомості про засоби зв'язку та зв'язку між сторонами Договору, а також відомості про Уповноважених представників сторін, через яких сторони підтримують зв'язок, у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали Договір; назва Депозитарію продавця; номер рахунку в цінних паперах продавця; статус платника податків Учасника Біржових торгів або клієнта Члена Біржі; порядок оплати; час та дату натискання кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС

Біржі, в Торговому терміналі ВІТ еTrade IPO Учасника Біржових торгів продавця або фіксації акцепту засобами ЕТС Біржі за дорученням продавця.

12.10. Моментом згоди на укладання Договору є:

12.10.1. *на Ринку Заявок* (при поданій продавцем/покупцем Заявки) - момент натискання покупцем/продавцем кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ еTrade.

12.10.2. *на Ринку Аукціону* - момент подачі Ініціатором Аукціону (або Біржею відповідно до наданого доручення від Продавця) Заявки (заявок) на продаж/купівлю цінних паперів або інших фінансових інструментів для задоволення (акцепту) Заявок покупців-Учасників Біржових торгів відповідно до критерію, визначених Регламентом Аукціону.

12.10.3. *на Ринку РЕПО* (при поданій продавцем/покупцем адресній Заявці РЕПО) - момент натискання покупцем/продавцем кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ еTrade.

12.10.4. *на Адресному ринку* (при поданій продавцем/покупцем Заявки) - момент натискання покупцем/продавцем кнопки, що передбачає підписання та подання Заявки в ЕТС Біржі, в Торговому терміналі ВІТ еTrade або момент подання зустрічної Заявки (покупцем/продавцем відповідно), за умови достатності заблокованих продавцем та покупцем активів для виконання зобов'язань за Договором.

12.11. Моментом укладання Договору на Біржі є момент автоматичного підбору ЕТС Біржі пари зустрічних Заявок. Момент укладення Договору згідно цих Правил є одночасно моментом ініціювання відповідних наказів Учасників Біржових торгів, що є Сторонами Договору, на переказ коштів та цінних паперів та інших фінансових інструментів або на зарахування цінних паперів та інших фінансових інструментів. Ці накази Учасників Біржових торгів є підставою для формування інформації Біржі щодо формування розрахункових документів та/або Розпоряджень Біржі на переказ (поставку) цінних паперів.

12.12. З моменту укладання Договору настають правові наслідки для Учасників Біржових торгів у вигляді досягнення згоди з усіх істотних умов Договору.

Істотними умовами є умови, які передбачені у типових Договорах в якості типових умов. Такі істотні умови Договору, як реквізити сторін Договору (повне найменування, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження сторін; номер та дата видачі Учаснику Біржових торгів ліцензії на провадження відповідного виду професійної діяльності на фондовому ринку (за наявності); предмет Договору; назва емітента; код за ЄДРПОУ емітента; вид/тип/категорію цінного папера або іншого фінансового інструменту; інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту; кількість; форма випуску; форма існування; міжнародний ідентифікаційний номер (код ISIN); серія (для облігацій); код ЄДРІСІ (для цінних паперів інститутів спільного інвестування); номінал; сума за номіналом; момент укладання; ціну одиниці; загальна ціна Договору; відомості про засоби зв'язку та зв'язку між сторонами Договору, а також відомості про Уповноважених представників сторін, через яких сторони підтримують зв'язок, у разі, якщо такими особами не є особи, що підписали Договір; назва зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) покупця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах покупця; назва зберігача цінних паперів (депозитарної установи) продавця; номер рахунку у цінних паперах зберігача цінних паперів (депозитарної установи) продавця в Депозитарії; номер рахунку в цінних паперах продавця; статус платника податків сторін Договору визначаються ЕТС Біржі автоматично шляхом ідентифікації Учасників Біржових торгів при поданні Заявок у відповідності з пунктами 12.8-12.9 цих Правил.

12.13. Місцем укладання Договорів є м. Дніпропетровськ.

12.14. Учасник Біржових торгів після закінчення Торговельної сесії може:

- ініціювати формування ЕТС Біржею Виписки з Реєстру Договорів Біржі в формі Електронного документу - щодо Договорів, укладених даним Учасником Біржових торгів, шляхом обирання пункту меню панелі інструментів в Торговому терміналі Учасника Біржових торгів;
- проставити у відведеному полі Виписки з Реєстру Договорів Біржі власний номер та літеру (серію) Договору.

12.15. Після закінчення Торговельної сесії Біржа формує у формі Електронного документу Реєстр Договорів Біржі з зазначенням присвоєних Біржею номерів Договорів та дати проведення Торговельної сесії.

Біржа зберігає усі Договори в архіві та на запит Учасника Біржових торгів, що є стороною Договору та автором Заявки, та/або Уповноважених представників державних органів, протягом 3 (трьох) робочих днів з дати запиту до Біржі надає Виписку (Виписки) з Реєстру Договорів Біржі, з зазначенням Договорів, укладених даним Учасником Біржових торгів, у формі, що публікується на Інтернет-сайті Біржі. Архів в складі електронного конверту стосовно кожного укладеного на Біржі Договору містить також Заявки Учасників Біржових торгів, на підставі яких укладено цей Договір; при цьому кожна Заявка зберігається із ЕЦП Учасника Біржових торгів, який надав Заявку, а на електронний конверт з Договором та Заявками накладається ЕЦП Біржі.

12.16. Після завершення Торговельної сесії Учасники Біржових торгів за допомогою ЕТС Біржі та/або Системи ВІТ eTrade Mail отримують Виписки з Реєстру Договорів Біржі, що містять усі Договори, укладені цим Учасником Біржових торгів протягом Торговельної сесії, у формі Електронного документу (біржовий звіт). Виписку з Реєстру Договорів Біржі у формі документа на папері Учасники Біржових торгів отримують від Біржі один раз в місяць, якщо Договором між Біржею та Учасником Біржових торгів не буде встановлене інше.

12.17. Електронні копії Договорів Біржа за допомогою Системи ВІТ eTrade Mail може направляти зберігачу цінних паперів (депозитарній установі) протягом одного дня з дати проведення Торговельної сесії, протягом якої дані Договори були укладені. Крім того, зберігачу цінних паперів (депозитарній установі) можуть надаватись Виписки з Реєстру Договорів Біржі у вигляді документа на папері.

12.18. Біржа та Учасники Біржових торгів повинні зберігати інформацію (у вигляді Електронного документу) щодо Договорів протягом 5 (п'яти) років.

РОЗДІЛ 13.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ НА ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ДОГОВОРАМИ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ НА БІРЖІ

13.1. Цей Розділ розроблений у відповідності з Законом України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», «Про депозитарну систему України», Положенням про розрахунково-клірингову діяльність за договорами щодо цінних паперів, затвердженого рішенням Комісії, та регламентує загальний порядок здійснення розрахунків за Договорами, в т.ч. процедури запобігання невиконанню зобов'язань за Договорами.

Особливості здійснення розрахунків на окремих Ринках наведені в Розділах 14-19 цих Правил та Правилах Біржі щодо торгівлі на Строковому ринку.

13.2. Для окремих категорій інституціональних інвесторів, процедура придбання якими цінних паперів відповідно до чинного законодавства та/або їх внутрішніх документів передбачає особливий порядок погодження придбання, Біржовою Радою або директором Біржі може встановлюватись окремий порядок та регламент розрахунків за Договорами за участю таких інвесторів.

13.3. Грошовий кліринг та переказ коштів на виконання зобов'язань за Договорами, укладеними на Біржі, забезпечуються Платіжною організацією. Правила Платіжної системи, а також всі зміни та доповнення до них затверджуються Платіжною організацією після погодження з Біржею. Переказ коштів на виконання зобов'язань за укладеними на Біржі Договорами може також забезпечуватись Банками, що обслуговують Учасників Біржових торгів, відповідно до умов укладених договорів та/або Регламентів Аукціону або розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

13.4. Для забезпечення грошового клірингу та переказу коштів Біржа укладає з Платіжною організацією договір щодо проведення грошового клірингу та розрахунків за наслідками Біржових торгів, який передбачає зобов'язання щодо повідомлення Біржі з боку Платіжної організації:

- про розмір Грошового ліміту Учасника Біржових торгів;
- про результати переказу коштів між Учасниками Біржових торгів та/або Платіжною організацією, якщо вона виконує централізований кліринг, на виконання зобов'язань за Договорами.

13.5. Моделі інтеграції Платіжної організації в міжбанківську платіжну систему України будуються у відповідності з правилами Платіжної системи та укладеними Платіжною організацією договорами.

13.6. Платіжна організація кожного Торговельного дня у визначений договорами з Біржею час блокує залишок коштів на відповідному рахунку Учасника Біржових торгів, відкритому в Платіжній організації, для забезпечення можливості участі Учасника Біржових торгів (його Клієнта) в Біржових торгах.

13.7. До початку Торговельної сесії Платіжна організація надсилає Біржі відомість Грошових лімітів Учасників Біржових торгів на початок Торговельної сесії на Біржі.

13.8. Біржа за результатами Біржових торгів формує та надсилає Платіжній організації Інформацію Біржі щодо формування розрахункових документів для виконання грошового клірингу та переказу коштів за укладеними на Біржі Договорами.

13.9. Інформація Біржі щодо формування розрахункових документів в інтересах Учасників Біржових торгів щодо кожного Договору містить всю необхідну інформацію для виконання клірингу та переказу коштів за Договорами.

Інформація Біржі щодо формування розрахункових документів формується в ЕТС Біржі та має відповідати вимогам до реквізитного складу платіжних інструментів Платіжної системи.

13.10. Платіжна організація на підставі Інформації Біржі щодо формування розрахункових документів Учасників Біржових торгів та договору між Платіжною організацією та Учасником Біржових торгів здійснює грошовий кліринг та переказ коштів на користь Учасників Біржових торгів та/або Платіжної організації, якщо вона виконує централізований кліринг.

13.11. Після проведення Торговельної сесії у час, обумовлений договором між Платіжною організацією та Біржею, Платіжна організація надсилає Біржі звіт про виконання переказу коштів за Договорами.

13.12. На підставі сформованої Інформації Біржі щодо формування розрахункових документів ЕТС Біржі автоматично відповідно збільшує або зменшує Грошовий ліміт Учасника Біржових торгів для подальшої участі в Біржових торгах протягом Торговельної сесії.

13.13. Розблокування залишку коштів на рахунку Учасника Біржових торгів, відкритому в Платіжній організації, проводиться Платіжною організацією виключно після проведення Клірингу та переказу коштів на виконання зобов'язань за укладеними Договорами.

13.14. Біржа укладає договори про кліринг та розрахунки за договорами щодо цінних паперів з обраними нею Депозитаріями.

Договір між Біржею та Депозитарієм містить регламент взаємодії між Депозитарієм та Біржею щодо обміну повідомленнями (в т.ч. щодо розміру Лімітів в цінних паперах Учасників Біржових торгів) між ними та умови попереднього резервування (блокування) цінних паперів для виконання Договорів на Біржі та/або забезпечення виконання Договорів на Біржі.

13.15. Депозитарій здійснює розрахунки в цінних паперах за Договорами, якщо цінні папери випущені в бездокументарній формі та обліковуються в Депозитарії, або випущені в документарній формі, але обліковуються в Депозитарії та знаходяться в колективному зберіганні.

13.14. За результатами Біржових торгів на підставі Договорів ЕТС Біржі формує Розпорядження Біржі на поставку цінних паперів від Учасника Біржових торгів-продавця та Розпорядження Біржі на отримання цінних паперів від Учасника Біржових торгів-покупця та проводить їх Квитування.

13.16. На підставі сформованих Розпоряджень Біржі на переказ (отримання) цінних паперів ЕТС Біржі відповідно збільшує або зменшує Ліміт в цінних паперах Учасника Біржових торгів для подальшої участі в Біржових торгах.

13.17. За результатами Квитування Біржа складає відомість сквитованих Розпоряджень Біржі на переказ (поставку) цінних паперів (далі - відомість сквитованих Розпоряджень Біржі). Відомість сквитованих Розпоряджень Біржі містить необхідну інформацію щодо кожного Договору для виконання клірингу та розрахунків в цінних паперах за Договорами.

13.18. Біржа надсилає Депозитарію, а Депозитарій одержує відомість сквитованих Розпоряджень Біржі та повідомлення Біржі про переказ коштів за укладеними на Біржі Договорами (далі - повідомлення про оплату).

Відомості сквитованих Розпоряджень Біржі та повідомлення про оплату надаються Депозитарію у вигляді, який визначений правилами Депозитарію щодо обміну інформацією.

13.19. Депозитарій здійснює звірку даних реквізитів повідомлень про оплату з даними реквізитів Розпоряджень Біржі у відомості сквитованих Розпоряджень Біржі. За Розпорядженнями Біржі, що пройшли звірку, Депозитарієм виконуються кліринг та розрахунки в цінних паперах.

13.21. Кліринг та розрахунки в цінних паперах за Договорами, укладеними на Біржі, здійснюються:

- Депозитарієм - шляхом клірингу та розрахунків на виконання Розпоряджень Біржі з відомості сквитованих та затверджених Розпоряджень Біржі (тобто шляхом переказу цінних паперів між рахунками, відкритими зберігачами (депозитарним установами) Учасникам Біржових торгів);
- зберігачем цінних паперів (депозитарною установою) - шляхом списання цінних паперів з рахунку депонента-платника на рахунок у цінних паперах депонента-одержувача за відповідним розпорядженням депонента, керуючого його рахунком чи іншої уповноваженої депонентом особи після отримання від Депозитарію повідомлення про виконання ним на рахунок в цінних паперах цього зберігача цінних паперів (депозитарної установи) розпоряджень з відомості сквитованих та затверджених Розпоряджень Біржі протягом того ж Операційного дня, коли отримане таке повідомлення.

13.22. Платіжна організація з метою зниження ризиків розрахунків та підвищення оперативності переказу коштів на виконання зобов'язань щодо переказу коштів за Договорами, укладеними на Біржі, може виконувати функції Центрального контрагента. Порядок виконання функцій Центрального контрагента регулюється договором між Біржею та Платіжною організацією і правилами Платіжної системи.

Платіжна організація виконує грошовий кліринг за умови наявності відповідного дозволу Національного банку України.

13.23. Після набуття чинності Закону України "Про депозитарну систему України" (від 06.07.2012р. № 5178-VI) порядок проведення клірингу на виконання зобов'язань за Договорами, що укладаються на Біржі, буде визначатися Правилами клірингу клірингової установи, з якою Біржа укладе відповідний договір щодо проведення клірингу за наслідком біржових торгів, порядок переказу коштів за Договорами, що укладаються на Біржі - Правилами Розрахункового центру та договором між Розрахунковим центром та кліринговою організацією, що буде обслуговувати Біржу, порядок переказу цінних паперів за Договорами, що укладаються на Біржі - Правилами Центрального депозитарію та договором між Центральним депозитарієм та кліринговою організацією, що буде обслуговувати Біржу.

РОЗДІЛ 14. РИНОК ЗАЯВОК

14.1. Торги на Ринку Заявок відбуваються за принципом безперервного подвійного аукціону (двостороннього котирування) зустрічних заявок (Order Driven Market).

14.2. На Ринку Заявок використовуються виключно безадресні Заявки наступних видів:

- ринкова заявка (Market) - розпорядження негайно купити/продати цінні папери або інші фінансові інструменти за найкращою ціною, яка є в даний момент часу на Біржових торгах.
- стоп-заявка (Stop) - розпорядження купити/продати цінні папери або інші фінансові інструменти в той момент, коли ціна на Біржових торгах досягне обумовленого рівня;
- лімітна заявка (Limit) - розпорядження купити цінні папери або інші фінансові інструменти за ціною, що не перевищує обумовлену, або продати за ціною, що не нижче ніж обумовлена;
- стоп-ліміт-заявка (Stop-Limit) - комбінована заявка, яка містить в собі одночасно розпорядження стоп-заявки (Stop) та лімітної заявки (Limit).

14.3. Заявки на Ринку Заявок повинні містити щонайменше наступні параметри:

- вид/тип/категорія цінного папера або іншого фінансового інструменту;
- назва емітента цінного папера або іншого фінансового інструменту;
- кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- ціна одного цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- направленість дії Заявки (купівля або продаж);
- вид Заявки;
- інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- ЕЦП Учасника Біржових торгів.

Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації і найменування Учасника Біржових торгів автоматично присвоюється ЕТС Біржі.

14.4. Заявки на купівлю/продаж цінних паперів або інших фінансових інструментів подаються на Ринку Заявок Учасниками Біржових торгів в ЕТС Біржі за допомогою Торгового терміналу ВІТ eTrade протягом Торговельної сесії та діють до виконання або закінчення Торговельної сесії.

14.5. На Ринку Заявок дійсні лише Заявки, що адресовані будь-якому Учаснику Біржових торгів (всім Учасникам Біржових торгів).

14.6. Зразок Договору, що укладається на Ринку Заявок, у вигляді документу на папері, що є копією Електронного документу, публікується на Інтернет-сайті Біржі.

14.7. Ціни цінних паперів та інших фінансових інструментів, що склалися при укладанні Договорів на Ринку Заявок, використовуються при визначенні Біржового курсу, Ціни відкриття, Ціни закриття.

РОЗДІЛ 15. АДРЕСНИЙ РИНОК

15.1. Участь у Біржових торгах на Адресному ринку можуть брати Члени Біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інші особи та державні органи.

15.2. До Біржових торгів на Адресному ринку допускаються цінні папери та інші фінансові інструменти, що пройшли процедуру включення до Біржового списку відповідно до Розділу 6 цих Правил.

15.3. На Адресному ринку використовуються *безадресні* та *адресні* Заявки. Учасники Біржових торгів мають право протягом Торговельної сесії надавати необмежену кількість безадресних Заявок за одним цінним папером або іншим фінансовим інструментом (якщо рішенням Біржової Ради не визначене інше).

Безадресні Заявки на Адресному ринку є наміром Учасника Біржових торгів укласти Договір на визначених в цій безадресній Заявці умовах та адресуються будь-якому Учаснику Біржових торгів.

Адресні Заявки на Адресному ринку є зобов'язанням (офертою) Учасника Біржових торгів укласти Договір на визначених в адресній Заявці умовах та адресуються конкретному Учаснику Біржових торгів, який надав до Біржі адресу або безадресну Заявку. Умови в адресній Заявці

можуть відрізнятись від умов, визначених в безадресній Заявці.

15.4. Заявки на Адресному ринку повинні містити щонайменше наступні параметри:

- вид Заявки (безадресна або адресна);
- вид/тип/категорія цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- назва емітенту цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- ціна одного цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- направленість дії Заявки (купівля або продаж);
- порядок розрахунків;
- ідентифікатор відправника;
- ідентифікатор отримувача (для адресної Заявки);
- інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту.

Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації і найменування Учасника Біржових торгів автоматично присвоюється ЕТС Біржі.

15.5. Учасник Біржових торгів, який надав безадресну Заявку та отримав у відповідь одну чи кілька адресних Заявок, повинен до закінчення Торговельної сесії або підтвердити (акцептувати) таку адресну Заявку, або направити адресну Заявку з новими умовами, або відхилити отриману адресну Заявку. ЕТС Біржі автоматично направляє адресну Заявку відповідному контрагенту.

Після акцепту Учасником Біржових торгів обраної адресної заявки, ЕТС Біржі перевіряє наявність заблокованих активів обох Учасників Біржових торгів. За умови, що заблокованих Активів (відповідно до порядку розрахунків, передбаченому у Заявці) достатньо для виконання зобов'язань за виставленою заявкою на Адресному ринку та виставленими заявками на Ринку заявок, Договір на Адресному ринку вважається укладеним, а Розрахунковий грошовий (Грошовий) ліміт та Ліміт у цінних паперах Учасників Біржових торгів відповідно зменшується або збільшується.

15.6. Порядок виконання розрахунків за Договорами, що укладаються на Адресному ринку, описаний у Розділі 9 цих Правил. За умови, що Заявки передбачають виконання зобов'язань за Договором щодо переказу коштів через Банки, що обслуговують Учасників Біржових торгів, Біржа контролює проведення грошових розрахунків шляхом отримання від Учасника Біржових торгів-продавця повідомлення в виді Електронного документа, надісланого засобами Торгового терміналу ВІТ eTrade, про отримання коштів.

Зразок Договору, що укладається на Адресному ринку, у вигляді документу на папері, що є копією Електронного документа, публікується на Інтернет-сайті Біржі.

15.7. Заявки на Адресному ринку можуть виконуватися частково (в меншому обсязі, ніж зазначено в Заявці) лише у разі, якщо Учасником Біржових торгів буде акцептована адресна Заявка, що містить умови часткового виконання в порівнянні з первинною адресною (безадресною) Заявкою.

15.8. Ціни цінних паперів та інших фінансових інструментів, що склалися при укладанні Договорів на Адресному ринку, не використовуються при визначенні Біржового курсу, Ціни відкриття, Ціни закриття.

РОЗДІЛ 16. РИНОК АУКЦІОНУ

16.1. Ринок Аукціону - це окремий Ринок Біржі, на якому Учасникам Біржових торгів надається право укладати Договори за наслідками Аукціону.

16.2. Біржа організує Ринок Аукціону, забезпечує проведення розрахунків на виконання зобов'язань за Договорами, що укладені на Ринку Аукціону, та гарантує Учасникам Біржових торгів рівні умови участі в Ринку Аукціону.

16.3. Ініціатором купівлі/продажу (тут і далі в цьому розділі варіанти при організації аукціонів на купівлю та аукціонів на продаж розділяються похилою рисою «/») цінних

паперів або інших фінансових інструментів на конкретному Аукціоні (далі - Ініціатором) є Учасник Біржових торгів, що відповідним чином уповноважений провести конкретний Аукціон, або Біржа, що уповноважена провести аукціон в інтересах Учасника біржових торгів.

16.4. Ініціатор і Біржа погоджують між собою умови проведення конкретного Аукціону. На підставі узгоджених умов проведення Аукціону Ініціатор та Біржа укладають Договір на проведення Аукціону на Біржі, частиною до якого є Регламент Аукціону.

16.5. У Регламенті Аукціону можуть встановлюватись наступні особливості організації Аукціону на Біржі:

16.5.1. Вимоги щодо забезпечення виконання Учасниками Біржових торгів зобов'язань за Договорами: якщо Ініціатор прийме рішення щодо необхідності забезпечення виконання Учасниками Біржових торгів Договорів, в Регламенті Аукціону визначається механізм застосування Розрахункового грошового (Грошового) ліміту Учасника Біржових торгів на Ринку Аукціону.

16.5.2. Обмеження щодо видів Заявок, які можуть виставити Учасники Біржових торгів на Аукціоні: Ініціатор може обмежити в Регламенті Аукціону кількість неконкурентних Заявок.

16.5.3. Критерій цінних або інших умов купівлі/продажу цінних паперів або інших фінансових інструментів, згідно яких задовольнятимуться Заявки.

16.5.4. Обмеження мінімальної (максимальної) кількості цінних паперів або інших фінансових інструментів (Лоту) в Заявках.

16.5.5. Сценарії Аукціону:

- анонімний сценарій - в Торговому терміналі ВІТ еTrade відображаються всі Заявки, без зазначення Реєстраційного коду Учасника Біржових торгів;
- неанонімний сценарій - в Торговому терміналі ВІТ еTrade відображаються всі Заявки та Реєстраційний код кожного Учасника Біржових торгів;
- закритий сценарій - в Торговому терміналі ВІТ еTrade відображаються тільки власні Заявки Учасників Біржових торгів. Всі Заявки бачить тільки Ініціатор за допомогою Торгового терміналу ВІТ еTrade IPO;
- інший.

16.5.6. Порядок та строки проведення розрахунків за Договорами на Аукціоні.

16.5.7. Критерії допуску до Аукціону Учасників Біржових торгів.

16.5.8. Порядок визначення початкової ціни на Аукціоні.

16.6. Біржа оприлюднює інформацію про проведення Аукціону на Інтернет-сайті Біржі та/або в ЕТС Біржі.

Повідомлення про Аукціон повинно містити інформацію щодо параметрів цінних паперів або інших фінансових інструментів та умови, узгоджені Біржею та Ініціатором в Регламенті Аукціону.

16.7. До Аукціону допускаються Учасники Біржових торгів, які пройшли процедуру допуску до Аукціону, визначену в Регламенті Аукціону.

16.8. До Біржових торгів на Ринку Аукціону допускаються цінні папери або інші фінансові інструменти, що відповідають умовам Аукціону та пройшли процедуру включення до Біржового списку відповідно до Розділу 6 цих Правил.

Для організації Аукціону з купівлі (продажу) акцій приватних акціонерних товариств Біржа забезпечує допуск та доступ до Біржових торгів відповідно до умов обігу таких акцій.

16.9. Кожен Учасник Біржових торгів може виставити необмежену кількість Заявок різного типу в межах Розрахункового грошового ліміту або Грошового ліміту, якщо інше не визначено Регламентом Аукціону.

16.10. Заявки, що надаються Учасниками Біржових торгів, які бажають прийняти участь в Аукціоні, можуть бути двох типів: конкурентні та неконкурентні.

16.10.1. Конкурентна Заявка - це Заявка, яка передбачає безумовну згоду Учасника Біржових торгів придбати/продати певну кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів по вказаній в Заявці ціні або ціні, вираженій у відсотках від номінальної вартості (для облігацій). Кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів за конкурентною Заявкою не може бути менше ніж мінімально встановлений розмір Лоту, що встановлений Регламентом Аукціону.

До конкурентних Заявок належать:

- Лімітована Заявка (Limit bid) - Заявка, в якій вказано кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів та ціна або відсоток від номінальної вартості (для облігацій), який Учасник Біржових торгів безумовно готовий придбати/продати;
- Крокова Заявка (Step bid) - Заявка, в якій вказано кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, яку Учасник Біржових торгів безумовно готовий придбати/продати, в залежності від встановленої ціни купівлі/продажу або відсотку від номінальної вартості (для облігацій).

16.10.2. Неконкурентна Заявка - це Заявка, яка передбачає безумовну згоду Учасника Біржових торгів придбати/продати певну кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів по середньозваженій ціні або ціні, вираженій у відсотках від номінальної вартості (для облігацій), що склалася за результатами Аукціону за конкурентними Заявками.

До неконкурентних Заявок належать:

- Проста Заявка (Strike bid) - Заявка, в якій вказано загальна кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, яку Учасник Біржових торгів безумовно згоден придбати/продати за ціною Аукціону, яка визначається Ініціатором або Біржею на Аукціоні;
- Грошова Заявка (Currency bid) - Заявка, в якій вказана загальна сума коштів, за яку Учасник Біржових торгів безумовно згоден придбати/продати невизначену кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів за ціною Аукціону, яка визначається Ініціатором при Аукціоні.

16.10.3. Заявки на Ринку Аукціону повинні містити щонайменше наступні параметри:

- вид/тип/категорія цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- назва емітента цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- ціна одного цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- вид Заявки;
- порядок розрахунків;
- інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- ЕЦП Учасника Біржових торгів.

Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації і найменування Учасника Біржових торгів автоматично присвоюється ЕТС Біржі.

16.11. Порядок Біржових торгів на Аукціоні.

16.11.1. Біржові торги на Ринку Аукціону відбуваються в дні проведення Торговельних сесій. Не пізніше, ніж за 1 (один) робочий день до дати початку Аукціону, Біржа повідомляє Учасників Біржових торгів про зміни дати, часу та Регламенту Аукціону.

16.11.2. Ціни у Заявках в Торговому терміналі Учасника Біржових торгів відображаються в національній валюті України з врахуванням арифметичного округлення до четвертого знаку після коми, якщо інше не передбачено Регламентом Аукціону.

16.11.3. Індикація цінових умов для облігацій відображається у Торговому терміналі BIT eTrade у відсотках від номінальної вартості, з точністю до шостого знаку після коми, без врахування накопиченого купонного доходу, якщо інше не передбачено Регламентом Аукціону.

16.11.4. Після початку Біржових торгів на Ринку Аукціону Біржа створює та веде Електронний документ - книгу реєстрації Заявок (book-building), що є складовою Реєстру Заявок Біржі та яка містить усі Заявки, що надійшли від Учасників Біржових торгів. Інформація, яка міститься в книзі реєстрації Заявок, відображається у Торговому терміналі BIT eTrade IPO відповідно до Регламенту Аукціону.

16.11.5. До моменту укладення Договору та/або до закінчення терміну прийому Заявок, зазначеного у Регламенті Учасникам Біржових торгів надається право на коригування конкурентних Заявок. Для коригування раніше поданої Заявки Учасник Біржових торгів повинен зняти (скасувати) Заявку, яка підлягає коригуванню, та виставити нову Заявку.

16.11.6. Після настання кінцевого терміну прийому Заявок та/або укладення Договору, скасування Заявок не допускається.

16.11.7. Заявки, що надійшли до Біржі після настання кінцевого терміну їх прийому, що був вказаний в Регламенті Аукціону, автоматично відхиляються Біржею.

16.12. На підставі конкурентних Заявок, залежно від Регламенту Аукціону, може визначатися ціна відсіку та/або середньозважена ціна Аукціону при його проведенні за

ціновими критеріями, або встановлюється індикація ціни у вигляді мінімального відсотку від номінальної вартості та/або середньозваженого відсотку від номінальної вартості (для облігацій).

Розгляд Заявок та розрахунок цінових умов Аукціону встановлюється Регламентом Аукціону.

Біржа може надавати Учасникам Біржових торгів, що брали участь в Аукціоні, інформацію про:

- встановлену ціну відсіку та/або середньозважену ціну Аукціону при його проведенні за ціновими критеріями, або
- індикацію ціни у вигляді максимального/мінімального відсотку від номінальної вартості та/або середньозваженого відсотку від номінальної вартості (для облігацій), або
- перелік акцептованих Ініціатором Заявок, якщо Регламентом Аукціону встановлений інший критерій та/або принцип.

16.13. Конкурентні Заявки, які були подані за ціною вищою/нижчою, ніж визначена ціна відсіку, або подані за рівнем вищим/нижчим, ніж індикація ціни у вигляді максимального/мінімального відсотку від номінальної вартості (відповідно до обраних критеріїв), відхиляються.

16.14. На Аукціоні діє наступна черговість задоволення Заявок, відповідно до обраних критеріїв:

- задовольняються неконкурентні Заявки Учасників Біржових торгів по середньозваженій ціні або ціні у вигляді відсотку від номінальної вартості, який дорівнює середньозваженому відсотку від номінальної вартості цінних паперів (для облігацій);
- задовольняються конкурентні Заявки з ціною, яка є нижчою/вищою за ціну відсіку, або за ціною, що складає максимальний/мінімальний відсоток від номінальної вартості (для облігацій);
- у випадку, якщо обсяг конкурентних Заявок по ціні відсіку, перевищує кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, поданих до Аукціону, то такі Заявки задовольняються пропорційно до їх обсягу.

Заявки можуть виконуватися частково (в меншому обсязі, ніж зазначено в Заявці), якщо інше не визначене Регламентом Аукціону.

16.15. Ініціатор або Біржа відповідно до наданого доручення від Ініціатора (або інша особа, уповноважена на це відповідно до Регламенту Аукціону) подає Заявку (Заявки) на продаж/купівлю цінних паперів або інших фінансових інструментів для задоволення (акцепту) Заявок Учасників Біржових торгів відповідно до критерію, визначених Регламентом Аукціону.

16.16. Про результати проведення Аукціону Біржа сповіщає учасників Аукціону та оприлюднює їх на Інтернет-сайті Біржі.

Результати Аукціону відображаються у щоденній інформації щодо результатів Біржових торгів на Інтернет-сайті Біржі.

16.17. Зразок Договору, що укладається на Ринку Аукціону, у вигляді документу на папері, що є копією Електронного документу, публікується на Інтернет-сайті Біржі.

16.18. Виконання розрахунків за Договорами на Аукціоні.

Відповідно до умов Регламенту Аукціону, виконання розрахунків може здійснюватись відповідно до Розділу 13 цих Правил або Ініціатор може визначити Платіжну організацію (Банк, обслуговуючий Учасників Біржових торгів), яка гарантуватиме забезпечення виконання Учасниками Біржових торгів зобов'язань за Договорами, укладеними протягом Аукціону.

Відповідно до Регламенту Аукціону, Біржа може встановлювати розмір Розрахункового грошового ліміту або Грошового ліміту, достатній для отримання Учасником Біржових торгів права укласти Договір (Договори) та яка відображається в Торговому терміналі ВІТ eTrade.

Розрахунки здійснюються Учасником Біржових торгів в порядку та в термін, встановлений в Регламенті Аукціону.

Поставка цінних паперів або інших фінансових інструментів та переказ коштів на виконання зобов'язань за Договорами, укладеними на Аукціоні, відбувається в порядку та в термін, передбачений в Регламенті Аукціону.

Відповідно до Регламенту Аукціону Ініціатором можуть встановлюватися додаткові умови щодо виконання розрахунків, зокрема щодо зобов'язання зворотного викупу цінних паперів за правилами Ринку РЕПО та/або згідно Регламенту Аукціону.

16.19. Ініціатор сплачує Біржі комісійну винагороду за організацію проведення Аукціону згідно з тарифами Біржі.

16.20. Ціни цінних паперів та інших фінансових інструментів, що склалися при укладанні Договорів на Ринку Аукціону, використовуються при визначенні Біржового курсу, Ціни відкриття, Ціни закриття тільки у випадку, якщо Аукціон передбачає анонімний або закритий сценарій та строк виконання зобов'язань за Договорами, що укладені на Ринку Аукціону, не перевищує 3 (трьох) робочих днів.

16.21. Особливості організації Ринку Аукціону, допуску до Біржових торгів, укладення Договорів та проведення розрахунків на виконання зобов'язань за Договорами, укладеними на Ринку Аукціону протягом Біржових торгів визначаються відповідно до:

- нормативно-правових актів щодо порядку продажу в процесі приватизації акцій акціонерних товариств, затверджених Фондом державного майна України та/або Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та/або Антимонопольного комітету України, а також згідно умов договору Біржі з Фондом державного майна України;

- нормативно-правових актів щодо порядку проведення аукціонів щодо розміщення тимчасово вільних коштів єдиного казначейського рахунка шляхом придбання облігацій внутрішньої державної позики, затверджених Кабінетом Міністрів України та/або Міністерством фінансів України та/або Національним банком України та/або Державним казначейством України, а також згідно умов договору Біржі з Міністерством фінансів України тощо та оприлюднюються на Інтернет-сайті Біржі та/або ЕТС Біржі тощо.

РОЗДІЛ 17. РИНОК РЕПО

17.1. З метою застосування цього розділу та п.п.12.9.5 та 12.9.6 Правил вживаються наступні терміни та визначення.

Вартість Забезпечення - параметр, що розраховується Біржею на підставі розрахункових котирувальних цін, визначених протягом спеціалізованого Аукціону, згідно п. 10.14 цих Правил, якщо інше не передбачено рішенням Біржової Ради та/або директора Біржі.

Внутрішньоденне РЕПО - РЕПО, 1 і 2 частини якої виконуються в один Торговельний день.

Дата купівлі - день здійснення розрахунків за 1 частиною РЕПО.

Дата зворотної купівлі - день здійснення розрахунків за 2 частиною РЕПО.

Дисконт - змінна величина, яка відображає співвідношення між Вартістю забезпечення та Сумою зобов'язання.

Забезпечення - цінні папери, що є предметом Договору РЕПО.

Компенсаційний внесок - сума коштів (кількість цінних паперів, що складають Забезпечення), які Продавець (Покупець) повинен переказати контрагенту за Договором РЕПО в якості часткової попередньої оплати (поставки) за 2 частиною РЕПО при досягненні Дисконтом відповідно Нижнього (Верхнього) граничного значення Дисконту. Компенсаційний внесок з моменту його внесення зменшує суму РЕПО (кількість цінних паперів, що складають Забезпечення) на величину такого Компенсаційного внеску.

Маржинальна вимога РЕПО - вимога Біржі щодо здійснення Компенсаційних внесків за Договором РЕПО.

Накопичений дохід за РЕПО - розрахункова величина, що використовується для розрахунку Суми зобов'язання за РЕПО.

Операція зворотного РЕПО - депозитна операція, що ґрунтується на двосторонньому договорі між НБУ та Банком про продаж НБУ зі свого портфеля ДОУ з одночасним зобов'язанням зворотного їх викупу в Банків за обумовленою в Договорі РЕПО ціною та на обумовлену дату;

Операція прямого РЕПО - кредитна операція, що ґрунтується на двосторонньому договорі між НБУ та Банком про купівлю НБУ ДОУ з портфеля Банку (1 частина РЕПО) з подальшим зобов'язанням Банку викупити ДОУ (2 частина РЕПО) за обумовленою ціною на обумовлену дату.

Остаточне зобов'язання - зобов'язання Сторін Договору РЕПО, які виникли внаслідок

невиконання або неналежного виконання 2 частини РЕПО та підлягають врегулюванню відповідно чинному законодавству України.

Продавець РЕПО - продавець за 1 частиною РЕПО, що є одночасно покупцем за 2 частиною РЕПО.

Покупець РЕПО - покупець за 1 частиною РЕПО, що є одночасно продавцем за 2 частиною РЕПО.

Процентний дохід/витрати за РЕПО (далі - *Дохід/Витрати за РЕПО*) - дохід/витрати, який отримує Покупець/Продавець у разі здійснення РЕПО, що визначається як різниця між Ціною зворотної купівлі та Ціною купівлі.

Початковий дисконт - умова РЕПО, яка може встановлюватися Сторонами Договору РЕПО разом з Верхнім та Нижнім граничними значеннями Дисконту. При перевищенні Дисконтом величини Верхнього граничного значення дисконту у Покупця виникає зобов'язання по внесенню Компенсаційного внеску цінними паперами; при зменшенні Дисконту нижче Нижнього граничного значення дисконту у Продавця виникає зобов'язання по внесенню Компенсаційного внеску в грошовій формі.

РЕПО з забезпеченням - РЕПО, яка передбачає блокування цінних паперів, що є Забезпеченням за Договором РЕПО, відповідно до регламенту Депозитарію для забезпечення виконання зобов'язань за Договором РЕПО;

Ставка РЕПО - встановлюється при укладенні Договору РЕПО та використовується для розрахунку Доходу за РЕПО.

Стандартне РЕПО - РЕПО, яка передбачає перехід права власності на цінні папери, що є Забезпеченням за Договором РЕПО, з Продавця на Покупця за 1 частиною РЕПО, та з Покупця на Продавця за 2 частиною РЕПО.

Строк РЕПО - строк у календарних днях між Датою купівлі та Датою зворотної купівлі. Строк РЕПО розраховується з дня, наступного за Датою купівлі, до Дати зворотної купівлі.

Сума зобов'язання - розрахункова величина, яка дорівнює сумі Доходу за РЕПО та Сумі РЕПО на поточну дату. На Дату купівлі Сума зобов'язання дорівнює Ціні купівлі, на Дату зворотної купівлі Сума зобов'язання дорівнює Ціні зворотної купівлі.

Сума РЕПО - відображає суму залучених/наданих за РЕПО коштів станом на поточну дату та використовується при розрахунку Доходу за РЕПО. При виконанні 1 частини РЕПО Сума РЕПО дорівнює Ціні купівлі. У разі виплати Продавцем Покупцеві Компенсаційних внесків та/або отримання Покупцем протягом Строку РЕПО купонного (процентного) доходу за борговими цінними паперами, що складають Забезпечення, Сума РЕПО зменшується на величину таких Компенсаційних внесків (у дату їх внесення Продавцем) та/або на величину виплаченого купонного (процентного) доходу по Забезпеченню (в дату його виплати емітентом відповідно до умов випуску цінних паперів). У разі відсутності за РЕПО Компенсаційних внесків та/або виплати протягом Строку РЕПО купонного (процентного) доходу по Забезпеченню Сума РЕПО залишається незмінною.

Ціна купівлі - сума коштів, яка сплачується Покупцем відповідно до 1 частини РЕПО на Дату купівлі за отримані від Продавця цінні папери.

Ціна зворотної купівлі - сума коштів, яка сплачується Продавцем відповідно до 2 частини РЕПО в Дату зворотної купівлі за відповідні цінні папери.

17.2. Допуск Учасників Біржових торгів до Біржових торгів на Ринку РЕПО здійснюється за рішенням директора Біржі.

Для отримання можливості участі в Біржових торгах на Ринку РЕПО Член Біржі повинен надати директору Біржі заяву на участь в Біржових торгах на Ринку РЕПО.

Біржова Рада або директор Біржі розглядає заяву на участь в Біржових торгах на Ринку РЕПО протягом не більше 10 робочих днів та направляє своє рішення Члену Біржі рекомендованим листом та/або засобами факсимільного зв'язку та/або у вигляді Електронного документа за допомогою Системи ВІТ eTrade Mail. У разі, якщо Члена Біржі не допущено до Біржових торгів на Ринку РЕПО, в листі міститься обґрунтування відмови. У випадку позитивного рішення Член Біржі отримує доступ до Ринку РЕПО, відповідно до Розділу 4 цих Правил.

Процедура допуску до Біржових торгів на Ринку РЕПО інших осіб та державних органів, що мають право брати участь у Біржових торгах, може визначатись окремим рішенням Біржової Ради або директора Біржі.

17.3. Заявки на Ринку РЕПО не можуть виконуватися частково (в меншому обсязі, ніж зазначено в Заявці).

17.4. Біржові торги на Ринку РЕПО можуть відбуватися кожної Торговельної сесії.

Зразок Договору, що укладається на Ринку РЕПО, у вигляді документу на папері, що є копією Електронного документу, публікується на Інтернет-сайті Біржі.

17.5. Ціни цінних паперів, що склалися при укладанні Договорів на Ринку РЕПО, не використовуються при визначенні Біржового курсу, Ціни відкриття, Ціни закриття.

17.6. Вимоги до цінних паперів, що підлягають обігу на Ринку РЕПО:

17.6.1. для цінних паперів - відповідність вимогам, встановленим Біржовою Радою та/або директором Біржі.

17.6.2. для боргових цінних паперів (додатково) - строк погашення не повинен припадати на Строк РЕПО.

Реєстр цінних паперів РЕПО затверджується Біржовою Радою та/або директором Біржі, відображаються у Торговому терміналі ВІТ eTrade та публікується на Інтернет-сайті Біржі.

17.7. Участь в Біржових торгах на Ринку РЕПО в якості Учасників Біржових торгів можуть брати:

17.7.1. Члени Біржі, які мають ліцензію на провадження депозитарної діяльності зберігача цінних паперів (депозитарної установи) (при торгівлі ДОУ);

17.7.2. НБУ при проведенні операцій на вторинному ринку.

17.7.3. Інші установи, у випадках, передбачених законодавством.

Для допуску до Біржових торгів на Ринку РЕПО за участі НБУ до Членів Біржі можуть висуватися додаткові вимоги, передбачені, зокрема, відповідними нормативно-правовими актами НБУ.

17.8. Особливості торгів на Ринку РЕПО:

17.8.1. Зобов'язання щодо виконання 2 частини РЕПО виникають у Сторін тільки при належному виконанні ними зобов'язань за 1 частиною РЕПО.

17.8.2. Максимальний Строк РЕПО та інші обмеження Заявок для укладення Договорів РЕПО за участі НБУ встановлюються нормативно-правовими актами НБУ.

17.8.3. Вид Операції зазначається для Договорів РЕПО за участі НБУ:

НБУ може проводити Операції прямого РЕПО з ДОУ шляхом проведення тендера заявок Банків щодо участі в Операціях прямого РЕПО або шляхом безпосередньої домовленості з банком-Членом Біржі (укладення Договору РЕПО на підставі адресних Заявок НБУ та конкретного банку-Члена Біржі).

17.8.4. Формули розрахунку Ціни купівлі, Ціни зворотної купівлі, Накопиченого доходу за РЕПО, Суми зобов'язання, Дисконту, Компенсаційного внеску тощо публікуються на Інтернет-сайті Біржі.

17.9. На Ринку РЕПО використовуються безадресні та адресні Заявки РЕПО.

Безадресні Заявки РЕПО є наміром Учасника Біржових торгів укласти Договір РЕПО на визначених в цій Заявці РЕПО умовах та адресуються будь-якому Учаснику Біржових торгів.

Адресні Заявки РЕПО є зобов'язанням (офертою) Учасника Біржових торгів укласти Договір РЕПО на визначених в Заявці РЕПО умовах та адресуються конкретному Учаснику Біржових торгів.

17.10. Заявки на Ринку РЕПО повинні містити щонайменше наступні параметри:

- вид/тип/категорія цінного папера;
- назва емітенту цінного папера;
- міжнародний ідентифікаційний номер цінного паперу (код ISIN);
- кількість цінних паперів;
- номінал цінного папера;
- ціна одного цінного паперу за 1 частиною РЕПО;
- ціна одного цінного паперу за 2 частиною РЕПО;
- направленість дії Заявки (купівля або продаж);
- Строк РЕПО;
- дата укладення Договору РЕПО;
- Дата купівлі;
- Дата зворотної купівлі;
- Ставка РЕПО, у % річних;

- порядок грошових розрахунків (з використанням рахунків Учасників Біржових торгів, відкритих в Платіжній організації або в Банку);
- ознака можливості дострокового виконання зобов'язань за 2 частиною РЕПО;
- ознака обов'язковості блокування цінних паперів для забезпечення виконання зобов'язань за Договором РЕПО;
- Початковий дисконт (за умови наявності);
- Верхнє та Нижнє граничні значеннями Дисконту (за умови наявності);
- інші параметри відповідно до виду цінного паперу;
- ідентифікатор відправника (для адресної Заявки).

Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації і найменування Учасника Біржових торгів автоматично присвоюються ЕТС Біржі.

17.11. Учасник Біржових торгів, який надав безадресну Заявку РЕПО та отримав у відповідь адресну Заявку РЕПО (або Учасник Біржових торгів, який отримав адресну Заявку РЕПО), повинен до закінчення Торговельної сесії на Ринку РЕПО (якщо рішенням Біржової Ради або директора Біржі не передбачене інше) або підтвердити (акцептувати) таку адресну Заявку РЕПО, після чого Договір РЕПО вважається укладеним, або направити адресну Заявку РЕПО з новими умовами, або відхилити отриману адресну Заявку РЕПО. ЕТС Біржі автоматично направляє адресну Заявку РЕПО відповідному контрагенту.

Укладення Договору на Ринку РЕПО здійснюється автоматично при співпадінні наступних умов, вказаних у двох зустрічних адресних Заявках РЕПО:

- вид/тип/категорія цінного папера;
- міжнародний ідентифікаційний номер цінного паперу (код ISIN);
- назва емітенту цінного папера;
- кількість цінних паперів;
- номінал цінного папера;
- ціна одного цінного паперу за 1 частиною РЕПО;
- ціна одного цінного паперу за 2 частиною РЕПО;
- Строк РЕПО;
- дата укладення Договору РЕПО;
- Дата купівлі;
- Дата зворотної купівлі;
- вид РЕПО (пряме/зворотнє) - для Договорів РЕПО за участі НБУ;
- Ставка РЕПО, у % річних;
- порядок грошових розрахунків (з використанням рахунків Учасників Біржових торгів, відкритих в Платіжній організації або в Банку);
- ознака можливості дострокового виконання зобов'язань за 2 частиною РЕПО;
- ознака обов'язковості блокування цінних паперів для забезпечення виконання зобов'язань за Договором РЕПО;
- Початковий дисконт (за умови наявності);
- Верхнє та Нижнє граничні значеннями Дисконту (за умови наявності);
- інші параметри відповідно до виду цінного паперу.

Укладання Договорів на Біржі, предметом яких є ДОУ, здійснюється у відповідності з Розділом 12 цих Правил, з врахуванням особливостей взаємодії з Депозитарієм, в т.ч. визначених Розділом 18 цих Правил відповідно до регламенту взаємодії Біржі та НБУ.

17.12. У Торговому терміналі ВІТ eTrade кожного Учасника Біржових торгів на Ринку РЕПО відображаються:

- всі безадресні Заявки РЕПО,
- всі власні адресні Заявки РЕПО
- укладені власні Договори РЕПО.

17.13. Розрахунки за РЕПО з Забезпеченням за участі НБУ проводяться:

- за рахунками в цінних паперах - відповідно до регламенту взаємодії між НБУ та Біржею за принципом "поставка цінних паперів проти оплати", в порядку, що установлений законодавством України з питань депозитарної діяльності.

- грошові розрахунки - у відповідності із законодавством України про платіжні системи та переказ коштів в Україні.

17.14. Розрахунки за 1 частиною *Стандартного РЕПО* проводяться у Дату купівлі, визначену в Заявці РЕПО.

- Продавець РЕПО до 10-00 години (якщо інше не передбачено регламентом Депозитарію) блокує цінні папери, що складають Забезпечення.
- Покупець до 10-00 години (якщо інше не передбачено регламентом Платіжної організації) блокує кошти на рахунку покупця, відкритому в Платіжній організації (за Договором РЕПО, що передбачає грошові розрахунки через Платіжну організацію) або резервує кошти на банківському рахунку (за Договором РЕПО, що передбачає розрахунки з використанням рахунків Учасників Біржових торгів, відкритих у Банку) для виконання 1 частини РЕПО (на суму Ціни купівлі).
- Депозитарій та/або Платіжна організація (Банк) повідомляють Біржу про блокування Активів для забезпечення виконання Договору РЕПО.
- Інформація про кількість цінних паперів та/або суму коштів, заблокованих на Біржові торги на Ринку РЕПО, в розрізі Учасників Біржових торгів, засобами ЕТС Біржі відображається в Торговому терміналі ВІТ eTrade.
- Покупець до 15-00 години (якщо інше не передбачено рішенням Біржової Ради та/або директора Біржі) переказує кошти на рахунок Продавця для виконання 1 частини РЕПО; після чого до 16-00 години Покупець та Продавець засобами ЕТС Біржі направляють на Біржу повідомлення у вигляді Електронного документа про отримання/перерахування коштів (за Договором РЕПО, що передбачає грошові розрахунки з використанням рахунків Учасників Біржових торгів, відкритих у Банку).
- Після завершення Торговельної сесії на Ринку РЕПО Біржа надає Інформацію Біржі щодо формування розрахункових документів Платіжній організації на списання коштів з рахунку Покупця та зарахування на рахунок Продавця (за Договором РЕПО, що передбачає грошові розрахунки через Платіжну організацію) та надсилає до Депозитарію розпорядження на списання цінних паперів з рахунку Продавця та зарахування цінних паперів на рахунок Покупця.

У разі невиконання Покупцем зобов'язань щодо переказу коштів на виконання 1 частини РЕПО, то такий Договір РЕПО визнається анульованим.

17.15. За Операціями *Стандартного РЕПО*, умовами яких передбачено Верхнє та Нижнє граничне значення Дисконту з метою внесення Компенсаційних внесків, Біржа за наслідком Торговельної сесії розраховує поточне значення Дисконту.

Якщо розраховане Біржею значення Дисконту стане менше Нижнього граничного значення дисконту або більше Верхнього граничного значення дисконту, то Біржа направляє (засобами Торговельного терміналу ВІТ eTrade та/або Системи ВІТ eTrade Mail) відповідному Учаснику Біржових торгів (Продавцю/Покупцю) Маржинальну вимогу щодо необхідності внесення Компенсаційного внеску.

Компенсаційний внесок має бути внесений до закінчення Торговельної сесії в перший Торговельний день, наступний за днем формування Маржинальної вимоги. У разі отримання Біржею інформації від Депозитарію цінних паперів про відсутність заблокованих цінних паперів в розмірі Компенсаційного внеску або інформації від Платіжної організації про невиконання Маржинальної вимоги зобов'язання Учасника Біржових торгів щодо внесення Компенсаційного внеску вважається невиконаним, про що засобами Торговельного терміналу ВІТ eTrade та/або ВІТ eTrade Mail та/або іншими каналами комунікацій Біржею надається відповідне повідомлення Сторонам Договору РЕПО. При цьому невиконання Стороною РЕПО зобов'язання щодо внесення Компенсаційного внеску Дата зворотної купівлі вважається такою, що настала. Порядок виконання 2 частини РЕПО встановлені п. 17.18 цих Правил.

17.16. В період часу між Датою купівлі та Датою зворотної купівлі Учасниками Біржових торгів за взаємною згодою можуть бути змінені умови, на яких повинна бути виконана 2 частина РЕПО (в т.ч. щодо дострокового виконання зобов'язань, якщо це передбачено укладеним Договором РЕПО). Учасник Біржових торгів-ініціатор внесення змін в умови 2 частини РЕПО направляє Учаснику Біржових торгів-іншій стороні РЕПО відповідну пропозицію у вигляді адресної Заявки на внесення змін. Учасник, що отримав адресу Заявку на внесення змін, може або направити контрагенту аналогічну Заявку на внесення змін, або відхилити пропозицію, тобто укласти Договір на своїх умовах.

В першому випадку зміни в умови Договору на виконання 2 частини РЕПО набирають чинності, Договір в формі Електронного документа укладається засобами ЕТС Біржі наново. В іншому випадку актуальними залишаються умови Договору РЕПО, узгоджені раніше обома Сторонами Договору РЕПО.

Заявки на внесення змін у вигляді Електронних документів зберігаються засобами ЕТС Біржі.

17.17. В Дату зворотної купівлі розрахунки здійснюються наступним чином:

- Покупець до 10-00 години (якщо інше не передбачено регламентом Депозитарію) блокує цінні папери, що складають Забезпечення.
- Продавець до 10-00 години (якщо інше не передбачено регламентом Платіжної організації) блокує кошти на рахунку Продавця, відкритому в Платіжній організації (за Договором РЕПО, що передбачає грошові розрахунки з використанням рахунку Учасників Біржових торгів, відкритих в Платіжній організації) або резервує кошти на банківському рахунку (за Договором РЕПО, що передбачає грошові розрахунки з використанням рахунків Учасників Біржових торгів, відкритих в Банку) для виконання 2 частини РЕПО (на Суму повернення).
- Депозитарій та Платіжна організація повідомляють Біржу про блокування Активів для забезпечення виконання Договору РЕПО.
- Інформація про кількість цінних паперів та суму коштів, заблокованих на Біржові торги на Ринку РЕПО, в розрізі Учасників Біржових торгів, засобами ЕТС Біржі відображається в Торговому терміналі BIT eTrade.
- Продавець до 15-00 години (якщо інше не передбачено рішенням Біржової Ради та/або директора Біржі) переказує кошти на рахунок Покупця для виконання 2 частини РЕПО; після чого до 16-00 години Покупець та Продавець засобами ЕТС Біржі направляють на Біржу повідомлення у вигляді Електронного документа про отримання/перерахування коштів (за Договором РЕПО, що передбачає грошові розрахунки з використанням рахунків Учасників Біржових торгів, відкритих в Банку).
- Після завершення Торговельної сесії на Ринку РЕПО Біржа надає Інформацію Біржі щодо формування розрахункових документів Платіжній організації на списання коштів з рахунку Покупця та зарахування на рахунок Продавця (за Договором РЕПО, що передбачає грошові розрахунки з використанням рахунків Учасників Біржових торгів, відкритих в Платіжній організації) та надсилає до Депозитарію розпорядження на списання цінних паперів з рахунку Продавця та зарахування цінних паперів на рахунок Покупця.

Стосовно Сторони, що не виконала зобов'язання по 2 частині РЕПО, можуть застосовуватися санкції, встановлені Біржею, в т.ч. передбачені п. 17.22 цих Правил.

17.18. Біржа може обумовити участь в Операціях на Ринку РЕПО наявністю у Учасників Біржових торгів Ліміта в цінних паперах та Розрахункового грошового (Грошового) ліміту для покриття Ризиків ліквідності та кредитних Ризиків щодо внесення Компенсаційного внеску.

17.19. При невиконанні Учасником Біржових торгів зобов'язань за 2 частиною РЕПО з Забезпеченням, даний Учасник Біржових торгів:

- зобов'язаний сплатити Учасникові Біржових торгів-контрагентів відшкодування в розмірі позитивної різниці між Вартістю Забезпечення РЕПО на дату виконання 2 частини РЕПО та Сумою повернення;
- не має зобов'язань по сплаті Учасникові Біржових торгів-контрагентів відшкодування, якщо Вартість Забезпечення РЕПО на дату виконання 2 частини РЕПО нижче або дорівнює Сумі повернення.

При невиконанні Учасником Біржових торгів зобов'язання по сплаті коштів за 2 частиною РЕПО, даний Учасник Біржових торгів зобов'язаний сплатити Учасникові Біржових торгів-контрагентів штраф у розмірі подвійної ставки НБУ за кожен день прострочення виконання зобов'язання.

17.20. Біржа може забезпечувати примусове виконання зобов'язань за 2 частиною РЕПО (для РЕПО з Забезпеченням) - шляхом проведення спеціалізованого Аукціону (згідно п. 10.14 цих Правил) з продажу Додаткового забезпечення Учасника Біржових торгів, що не виконав свої зобов'язання.

17.21. Спори, що виникають у зв'язку з укладенням та виконанням Договорів РЕПО, а також врегулюванням *Остаточного зобов'язання*, розглядаються відповідно до Розділу 28 цих Правил та/або іншим чином, передбаченим чинним законодавством України.

17.22. У разі, якщо Учасник Біржових торгів на Ринку РЕПО двічі на рік вчасно не виконає

своїх зобов'язань за Договорами, він втрачає доступ до Ринку РЕПО на термін, визначений Біржовою Радою.

РОЗДІЛ 18.

ОСОБЛИВОСТІ БІРЖОВИХ ТОРГІВ, КЛІРИНГУ, РОЗРАХУНКІВ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЩОДО ДЕРЖАВНИХ ОБЛІГАЦІЙ УКРАЇНИ

Особливості доступу до Біржових торгів державними облігаціями України на окремих Ринках, склад та особливості участі в Біржових торгах Учасників Біржових торгів, інформаційної взаємодії між НБУ та Біржею, реквізитний склад Заявок, порядок клірингу та розрахунків, забезпечення виконання Договорів, предметом яких є державні облігації України, визначаються Законом України «Про Національний банк України» та нормативно-правовими актами НБУ та Комісії.

РОЗДІЛ 19.

РОЗМІЩЕННЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ІНШИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА БІРЖІ

19.1. Організація розміщення цінних паперів та інших фінансових інструментів.

19.1.1. Біржа організує розміщення цінних паперів та інших фінансових інструментів, забезпечує проведення розрахунків на виконання зобов'язань за Договорами, що укладені при розміщенні цінних паперів та інших фінансових інструментів та забезпечує Учасникам Біржових торгів рівні умови участі в розміщенні цінних паперів або інших фінансових інструментів відповідно до Регламенту розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.1.2. Продавцем цінних паперів або інших фінансових інструментів при їх розміщенні на Біржі (далі - продавцем) є емітент цінних паперів або інших фінансових інструментів чи Учасник Біржових торгів-андеррайтер, що відповідним чином уповноважений емітентом провести розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.1.3. Коло покупців цінних паперів або інших фінансових інструментів при їх розміщенні на Біржі (далі - покупці) визначається емітентом в рішенні про емісію цінних паперів або інших фінансових інструментів.

Для виконання умов розміщення та обігу облігацій із закритим (приватним) способом розміщення Біржа забезпечує обмежений допуск до біржових торгів облігаціями, відповідно до умов розміщення, що унеможливить їх придбання особами, які не внесені до переліку осіб, серед яких емітент має намір розмістити облігації.

19.1.4. Біржа засобами ЕТС та шляхом вжиття комплексу організаційних, юридичних, технічних та технологічних заходів забезпечує здійснення розрахунків за укладеними Договорами за принципом "поставка цінних паперів проти оплати".

Механізм реалізації принципу "поставка цінних паперів проти оплати" на Ринку розміщення забезпечується Біржею за участю Депозитарію та Платіжної організації або Банку, що обслуговує Учасників Біржових торгів.

Забезпечення виконання Учасниками Біржових торгів Договорів при розміщенні цінних паперів та інших фінансових інструментів на Біржі регламентується системою договірних відносин між Біржею, емітентом цінних паперів або інших фінансових інструментів та/або Учасником Біржових торгів-андеррайтером, Платіжною організацією та Депозитарієм, причому договори між Біржею, Платіжною організацією (Розрахунковим банком або банком, що обслуговує Учасників Біржових торгів) та Депозитарієм можуть містити окремі регламенти щодо обміну повідомленнями між ними при розміщенні цінних паперів або інших фінансових інструментів на Біржі.

19.2. Ринок розміщення - це окремий від інших Ринок, на якому Учасникам Біржових торгів надається право протягом визначеного терміну надавати Заявки на купівлю цінних паперів або інших фінансових інструментів, що запропоновані до розміщення, у визначеному цими Правилами порядку.

19.2.1. На Ринку розміщення Учасник Біржових торгів може виставити необмежену кількість Заявок на купівлю різного типу.

19.2.2. Заявки, що надаються Учасниками Біржових торгів, які бажають прийняти участь в розміщенні, можуть бути двох типів: конкурентні та неконкурентні.

19.2.3. Конкурентна Заявка - це Заявка, яка передбачає безумовну згоду Учасника Біржових торгів придбати певну кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів по вказаній в Заявці ціні або ціні, вираженій у відсотках від номінальної вартості (для облігацій).

Кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів за конкурентною Заявкою не може бути менше ніж мінімально встановлений розмір Лоту.

До конкурентних Заявок належать:

- Лімітована Заявка (Limit bid) - Заявка, в якій вказано кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, та ціна або відсоток від номінальної вартості (для облігацій), який Учасник Біржових торгів безумовно готовий заплатити;
- Крокова Заявка (Step bid) - Заявка, в якій вказано кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, яку Учасник Біржових торгів безумовно готовий придбати, в залежності від встановленої ціни продажу або відсотку від номінальної вартості (для облігацій).

19.2.4. Неконкурентна Заявка - це Заявка, яка передбачає безумовну згоду Учасника Біржових торгів придбати певну кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів по середньозваженій ціні або ціні, вираженій у відсотках від номінальної вартості (для облігацій), що склалася за результатами розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів за конкурентними Заявками.

До неконкурентних Заявок належать:

- Проста Заявка (Strike bid) - Заявка, в якій вказано загальна кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, яку Учасник Біржових торгів безумовно згоден придбати за ціною розміщення, яка визначається продавцем або Біржею при розміщенні;
- Грошова Заявка (Currency bid) - Заявка, в якій вказана загальна сума коштів, за яку Учасник Біржових торгів безумовно згоден придбати невизначену кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів за ціною розміщення, яка визначається продавцем при розміщенні.

19.2.4. Заявки на Ринку розміщення повинні містити щонайменше наступні параметри:

- вид/тип/категорія цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- назва емітента цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- ціна одного цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- вид Заявки;
- інші параметри відповідно до виду цінного паперу або іншого фінансового інструменту;
- найменування та реквізити клієнта Учасника Біржових торгів (за наявності);
- ЕЦП Учасника Біржових торгів.

Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації і найменування Учасника Біржових торгів автоматично присвоюється ЕТС Біржі.

19.3. Продавець і Біржа погоджують між собою умови проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, які повинні відповідати умовам, визначеним у рішенні емітента про емісію цінних паперів або інших фінансових інструментів. На підставі узгоджених умов проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів продавець та Біржа укладають Договір про проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів на Біржі, невід'ємним додатком до якого є Регламент розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

Договірні відносини між продавцем та Біржею можуть також містити положення про надання емітентом повноважень Платіжній організації або Банку, що обслуговує Учасників Біржових торгів на надання Біржі інформації про переказ коштів на виконання зобов'язань за Договорами, укладеними на Ринку розміщення. За наявності таких повноважень Платіжна організація або Банк, що обслуговує Учасників Біржових торгів приймає на себе зобов'язання щодо інформування Біржі про зарахування коштів на рахунок продавця за розміщені цінні папери або інші фінансові інструменти. Формат та регламент обміну даними (засобами Системи ВІТ eTrade Mail, факсимільного зв'язку, іншими засобами) між Біржею та Платіжною організацією або Банком, що обслуговує Учасників Біржових торгів, обумовлюється у відповідному договорі.

19.4. У Регламенті розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів можуть встановлюватись наступні особливості організації розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів на Біржі:

19.4.1. Вимоги щодо забезпечення виконання Учасниками Біржових торгів Договорів: механізм застосування Розрахункового грошового ліміту або Грошового ліміту Учасника

Біржових торгів на Ринку розміщення та/або контролю проведення переказу коштів з боку Платіжної організації або Банку, що обслуговує Учасників Біржових торгів.

19.4.2. Обмеження щодо видів Заявок, які можуть виставити Учасники Біржових торгів при розміщенні: продавець може обмежити в Регламенті розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів кількість неконкурентних Заявок.

19.4.3. Критерій цінних або інших умов продажу цінних паперів або інших фінансових інструментів, згідно яких задовольнятимуться Заявки.

19.4.4. Обмеження Лоту в Заявках.

19.4.5. Сценарій розміщення:

- анонімний сценарій - в Торговому терміналі BIT eTrade відображаються всі Заявки, без вказання Реєстраційного коду Учасника Біржових торгів;
- неанонімний сценарій - в Торговому терміналі BIT eTrade відображаються всі Заявки та Реєстраційний код кожного Учасника Біржових торгів;
- закритий сценарій - в Торговому терміналі BIT eTrade відображаються тільки власні Заявки Учасників Біржових торгів. Всі Заявки бачить тільки продавець в Торговому терміналі BIT eTrade IPO;
- інший.

19.4.6. Порядок та строк розрахунків за Договорами при розміщенні цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.5. Для проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів Біржа може надавати продавцю Торговий термінал BIT eTrade IPO, який має наступні функціональні можливості:

- вибір особливостей організації розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів на Біржі, відповідно до підпунктів 19.4.2-19.4.6 пункту 19.4 цих Правил;
- перегляд усіх Заявок, наданих Учасниками Біржових торгів, незалежно від особливостей організації розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів на Біржі, у книзі реєстрації Заявок (book-building);
- задоволення (акцепт) або відмову у задоволенні Заявок та надання Біржі Електронного документу - повідомлення про перелік задоволених Заявок;
- перегляд Договорів, укладених внаслідок розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- отримання Біржею або надання Біржі Електронного документу, що підтверджує переказ коштів в розрізі Договорів, укладених при розміщенні цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.6. Біржа оприлюднює інформацію про проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів на Інтернет-сайті Біржі та/або в ЕТС Біржі.

Повідомлення містить інформацію щодо параметрів цінних паперів або інших фінансових інструментів та умови розміщення, узгоджені Біржею та продавцем в Регламенті розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.7. Доступ до участі в Біржових торгах на Ринку розміщення.

19.7.1. В залежності від порядку проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, визначеного емітентом в рішенні про емісію цінних паперів або інших фінансових інструментів, передбачається проведення публічного (відкритого) або приватного (закритого) розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.7.2. До відкритого (публічного) розміщення допускаються Учасники Біржових торгів, які пройшли процедуру допуску до розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, визначену в Регламенті розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.7.3. До закритого (приватного) розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів допускаються:

- Учасники Біржових торгів, коло яких визначено в рішенні про закриті (приватне) розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів;
- Учасники Біржових торгів, які діють від імені інвесторів, коло яких визначено емітентом в рішенні про закриті (приватне) розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, які пройшли процедуру допуску до розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, визначену в Договорі на проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.8. Допуск цінних паперів або інших фінансових інструментів до Біржових торгів на Біржі при розміщенні проводиться у відповідності з Розділом 6 цих Правил. Цінні папери та інші фінансові інструменти при розміщенні допускаються до Біржових торгів на Біржі як позалістингові цінні папери та інші фінансові інструменти.

19.9. Порядок Біржових торгів на Біржі при розміщенні цінних паперів та інших фінансових інструментів.

19.9.1. Розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів відбувається в дні проведення Торговельних сесій. Не пізніше, ніж за 3 (три) робочих дні до дати початку розміщення, Біржа повідомляє Учасників Біржових торгів про зміни дати, часу та умов проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.9.2. Після початку розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів Біржа створює та веде Електронний документ - книгу реєстрації Заявок (book-building), яка містить усі Заявки, що надійшли від Учасників Біржових торгів. Інформація, яка міститься в книзі реєстрації Заявок, відображається в Торгових терміналах ВІТ eTrade за згодою продавця.

19.9.3. До закінчення терміну прийому Заявок, визначеного у Регламенті розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, Учасникам Біржових торгів надається право на коригування конкурентних Заявок. Для коригування раніше поданої Заявки Учасник Біржових торгів повинен зняти Заявку, яка підлягає коригуванню, та виставити нову Заявку.

19.9.4. Після настання кінцевого терміну прийому Заявок, скасування Заявок не допускається.

19.9.5. Заявки, що надійшли до Біржі після настання кінцевого терміну їх прийому, що вказаний в Регламенті розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, автоматично відхиляються Біржею.

19.9.6. На підставі конкурентних Заявок в залежності від Регламенту розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів може визначатися ціна відсіку або середньозважена ціна розміщення за ціновими критеріями, або встановлюється індикація ціни у вигляді мінімального відсотку або середньозваженого відсотку від номінальної вартості (для облігацій).

19.9.7. При розміщенні цінних паперів або інших фінансових інструментів може діяти наступна черговість задоволення Заявок, відповідно до обраних критеріїв:

- задовольняються неконкурентні Заявки Учасників Біржових торгів по ціні відсіку або середньозваженій ціні або по індикації ціни у вигляді відсотка від номінальної вартості, який дорівнює мінімальному відсотку або середньозваженому відсотку від номінальної вартості цінних паперів (для облігацій);
- задовольняються конкурентні Заявки з ціною, яка є вищою за ціну відсіку або середньозважену ціну, або за ціною, що перевищує мінімальний відсоток або середньозважений відсоток від номінальної вартості (для облігацій);
- у випадку, якщо обсяг конкурентних Заявок по ціні відсіку або середньозваженій ціні, перевищує кількість цінних паперів або інших фінансових інструментів, виставлених до розміщення, то такі Заявки задовольняються пропорційно до їх обсягу.

19.9.8. Продавець самостійно за допомогою Торгового терміналу ВІТ eTrade IPO або Біржа на підставі доручення продавця подає Заявку (Заявки) на продаж цінних паперів або інших фінансових інструментів для задоволення (акцепту) Заявок покупців-Учасників Біржових торгів відповідно до критерію, визначених Регламентом розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

У разі, якщо це передбачено Регламентом розміщення, акцепт Заявки автоматично фіксується ЕТС Біржі.

Біржа у формі Електронного документу формує Реєстр Договорів при розміщенні цінних паперів або інших фінансових інструментів. Після цього Договори щодо розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів вважаються укладеними.

19.9.9. Біржа може надавати Учасникам Біржових торгів, що брали участь у розміщенні, інформацію про:

- встановлену ціну відсіку та/або середньозважену ціну розміщення при його проведенні за ціновими критеріями, або
- індикацію ціни у вигляді мінімального відсотку від номінальної вартості та/або середньозваженого відсотку від номінальної вартості (для облігацій), або
- перелік задоволених Заявок, якщо продавцем вибраний інший критерій та/або принцип.

19.9.10. Результати розміщення оприлюднюються у щоденній інформації щодо результатів Біржових торгів на Інтернет-сайті Біржі та/або в ЕТС Біржі та/або розповсюджуються за допомогою BIT eTrade Mail.

19.10. Зразок Договору, що укладається на Ринку розміщення, у вигляді документу на папері, що є копією Електронного документу, публікується на Інтернет-сайті Біржі.

19.11. Виконання розрахунків на виконання зобов'язань за Договорами при розміщенні.

19.11.1. Відповідно до умов Регламенту розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, продавець може визначити Платіжну організацію (Банк, банк, обслуговуючий Учасників Біржових торгів) при розміщенні, яка(ий) гарантуватиме забезпечення виконання Учасниками Біржових торгів Договорів.

Відповідно до Регламенту розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, Біржа може встановлювати розмір Розрахункового грошового ліміту або Грошового ліміту Учасника Біржових торгів, в межах якого Учасник Біржових торгів має право укладати Договір (Договори) та який відображається в Торговому терміналі BIT eTrade.

Порядок забезпечення поставки цінних паперів або інших фінансових інструментів за Договорами, укладеними Учасниками Біржових торгів при розміщенні цінних паперів або інших фінансових інструментів, регулюється вимогами регламенту взаємодії між Депозитарієм та Біржею щодо обміну повідомленнями між ними, відповідно до Розділу 13 цих Правил.

Біржа організовує розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів за умови, що емітент уклав Договір про обслуговування емісії цінних паперів або інших фінансових інструментів з Депозитарієм, який регламентує порядок проведення депозитарних операцій щодо розміщення цінних паперів емітента на Біржі.

ВИКЛЮЧЕНО

19.11.2. Розрахунки здійснюються Учасником Біржових торгів протягом терміну, передбаченого в Регламенті розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів.

19.11.3. Біржа контролює обов'язкове проведення переказу коштів за Договорами, укладеними при розміщенні цінних паперів або інших фінансових інструментів шляхом:

1) попереднього блокування коштів в Платіжній організації або Банку, що обслуговує Учасників Біржових торгів, в формі та обсягах, що зазначені в Регламенті розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів, та/або

2) отримання інформації про оплату цінних паперів або інших фінансових інструментів від:

- Платіжної організації або Банку, що обслуговує Учасників Біржових торгів, яка(ий) відповідно до укладеного з Біржею договору(ів), надає Біржі інформацію про оплату за цінні папери або інші фінансові інструменти за Договорами, укладеними при розміщенні цінних паперів або інших фінансових інструментів, згідно пункту 19.3 цих Правил;
- Емітента/Учасника біржових торгів-андеррайтера, в тому числі за допомогою Торгового терміналу BIT eTrade IPO.

19.11.4. Поставка цінних паперів відбувається в термін, передбачений в Регламенті розміщення цінних паперів, відповідно до регламенту Депозитарію, що обслуговує цінні папери при розміщенні.

Біржа відповідно до регламенту взаємодії з Депозитарієм надає Відомість сквитованих Розпоряджень Біржі на переказ цінних паперів або інших фінансових інструментів на рахунки в цінних паперах покупців лише після отримання Біржею інформації, що підтверджує факт повної оплати цінних паперів за Договорами, укладеними при розміщенні.

19.11.5. Комісійну винагороду за організацію проведення розміщення цінних паперів або інших фінансових інструментів продавець сплачує Біржі згідно з тарифами Біржі.

19.12. За результатами розміщення Біржа зберігає:

- повідомлення про перелік задоволених Заявок від емітента/Учасника Біржових торгів-андеррайтера у вигляді Електронних документів, сформованих за допомогою Торгового терміналу BIT eTrade IPO, з можливістю відтворення їх копії у вигляді документу на папері;
- оригінали Договорів у вигляді Електронних документів, з можливістю відтворення їх копій у вигляді документа на папері;
- Відомість сквитованих та затверджених Розпоряджень Біржі у вигляді Електронного документу, з можливістю відтворення їх копій у вигляді документа на папері;

- повідомлення від Платіжної організації або Банку, що обслуговує Учасників Біржових торгів щодо проведення переказу коштів за Договорами, укладеними при розміщенні у вигляді Електронного документу, з можливістю відтворення їх копій у вигляді документа на папері, або паперового документу.

19.13. Ціни, що склалися при укладанні Договорів на Ринку розміщення цінних паперів та інших фінансових інструментів, не використовуються при визначенні Біржового курсу, Ціни відкриття, Ціни закриття.

РОЗДІЛ 19-1. РИНОК ПОХІДНИХ

19-1.1. Біржові торги на Ринку Похідних здійснюються за Правилами Ринку Заявок, Адресного ринку або Ринку Аукціону.

19-1.2. Розрахункові та клірингові операції за Договорами щодо Похідних бездокументарної форми існування або документарних Похідних, знерухомлених в Депозитарії, здійснюються Депозитарієм, в якому депоновано глобальний сертифікат Похідних, на підставі відомості сквитованих Розпоряджень Біржі, сформованої на підставі укладених на Біржі Договорів щодо Похідних у відповідності з Розділом 13 цих Правил.

19-1.3. Забезпечення виконання грошових зобов'язань за Договорами щодо Похідних, укладеними за правилами Ринку Аукціону, проводиться на Біржі у відповідності з пунктом 16.18 цих Правил.

Забезпечення виконання грошових зобов'язань за Договорами щодо Похідних, укладеними за правилами Ринку Заявок, проводиться на Біржі у відповідності з Розділом 14 цих Правил.

РОЗДІЛ 20. ПОРЯДОК КОТИРУВАННЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ІНШИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА ВИЗНАЧЕННЯ БІРЖОВОГО КУРСУ

20.1. Після або протягом Торговельної сесії Біржа застосовує процедуру котирування, за результатами якого визначає Біржовий курс та/або параметри, що характеризують динаміку Біржових торгів (Ціни відкриття та Ціна закриття Торговельної сесії, мінімальну та максимальну ціну, ціни, за яким подані найкращі заявки на купівлю та продаж) для цінних паперів та інших фінансових інструментів, внесених до Біржового списку.

Біржовий курс цінного папера визначається у день проведення Біржових торгів за цим цінним папером шляхом розрахунку середнього арифметичного зваженого цін Договорів, укладених у такий Торговельний день, що одночасно відповідають таким вимогам:

- у Договорах передбачено, що строки їх виконання не перевищують 3 робочих днів з моменту укладення таких Договорів;
- Договори укладені на підставі безадресних Заявок;
- кількість таких Договорів не менше 3-х,
- протягом Торговельної сесії Біржею зафіксовано не менше 3 безадресних Заявок на купівлю та 3 безадресних Заявок на продаж цінного папера.

Біржовий курс цінного папера розраховується за такою формулою:

$$\bar{x} = \frac{W_1 X_1 + W_2 X_2 + \dots + W_n X_n}{W_1 + W_2 + \dots + W_n},$$

де:

$x_1, \dots, x_n$ - ціна цінного папера, за якою укладено Договір;

$w_1, \dots, w_n$, - кількість цінних паперів одного виду (одного випуску) у Договорі, за яким розраховується Біржовий курс;

1, ..., n - порядковий номер Договору, за яким визначається Біржовий курс.

При розрахунку Біржового курсу його значення округлюється до чотирьох значущих цифр після коми.

Біржовий курс цінного папера, визначений за результатами Біржових торгів, підлягає обов'язковому оприлюдненню на Інтернет-сайті Біржі (у цілодобовому режимі) із зазначенням дати проведення торгів, а також може бути оприлюднений у періодичному друкованому виданні Біржі та/або в офіційному друкованому виданні Комісії.

Біржовий курс цінного папера, за яким не відбувалися торги у Торговельний день, не визначається за такий Торговельний день і не оприлюднюється.

Біржовий курс цінного папера не визначається:

- при первинному розміщенні цінних паперів, тобто, на Ринку Розміщення;
- за Договорами РЕПО, тобто, на Ринку РЕПО;
- за Договорами, укладеними на підставі адресних заявок;
- за Договорами, укладеними при проведенні аукціонів з продажу акцій, що належать державі.

РОЗДІЛ 21. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

21.1. Вся інформація, що пов'язана з ходом та результатами Біржових торгів, є власністю Біржі. Біржа не має права розголошувати інформацію, що стосується сторін Договорів, за винятком випадків надання такої інформації до уповноважених державних органів відповідно до чинного законодавства України.

21.2. Біржа забезпечує розкриття інформації про:

21.2.1. Реєстр Членів Біржі та Учасників Біржових торгів та зміни в цьому Реєстрі, в т.ч. відомості про застосування санкцій щодо невиконання цих Правил, із зазначенням порушень;

21.2.2. Біржовий список та Біржовий реєстр та факти включення/виключення цінних паперів до/з Біржового списку (Біржового реєстру) або зміни рівня лістингу;

21.2.3. узагальнені дані про результати Біржових торгів (загальні обсяги Біржових торгів, кількість цінних паперів та інших фінансових інструментів);

21.2.4. факти відсутності розрахунків та/або проведення розрахунків з порушенням встановленого Договором терміну їх виконання за наслідками укладених на Біржі Договорів та/або розірвання раніше укладених на Біржі Договорів Учасниками Біржових торгів;

21.2.5. показники, що відображають динаміку ринку (капіталізація, зміни рівня цін на цінні папери та інші фінансові інструменти, загальні обсяги щодо пропозиції та попиту на цінні папери та інші фінансові інструменти, Біржові курси, Спреди);

21.2.6. перелік видів послуг, що надаються Біржею, із зазначенням розміру оплати за ними (тарифи);

21.2.7. нерегулярні дані, отримані від Членів Біржі та торговців цінними паперами, що обрали Біржу для надання нерегулярних даних;

21.2.9. Біржовий курс та результати котирування цінних паперів, яка повинна містити щонайменше: Біржовий курс; Ціну відкриття; Ціну закриття; обсяг укладених та виконаних Договорів; інформацію про невиконані та/або анульовані Договори, а також інформацію про внесені зміни до Договорів; загальні обсяги щодо пропозиції та попиту на цінний папір; ціну та обсяг кращої (найменшої) Заявки на продаж та кращої (найбільшої) Заявки на купівлю.

Біржа може оприлюднювати додаткову інформацію, що стосується результатів Біржових торгів та показників, які характеризують кон'юнктуру фондового ринку (зокрема, про біржовий фондовий індекс), а також регулярну та особливу інформацію емітентів допущених до торгів на Біржі цінних паперів, яка надається Біржі емітентами відповідно до пункту 6.14 цих Правил.

Біржа також оприлюднює на Інтернет-сайті та/або в ЕТС Біржі інформацію та документи, передбачені до оприлюднення цими Правилами (зокрема, документи щодо доступу та допуску до Біржових торгів; інформацію про припинення/призупинення/поновлення Біржових торгів; зразки форм Договорів; формули розрахунку цін на Ринку РЕПО; регламент спеціалізованого Аукціону, перелік та розрахункову вартість цінних паперів, що складають Додаткове забезпечення; інформацію про проведення Аукціону/Розміщення цінних паперів тощо).

21.3. Під час та по закінченню Біржових торгів Біржа забезпечує Учасників Біржових торгів інформацією, яку вони мають право використовувати під час Біржових торгів та розкрити цю інформацію Клієнтам, але не мають права передавати її для подальшого розповсюдження третім особам. При цьому Учасники Біржових торгів в Торговому терміналі мають доступ до інформації про:

- Чергу Заявок на купівлю та на продаж з вказівкою сукупного об'єму за кожного наявного ціною;
- подані таким Учасником Біржових торгів Заявки, що зареєстровані ЕТС Біржі та знаходяться в Черзі Заявок, адресні Заявки, подані на Адресному ринку, а також про Заявки, за якими укладено Договір;

- Договори, що укладені таким Учасником Біржових торгів;
- ціни Договорів, що укладені під час Біржових торгів, та об'єми останніх укладених Договорів;
- відносну зміну ціни останнього Договору у порівнянні у ціною передостаннього Договору.

21.4. Біржа оприлюднює щоденну інформацію, визначену в підпунктах 21.2.1-21.2.3, 21.2.9 пункту 21.2 цих Правил, до 9:30 годин дня, наступного за звітним.

Біржа оприлюднює інформацію, визначену в підпунктах 21.2.4-21.2.5 пункту 21.2 цих Правил, протягом 2 робочих днів з дати виникнення змін відповідно до нормативно-правового акту Комісії. У разі, якщо останній день оприлюднення інформації є неробочим, останнім днем оприлюднення вважається наступний після неробочого робочий день.

Біржа оприлюднює інформацію, визначену в підпункті 21.2.7 пункту 21.2 цих Правил, не пізніше одного робочого дня після отримання такої інформації від торговця цінними паперами.

Біржовий курс, визначений за результатами Біржових торгів, перелік видів послуг, що надаються Біржею, із зазначенням розміру оплати за ними, а також інформація, визначена підпунктами 21.2.1-21.2.3 пункту 21.2 цих Правил, оприлюднюється на Інтернет-сайті Біржі у цілодобовому режимі.

21.5. Інформація, що вказана в пункті 21.2 цих Правил, за рішенням Біржової Ради, розкривається через:

- Інтернет-сайт Біржі на визначених Біржею умовах;
- шляхом розсилки інформаційним агентствам та засобам масової інформації;
- засобами Системи ВІТ eTrade Mail;
- через друковані видання Біржі.

21.6. Біржа надає адміністративні дані до Комісії відповідно до нормативно-правових актів Комісії.

21.7. З метою запобігання маніпулюванню на біржовому ринку України Біржа здійснює взаємний обмін з іншими фондовими біржами інформацією щодо:

- унесення та перебування цінних паперів та інших фінансових інструментів у біржовому списку, у тому числі перебування цінних паперів та інших фінансових інструментів у біржовому списку понад 30 календарних днів (найменування емітента, вид цінних паперів та інших фінансових інструментів, кількість цінних паперів та інших фінансових інструментів, номінальна вартість, дата останніх торгів за даним цінним папером та іншим фінансовим інструментом, ціна закриття за даним цінним папером та іншим фінансовим інструментом за результатами останньої торговельної сесії);
- рівня лістингу цінних паперів конкретних емітентів чи перебування цінних паперів та інших фінансових інструментів у біржовому списку без унесення до біржового реєстру;
- емітентів цінних паперів та інших фінансових інструментів, які перебувають у біржовому списку (найменування емітента, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, місцезнаходження);
- біржового курсу цінних паперів;
- розміщення цінних паперів;
- вертикального та горизонтального спредів цінних паперів;
- лотів цінних паперів та інших фінансових інструментів.

Біржа здійснює інформаційну взаємодію шляхом:

- розміщення інформації на Інтернет-сайті Біржі;
- в Системі ВІТ eTrade Mail (з Біржами, що є користувачами Системи ВІТ eTrade Mail).

21.8. Обмін інформацією з фондовими біржами здійснюється, як правило, щоденно.

У разі виявлення Біржею у діях Учасників Біржових торгів діянь щодо впливу на ринкову вартість цінних паперів на фондових біржах в інтересах такого Учасника Біржових торгів або третіх осіб, у результаті чого придбання або продаж цих цінних паперів відбувається за іншими цінами, ніж ті, які існували б за відсутності такого впливу, директор Біржі ініціює негайне повідомлення про це інші фондові біржі в Системі ВІТ eTrade Mail або іншим шляхом, передбаченим регламентом інформаційного обміну з фондовими біржами.

РОЗДІЛ 22.

НАГЛЯД БІРЖІ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ УЧАСНИКІВ БІРЖОВИХ ТОРГІВ ТА ПОРЯДОК НАКЛАДЕННЯ САНКЦІЙ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БІРЖІ. ЗАПОБІГАННЯ МАНІПУЛЮВАННЮ НА БІРЖІ ТА УКЛАДАННЮ НЕСТАНДАРТНИХ ДОГОВОРІВ

22.1. Нагляд та контроль за дотриманням цих Правил Членами Біржі, Учасниками Біржових торгів та емітентами, цінні папери яких унесені до Біржового реєстру, здійснюється автоматично ЕТС Біржі, Біржовою Радою на підставі інформації, яку надає Адміністратор.

22.2. Порухення вимог цих Правил, рішень органів Біржі, анулювання (невиконання) Договору за цінним папером у випадку, коли був розрахований та оприлюднений Біржовий курс такого цінного папера, а також подання недостовірної інформації є підставою для застосування заходів дисциплінарного впливу з боку Біржі, а саме:

22.2.1. попередження окремого Члена Біржі, яким вчинене порушення;

22.2.2. призупинення терміном до 30 днів права на участь в Біржових торгах Члена Біржі, яким скоєне порушення;

22.2.3. тимчасове позбавлення, терміном до 6 місяців, права на участь в Біржових торгах Члена Біржі, яким вчинене порушення;

22.2.4. тимчасове позбавлення, терміном до 12 місяців, права на участь в Біржових торгах Члена Біржі, яким вчинене порушення;

22.2.5. позбавлення права на участь в Біржових Члена Біржі, яким вчинене порушення;

22.2.6. припинення доступу до Біржових торгів та виключення з Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів та/або Реєстру Уповноважених представників Члена Біржі та/або Учасника Біржових торгів або їх Уповноважених представників, яким скоєне порушення;

22.2.7. накладення штрафних санкцій, розмір яких встановлюється окремим рішенням Біржової Ради.

22.3. При прийнятті рішення про накладання санкцій, Біржова Рада попереджує Члена Біржі, про накладання санкцій не пізніше ніж за 10 робочих днів.

22.4. Член Біржі має право надати пояснення щодо фактів або їх класифікації наведених у цьому рішенні з наданням доказів у письмовій формі у термін, що не перевищує 10 робочих днів, з моменту попередження відповідним органом про накладення на нього санкцій. Біржова Рада зобов'язана розглянути звернення Члена Біржі, та винести відповідне рішення, з подальшим його інформуванням.

22.5. В разі застосування санкцій Біржа надсилає Члену Біржі письмове повідомлення, в тому числі за допомогою Системи ВІТ eTrade Mail, про застосування санкцій, копія якого надсилається до Комісії.

Про виявлені порушення та накладені санкції Біржа повідомляє Комісію протягом п'яти робочих днів.

22.6. Член Біржі, на якого накладено санкцію, має право оскаржити рішення про застосування санкції у Арбітражній комісії Біржі, Третейському суді та суді.

22.7. Біржа здійснює запобігання Маніпулюванню на Біржі та укладанню нестандартних Договорів, що не відповідають цим Правилам, шляхом застосування наступних заходів:

- поточного нагляду Адміністратора Біржі;
- вибіркового перевірок, що проводяться згідно рішень Біржової Ради;
- зупинення, призупинення та поновлення Біржових торгів;
- застосування до Членів Біржі, дисциплінарних санкцій, згідно пункту 22.2 цих Правил;
- вжиття інших необхідних заходів.

В разі виявлення ознак Маніпулювання на Біржі та укладення нестандартних Договорів Адміністратор збирає необхідну інформацію та негайно повідомляє директора Біржі, Біржову Раду для вжиття необхідних заходів.

22.8. Критерії Маніпулювання.

22.8.1. Маніпулюванням цінами на фондовому ринку є:

- здійснення або намагання здійснити операції чи надання заявки на купівлю або продаж цінних паперів, які надають або можуть надавати уявлення щодо поставки, придбання або ціни цінного папера, що не відповідають дійсності, та вчиняються одноосібно або за попередньою змовою групою осіб і призводять до встановлення інших цін, ніж ті, що існували б за відсутності таких операцій або заявок;
- здійснення або намагання здійснити операції чи надання заявки на купівлю або продаж цінних паперів шляхом вчинення умисних протиправних дій, у тому числі шахрайства чи використання інсайдерської інформації;
- поширення інформації через засоби масової інформації, у тому числі електронні засоби масової інформації, або будь-якими іншими способами, яке призводить або може призвести до введення в оману учасників ринку щодо ціни, попиту, пропозиції або обсягів торгів цінних паперів на фондовій біржі, що не відповідають дійсності, зокрема поширення недостовірної інформації, у разі коли особа, яка поширила таку інформацію, знала або повинна була знати, що ця інформація була недостовірною;
- купівля або продаж цінних паперів перед закриттям Торговельної сесії фондової біржі з метою введення в оману учасників ринку щодо цін, які склалися наприкінці Торговельної сесії;
- неодноразове протягом Торговельного дня укладення двома або більше учасниками торгів Договорів купівлі чи продажу цінних паперів у власних інтересах чи за рахунок одного і того ж клієнта, за якими кожен з Учасників Біржових торгів виступає як продавець та покупець одного і того ж цінного папера за однаковою ціною в однаковій кількості або які не мають очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети хоча б для одного з Учасників Біржових торгів (або їх клієнтів), а також надання клієнтом кільком Учасникам Біржових торгів доручення на укладення в його інтересах однієї або більше Договорів з одним і тим самим цінним папером, під час яких покупець та продавець діють в інтересах клієнта;
- неодноразове протягом Торговельного дня здійснення або намагання здійснити операції чи надання заявки на купівлю або продаж цінних паперів, що не мають очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети, якщо за результатами таких Біржових торгів власник таких цінних паперів не змінюється;
- неодноразове невиконання Учасником Біржових торгів зобов'язань за Договорами, укладеними протягом Торговельного дня у власних інтересах або за рахунок клієнтів, якщо укладення зазначених Договорів спричинило значне збільшення або зниження ціни цінного папера, за умови, що такі Договори мали суттєвий вплив на ціну такого папера;
- укладення на фондовій біржі Договорів з цінним папером за ціною, що має суттєве відхилення від ціни відповідного цінного папера, яка склалася на фондовій біржі тієї ж Торговельної сесії (поточна ціна) шляхом подання безадресних Заявок, за умови, що угоди укладені від імені та/або за рахунок осіб, між якими (працівниками яких) існувала попередня домовленість про придбання або продаж цінного папера за ціною, що має суттєве відхилення від поточної ціни.

22.8.2. Не є маніпулюванням цінами на фондовій біржі дії, що мають на меті:

- підтримання цін на емісійні цінні папери у зв'язку з їх публічним розміщенням або обігом, за умови, що такі дії вчиняються Учасником Біржових торгів на підставі відповідного договору з емітентом таких цінних паперів;
- підтримання цін на цінні папери відкритих або інтервальних інститутів спільного інвестування у зв'язку з їх викупом у випадках, встановлених законом;
- підтримання цін, попиту, пропозиції або обсягів торгів цінними паперами, за умови, що такі дії вчиняються Учасником біржових торгів (Маркет-мейкером) на підставі відповідного договору з фондовою біржею.

Не є маніпулюванням на фондовому ринку дії, що вчиняються органами державної влади у зв'язку з реалізацією грошово-кредитної політики або політики управління державним боргом.

22.8.3. Біржа здійснює контроль за укладанням Договорів щодо:

- перевищення часткою обсягу (суми) Договорів, укладених відповідним Учасником біржових торгів за безадресними заявками (за виключенням Заявок Маркет-мейкерів), у загальному обсязі Біржових торгів за цим цінним папером за календарний місяць встановленої величини 50%;
- перевищення часткою обсягу (суми) Договорів, укладених відповідним Учасником Біржових торгів за безадресними заявками (за виключенням Заявок Маркет-

- мейкерів) за календарний місяць, від середнього значення такої суми Договорів, що укладені цим Учасником Біржових торгів за 6 місяців встановленої величини 50%;
- зміни обсягу Біржових торгів відповідним цінним папером за календарний місяць на встановлену величину понад 75% порівняно із попереднім календарним місяцем, за умови, що протягом попереднього календарного місяця проводилися Біржові торги таким цінним папером;
- перевищення часткою обсягу (суми) Договорів, укладених між двома Учасниками Біржових торгів за безадресними заявками (за виключенням Заявок Маркет-мейкерів) за Торговельний день по певному цінному паперу, в яких ці Учасники Біржових торгів поперемінно виступають продавцями та покупцями (взаємні угоди), від загального обсягу Біржових торгів цим цінним папером за цей період встановленої величини 50%.

22.8.4. Біржа здійснює наступні процедури щодо запобігання Маніпулюванню.

Адміністратор Біржі в межах поточного нагляду здійснює:

- додатковий контроль за укладанням Договорів з купівлі-продажу цінних паперів між Учасниками біржових торгів з подальшим внесенням змін щодо ціни та подальшим неодноразовим перенесенням термінів виконання біржового контракту. У випадку виявлення 10 випадків таких фактів протягом календарного місяця відповідна інформація надається на розгляд директору Біржі та/або Біржовій раді;
- контроль за поданням Учасниками біржових торгів Заявок на купівлю-продаж цінних паперів та здійснення нагляду у режимі реального часу за процесом проведення біржових торгів на предмет відповідності критеріям, наведеним у п. 22.8.3 цих Правил;
- щоденне проведення аналізу щодо Маніпулювання поданих Заявок на купівлю-продаж цінних паперів та укладених Договорів за підсумками Торговельної сесії, укладання нестандартних Договорів, результати якого консолідується у щомісячному звіті, який надається директору Біржі та/або Біржовій Раді;
- щоденне здійснення контролю при проведенні Біржових торгів із застосуванням попереднього резервування активів для виявлення фактів, коли за результатами Біржових торгів не змінюється власник цінних паперів.

22.8.5. Біржа у разі виявлення у діях Учасника Біржових торгів або його Клієнта ознак Маніпулювання може призупинити Біржові торги за таким цінним папером або призупинити допуск такого Учасника до Біржових торгів та зобов'язана не пізніше наступного робочого дня повідомити про це Комісію та/або Державного представника Комісії засобами факсимільного зв'язку та/або засобами Системи ВІТ eTrade Mail.

Біржа за результатом виявлення у діях Учасника (Учасників) Біржових торгів ознак Маніпулювання протягом місячного строку здійснює встановлення особи (осіб), причетної(их) до можливого Маніпулювання, перевіряє зміст дій щодо можливого Маніпулювання, аналізує причини, що призвели до можливого Маніпулювання, складає відповідний документ із зазначеного питання.

При з'ясуванні змісту дій щодо Маніпулювання Біржа може звертатися до Учасників Біржових торгів за інформацією, яка стосується Біржових торгів.

Біржа протягом одного дня після складання відповідного документа з висновком щодо можливого Маніпулювання надає Комісії такий документ з обґрунтованим описом підстав щодо його складання.

В разі підтвердження фактів Маніпулювання на Біржі (зокрема за отриманою у письмовій формі інформацією від Комісії, Державного представника Комісії, саморегульованої організації) директор Біржі має прийняти рішення щодо застосування до Членів Біржі дисциплінарних санкцій, відповідно до пункту 22.7 цих Правил.

22.9. У відповідності з підпунктом 4.10.1 Розділу 4 цих Правил, поширення інформації про застосування Біржею санкцій здійснюється шляхом внесення в Реєстр Членів Біржі та Учасників Біржових торгів даних про дисциплінарні заходи, які були вжиті до Члена Біржі.

22.10. У випадку виникнення у Адміністратора Біржі в процесі діяльності щодо запобігання Маніпулюванню на Біржі обґрунтованих підозр, що під час подання Заявок та укладення Договорів на Біржі використовується або може бути використана інсайдерська інформація, Адміністратор Біржі повідомляє про це Біржову Раду та/або директора Біржі.

Критерії Заявок та Договорів, які можуть мати ознаки протиправного використання інсайдерської інформації, додаткові до різкої зміни цінного папера (для Позалістингових цінних паперів - понад 100% зміни Ціни закриття за календарний місяць та понад 50% зміни Ціни

закриття за календарний тиждень; для лістингових цінних паперів - відповідно до критеріїв цінової нестабільності, встановлених п. 27.10 цих Правил), визначаються Рішенням Біржової Ради, якщо інше не передбачено нормативно-правовими актами Комісії.

Адміністратор Біржі на підставі рішення директора Біржі та/або Біржової Ради забезпечує перевірку Договорів, що були укладені за період не менше 15 календарних днів до оприлюднення інформації (якщо інше не передбачено нормативно-правовими актами Комісії), що відноситься до інсайдерської, з метою виявлення неправомірного використання такої інформації відповідно до законодавства України.

Заходи, які запроваджує біржа у разі виявлення у діях Учасника (Учасників) Біржових торгів ознак використання інсайдерської інформації, аналогічні до зазначених у п. 22.8.5, якщо інше не передбачено нормативно-правовими актами Комісії.

РОЗДІЛ 23. ПОРЯДОК НАДАННЯ ЗВІТНОСТІ ДО БІРЖИ ТА ІНШІ ПОСЛУГИ БІРЖИ

23.1. Члени Біржі та інші торговці цінними паперами, що обрали Біржу для надання інформації про всі правочини з цінними паперами, зобов'язані надавати (надсилати) зазначену інформацію в електронному вигляді на електронну адресу Біржі або у вигляді Електронних документів (в тому числі засобами Системи ВІТ eTrade Mail) у форматі, визначеному Положенням про порядок складання та надання адміністративних даних торговців цінними паперами, у наступні строки:

- квартальні адміністративні дані - не пізніше останнього дня місяця, наступного за звітним;
- нерегулярні адміністративні дані - протягом трьох робочих днів після дати виконання договору.

Відповідно до цієї інформації Біржа оприлюднює відомості про обсяг торгівлі цінними паперами та іншими фінансовими інструментами (кількість цінних паперів та інших фінансових інструментів, загальну вартість укладених та виконаних Договорів).

Інформація про правочини з цінними паперами, яку зобов'язані подавати до Біржі торговці цінними паперами, оприлюднюється на Інтернет-сайті Біржі не пізніше одного робочого дня після її отримання та має містити щонайменше такі дані: дата укладання та виконання Договору, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ, реєстраційний код Єдиного державного реєстру інститутів спільного інвестування для цінних паперів інститутів спільного інвестування та найменування особи, що емітувала/видала цінний папір, сума Договору та кількість цінних паперів за Договором, вид цінного папера.

23.2. Член Асоціації УФТ може передати Асоціації УФТ повноваження на подання даних до Біржі. Передача повноважень на подання даних оформлюється шляхом укладення договору на подання даних до Асоціації УФТ та наданням Асоціації УФТ довіреності на вчинення таких дій. В день прийняття даних від члена Асоціації УФТ Асоціація УФТ передає Біржі у зведеному вигляді дані про всі вчинені членом Асоціації УФТ правочини з цінними паперами для публікації на Інтернет-сайті Біржі.

РОЗДІЛ 24. СИСТЕМА БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ТОРГІВ, КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ НА БІРЖИ

- 24.1. Програмне забезпечення АС Біржі відповідає таким вимогам інформаційної безпеки:
- наявність системи захисту інформації, яку не можна відключити і неможливо здійснити оброблення інформації без її використання;
  - використання парольного захисту;
  - автентифікація Підписувача за допомогою використання відкритого ключа сертифіката Підписувача під час здійснення будь-яких операцій;
  - шифрування даних на всіх етапах документообігу Біржі з Учасниками Біржових торгів та Платіжною організацією з метою забезпечення належного захисту інформації під час обміну між різними підсистемами формування та оброблення інформації;
  - забезпечення блокування роботи Підписувача під час багаторазових спроб (не більше трьох) неправильного введення паролю;

- наявність безперервного технологічного контролю за цілісністю інформації та накладання/перевірка ЕЦП на всіх Електронних документах Учасника Біржових торгів та/або Платіжної організації на всіх етапах їх оброблення;
- обов'язкова реєстрація всіх спроб доступу, усіх операцій та інших дій, їх фіксація в АС Біржі у захищеному від модифікації електронному журналі з постійним контролем його цілісності.

24.2. Політика інформаційної безпеки Біржі.

24.2.1. На Біржі застосовується політика інформаційної безпеки, що базується на законодавстві України та нормативних документах відповідно до вимог Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі - ДССЗІ України) щодо забезпечення захисту інформації.

Інформаційна безпека Біржі визначається, як стан захищеності інформації, що характеризується здатністю АС Біржі, її технічних засобів та інформаційних технологій забезпечувати конфіденційність, цілісність і доступність інформації при її обробці в АС Біржі та забезпечує її формування, використання та розвиток.

Політика інформаційної безпеки на Біржі при обслуговуванні АС Біржі будується на тому, що кожний суб'єкт, що взаємодіє з Біржею, самостійно реалізує вимоги до інформаційної безпеки. При цьому в межах комунікаційної взаємодії установлюється високий рівень довіри до інформаційної безпеки всіх суб'єктів документообігу. Самостійна відповідальність та високий рівень вимог до інформаційної безпеки забезпечує загальну інформаційну безпеку.

24.2.2. Політика інформаційної безпеки на Біржі включає вимоги щодо безперервності функціонування АС Біржі, в тому числі вірогідність операційних Ризиків, їхніх ймовірностей і можливих наслідків, включаючи ідентифікацію та розміщення пріоритетів для критичних процесів, розрахунок ймовірностей їхнього виникнення та оцінку можливих наслідків з оцінкою збитку, вимоги щодо регулярного тестування та відновлення контраварійних планів та процесів.

24.2.3. Інформаційна безпека забезпечується наступним чином:

Конфіденційність інформації (захист інформації від несанкціонованого доступу) забезпечується використанням шифрування даних.

Цілісність інформації (захист даних (інформації і програмного забезпечення) на умовах, за якими дані зберігаються для використання згідно з призначенням, передаються та приймаються без змін) в АС Біржі забезпечується застосуванням ЕЦП.

Дійсність інформації (забезпечення доступності інформації та основних послуг для Учасників Біржових торгів) в АС Біржі забезпечується використанням ЕЦП і Позначки часу.

Доступність інформації (забезпечення доступності інформації та основних послуг для Учасників Біржових торгів) в АС Біржі забезпечується за допомогою застосування технології гарячого резервування основних серверів АС Біржі, а також резервування каналів доступу в мережу Інтернет та системи резервного електроживлення (включаючи роздільні уведення електроживлення та джерела безперебійного живлення).

Конфіденційність, цілісність та підтвердження авторства інформації під час її оброблення та/або передавання в АС Біржі забезпечуються застосуванням засобів криптографічного та технічного захисту інформації, а також виконанням відповідних організаційних та організаційно-технічних заходів.

24.2.4. Захист інформації забезпечується за рахунок використання комплексного підходу при забезпеченні мережевої безпеки, безпеки доступу в Інтернет, антивірусному захисту робочих станцій і серверів АС Біржі, застосуванням обміну зашифрованими повідомленнями, включаючи ЕЦП та Позначки часу.

Мережева безпека будується на базі файрвола із забезпеченням антивірусного контролю трафіка, контролюючи вхідний трафік з мережі Інтернет на файрвол та трафік усередині сегментів корпоративної мережі Біржі. Файрвол управляється адміністратором безпеки АС Біржі локально. Файрвол розташований на виділеному комп'ютері.

Доступ із мережі Інтернет у внутрішню мережу АС Біржі обмежений і контролюється адміністратором безпеки Біржі з використанням фільтрації мережених пакетів даних.

Веб-сервер АС Біржі має дозволений доступ тільки по порту 80.

Система виявлення зовнішніх атак із мережі Інтернет розташована на сервері доступу в мережу Інтернет і забезпечує цілодобовий контроль за несанкціонованим доступом із Інтернет у внутрішню мережу АС Біржі.

24.2.5. Обмін Електронними документами між Біржею, Платіжною організацією, Учасниками Біржових торгів, тощо виконується з використанням засобів криптографічного захисту інформації, що надаються ЦСК, що є відповідним чином акредитованим у

встановленому законодавством України порядку та обслуговує відповідну особу, з якою здійснюється інформаційний обмін, та з яким Біржею укладено відповідні договори про надання послуг ЕЦП.

24.2.6. В АС Біржі застосовуються найважливіші принципи інформаційної безпеки, в т.ч. розподіл доступу до інформаційних ресурсів і потоків інформації.

Підписувачі зобов'язані виконувати встановлені законодавством України, цими Правилами, Регламентом ЦСК та внутрішніми нормативними документами Біржі вимоги щодо забезпечення захисту інформації, що обробляється в АС Біржі. Підписувачі несуть відповідальність у випадку порушення вимог з інформаційної безпеки відповідно до законодавства України, цих Правил та укладених ними договорів.

Маршрутизація інформаційних потоків в АС Біржі створена таким чином, що отримувачем Електронного документу, створеного Учасником Біржових торгів, завжди буде Біржа.

24.3. Головними об'єктами захисту в ЕКС Біржі є:

24.3.1. Заявки та Строкові контракти;

24.3.2. Розпорядження Біржі на проведення Клірингу та переказу коштів;

24.3.3. Електронні дані, які циркулюють на програмному рівні при обміні інформацією між компонентами АС Біржі;

24.3.4. ЕЦП, паролі, системна інформація і дані, що використовуються Біржею (бази даних, довідники, архіви, інформація про Учасників Біржових торгів та надані ними Заявки та укладені Строкові контракти, здійснені операції, тощо);

24.3.5. Програмно-технічні засоби генерації, обліку і розповсюдження ключової інформації, а також ініціалізації та персоналізації фінансових операції.

24.4. Головною метою захисту інформації в АС Біржі є запобігання:

24.4.1. несанкціонованому доступу до інформації, знищенню, викривленню інформації про Електронні документи, що ініційовані з використанням Торгових терміналів Учасників Біржових торгів на кожній ланці організаційної та технологічної інфраструктури компонентів АС Біржі або втручанню в процес їх формування;

24.4.2. несанкціонованим змінам конфігурації програмного забезпечення компонентів АС Біржі;

24.4.3. несанкціонованим діям обслуговуючого персоналу АС Біржі;

24.4.4. застосуванню шкідливого програмного забезпечення.

24.5. Для запобігання порушенням, що можуть загрожувати інформаційній безпеці АС Біржі, Біржа здійснює такі організаційні заходи:

24.5.1. розробляє документи, які містять вимоги щодо забезпечення захисту інформації в АС Біржі;

24.5.2. контролює дотримання цих документів всіма Учасниками Біржових торгів;

24.5.3. розподіляє права доступу до інформаційних ресурсів АС Біржі;

24.5.4. регламентує порядок внесення змін до програмно-технічних засобів, що використовуються в АС Біржі;

24.5.5. організує облік, зберігання та знищення Електронних документів та носіїв з конфіденційною інформацією;

24.5.6. реалізує в ЕКС Біржі автоматичний моніторинг фінансових трансакцій.

24.6. Будь-яка інформація, що супроводжує процес Клірингу та розрахунків від його ініціювання Підписувачем до моменту його одержання отримувачем, підлягає обов'язковій реєстрації в базах даних ЕКС Біржі.

24.7. Технологія обміну інформацією в АС Біржі.

Головним елементом інформаційної безпеки в АС Біржі є застосування ЕЦП, Позначки часу та криптографічного захисту при обміні даними між Учасниками Біржових торгів, Біржею та Платіжною організацією.

Послуги з ЕЦП, Позначки часу та криптографічного захисту надає ЦСК. АС Біржі застосовує засоби ЕЦП, що базуються на атестованих засобах криптографічного захисту та забезпечують безперервний захист інформаційних ресурсів від несанкціонованого ознайомлення з нею та/або її модифікації.

ЕКС Біржі функціонує виключно у взаємодії з ЦСК.

24.7.1. Відповідно до схеми обміну інформацією на Біржі передбачені наступні варіанти обміну інформацією:

24.7.1.1. При обміні інформацією з Торговими терміналами Учасника Біржових торгів та Платіжною організацією використовуються ЕЦП та Засоби КЗІ ЦСК Біржі.

24.7.1.2. При обміні інформацією з Державним комітетом фінансового моніторингу України використовуються ЕЦП та Засоби КЗІ, що використовуються Державним комітетом фінансового моніторингу України.

24.8. З метою забезпечення безперервного функціонування АС Біржі в надзвичайний період використовуються наступні технологічні та адміністративні заходи:

24.8.1. на Біржі визначаються працівники, до посадових обов'язків яких належать організація взаємодії з ЦСК Біржі, підтримка в належному стані комп'ютерної техніки, забезпечення накопичення і зберігання інформації. Ці та інші працівники Біржі, до посадових обов'язків яких належить обслуговування інформаційних систем, мають вивчати роботу АС Біржі в обсязі, достатньому для відновлення їх функціонування в АС Біржі, ЦСК Біржі і подальшого їх обслуговування. Для забезпечення належної кваліфікації таких працівників для них організовується навчання, яке проводять фахівці Біржі, які обслуговують АС Біржі та інші системи.

24.8.2. Стійка робота телекомунікаційної мережі АС Біржі забезпечується шляхом:

24.8.2.1. резервування магістральних каналів зв'язку мережі Інтернет та каналів доступу до неї забезпечене двома каналами зв'язку за різними провайдерами Інтернет, що дає змогу в разі перевантаження чи несправності магістральних каналів зв'язку перенаправляти трафік за альтернативним маршрутом. Резервний канал зв'язку в мережі Інтернет працює в режимі гарячого резервування;

24.8.2.2. забезпечення АС Біржі резервними процесорними модулями та блоками живлення і запасних функціональних модулів;

24.8.2.3. регулярного проведення резервного копіювання серверів АС Біржі, її програмного забезпечення, архівування електронних журналів згідно з нормативно-розпорядчою документацією з проведення регламентних робіт;

24.8.2.4. зберігання в резервних копіях на носіях інформації в місцях, відокремлених фізично, особливо важливих даних щодо схем Біржі (функціональних, електричних, розміщення інформаційних ресурсів, магістральних каналів зв'язку, систем електроживлення і заземлення обладнання), систем управління АС Біржі і їх моніторингу, конфігурацій обладнання локальної обчислювальної мережі АС Біржі;

24.8.2.5. регулярної звірки, під час проведення інвентаризаційних заходів, ліцензійності та санкціонованості програмного забезпечення, яке використовується на Біржі;

24.8.2.6. забезпечення багаторівневого захисту від несанкціонованих дій персоналу, пов'язаних із внесенням змін до системи управління АС Біржі, записів конфігурацій її обладнання;

24.8.2.7. обладнання приміщень Біржі гарантованими системами резервного електроживлення на базі локальних джерел безперервного електроживлення та засобами пожежогасіння, контролем доступу та дистанційного спостереження, що дає змогу не лише обмежити доступ до програмно-технічних комплексів АС Біржі, а й забезпечувати цілодобову роботу телекомунікаційних комплексів без присутності обслуговуючого персоналу.

24.8.3. Якщо внаслідок впливу надзвичайних ситуацій функціонування однієї з систем АС Біржі в штатному режимі роботи неможливе, то Біржа може:

- передати повноваження щодо роботи з цими системами резервному підрозділу, який взаємодіє через мережу Інтернет в штатному режимі;

- здійснювати обмін інформацією за допомогою альтернативних засобів (змінні магнітні та магнітооптичні носії, паперові носії);

- користуватися послугами пункту обміну інформацією в електронному вигляді на змінних носіях, якщо постачальники телекомунікаційних послуг припинили обслуговування.

24.8.4. Для відновлення функціонування підсистем автоматизації в штатному режимі слід відновити функціонування відповідного програмного забезпечення. Уся важлива інформація зберігається в базах даних систем, які розміщуються в АС Біржі.

24.8.5. У разі втрати інформації з баз даних її відновлення проводиться з резервних носіїв інформації (магнітооптичних дисків або дисків DVD), отриманих шляхом "холодного" та щоденного "гарячого" резервування бази даних.

РОЗДІЛ 25.

ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ НА БІРЖІ

25.1. Біржа забезпечує формування і зберігання документів, визначених цими

Правилами, у відповідності до вимог діючого законодавства, цих Правил, укладених договорів з Учасниками Біржових торгів та Платіжною організацією. Строки зберігання відповідних категорій документів, які утворюються в процесі діяльності Біржі, визначаються внутрішнім нормативним документом (номенклатурою справ) Біржі. Для одного виду документів установлені однакові строки зберігання документів незалежно від виду носія, на якому вони складені (паперовий, електронний, тощо).

25.2. Біржа зберігає усі Договори в архіві та на запит Учасника Біржових торгів, що є стороною Договору та автором Заявки, та/або уповноважених представників державних органів, протягом 3 (трьох) робочих днів з дати запиту до Біржі надає Виписку (Виписки) з Реєстру Договорів, з зазначенням Договорів, укладених даним Учасником Біржових торгів. Виписка з Реєстру Договорів у формі, що публікується на Інтернет-сайті Біржі, підписується уповноваженою особою Біржі та скріплюється печаткою Біржі.

25.3. Біржа забезпечує зберігання первинних документів (паперових та Електронних), та документів, що були підставою для здійснення операцій за рахунками Учасників Біржових торгів (їх клієнтів), протягом 5 років з дати здійснення операції.

25.4. Біржею визначається відповідальна особа за ведення електронного архіву Біржі та архіву документів на папері.

25.5. Електронний архів Біржі - частина АС Біржі, що містить Електронні документи і дані, що створюються під час оброблення Електронних документів та можуть бути переглянуті та роздруковані засобами АС Біржі. У разі зберігання первинних документів у вигляді електронних документів Біржа зобов'язана виготовити їх копії на паперових носіях на вимогу контролюючих органів у межах їх повноважень, передбачених Законами України, а також на вимогу Учасників Біржових торгів.

Програмно-технічні засоби Біржі передбачають:

- автоматизацію роботи з електронним архівом;
- можливість ознайомлення з будь-якою потрібною архівною інформацією протягом терміну її зберігання, при цьому виконуються лише операції з перегляду, пошуку та формування вихідних документів;
- архівацію - регламентну або позапланову (у разі потреби).

25.6. Дані в електронному архіві дублюються і зберігаються на двох різнотипних електронних носіях у двох різних приміщеннях. В якості електронних носіїв для зберігання в електронному архіві Біржі можуть використовуватися: жорсткі диски комп'ютерів (серверів), оптичні (лазерні) компакт-диски та інші носії.

25.7. Перевірка цілісності електронного архіву Біржі (перевірка належного функціонування електронних носіїв і можливість отримання інформації з них шляхом перевірки можливості читання цього архіву) здійснюється не менше ніж один раз на рік комісією, призначеною директором Біржі. Знищення даних електронного архіву Біржі при закінченні строку зберігання здійснюється також цією комісією зі складанням відповідного акту.

25.8. Системою організації захисту інформації на Біржі передбачено процедуру перезапису електронного архіву Біржі відповідно до умов зберігання інформації.

У разі закінчення гарантованого строку зберігання інформації на електронному носії здійснюється перезапис даних електронного архіву Біржі на новий носій, а в разі порушення цілісності електронного архіву - його відновлення з резервної копії.

РОЗДІЛ 26.

ДІЇ ПРИ ТЕХНІЧНИХ ЗБОЯХ НА БІРЖОВИХ ТОРГАХ

26.1. У разі Технічного збою на Торговому терміналі Учасника Біржових торгів він інформує про це наявними засобами зв'язку (ЕТС Біржі, Системи ВІТ eTrade Mail, Інтернет-сайта Біржі, телефонним зв'язком або інше) Адміністратора Біржі та доручає йому або анулювати, або залишити в Черзі Заявки, які були надані раніше. Адміністратор Біржі зобов'язаний виконати таке доручення Учасника Біржових торгів, після чого проінформувати його про це наявними засобами зв'язку (ЕТС Біржі, Системи ВІТ eTrade Mail, Інтернет-сайта Біржі, телефонним зв'язком або інше).

Якщо працездатність Торгового терміналу Учасника Біржових торгів може бути поновлена Учасникам Біржових торгів, то він може повторно авторизуватись в ЕТС Біржі.

Виконання зобов'язань за Договорами, що були укладені до Технічного збою, а також за Договорами, що були укладені після Технічного збою у разі залишення Учасником Біржових торгів Заявок в Черзі Заявок, виконується в загальному порядку, що передбачений цими Правилами.

26.2. У разі Технічного збою в ЕТС Біржі оголошується технічна перерва в Біржових торгах. При оголошенні технічної перерви Адміністратор Біржі здійснює перевірку цілісності даних про Біржові торги в ЕТС Біржі та оцінює можливість подальшого проведення біржових торгів.

26.3. Якщо протягом технічної перерви, що оголошена внаслідок Технічного збою ЕТС Біржі, працездатність ЕТС Біржі може бути поновлена, то Біржові торги поновлюються після закінчення технічної перерви. Після поновлення Біржових торгів Учасники Біржових торгів повторно виконують процедури для авторизації в ЕТС Біржі. У разі поновлення Біржових торгів час їх закінчення не змінюється.

26.4. Якщо під час технічної перерви, що оголошена внаслідок Технічного збою ЕТС Біржі, працездатність ЕТС Біржі не може бути поновлена та виконання Біржею, Платіжною організацією, Депозитарієм тощо покладених на них функцій у відповідності з цими Правилами стає неможливим або значно ускладненим на невизначений термін, то така ситуація за рішенням директора Біржі визнається надзвичайною у відповідності з Розділом 27 цих Правил.

Якщо результати Біржових торгів збереглися на електронних носіях та цілісність даних не порушена, Адміністратор Біржі інформує Платіжну організацію, Депозитарій та Учасників Біржових торгів наявними засобами зв'язку про припинення Біржових торгів та надає Учасникам Біржових торгів, Платіжній організації та Депозитарію документи, що складені за формою та в порядку, передбаченому в цих Правилах. Виконання зобов'язань здійснюється за договорами, що укладені до Технічного збою ЕТС Біржі.

26.5. У всіх випадках Технічних збоїв ЕТС Біржі, на письмовий Учасника Біржових торгів Біржею надається довідка про Технічний збій ЕТС Біржі.

РОЗДІЛ 27. НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

27.1. Під надзвичайними ситуаціями в роботі Біржі, які за оцінкою директора Біржі порушують або можуть порушити нормальний порядок Біржових торгів.

27.2. Надзвичайними можуть бути визначені наступні обставини:

- (i) будь-які події та/або обставини, які за оцінкою директора Біржі тимчасово або на невизначений термін зроблять неможливими або значно ускладнять виконання Біржею покладених на неї функцій у відповідності з цими Правилами. До таких подій/обставин, у тому числі, можуть бути віднесені:
  - пожежі;
  - стихійні лиха;
  - тривалі відключення електроенергії;
  - масові заворушення, військові дії, демонстрації, акти терору, інші акти насильства;
  - інші обставини, що передбачені договорами, укладеними Біржею;
- (ii) будь-які події та/або обставини, які за оцінкою директора Біржі створюють або можуть створити загрозу життю та здоров'ю серед співробітників Біржі;
- (iii) повідомлення Платіжної організації або Депозитарію про виникнення надзвичайної ситуації, що може призвести до порушення звичайного порядку проведення Біржових торгів;
- (iv) будь-які інші подібні за оцінкою директора Біржі події або обставини.

27.3. Визначення ситуації на Біржі як надзвичайної здійснюється відповідно до рішення директора Біржі.

27.4. У разі визначення ситуації, що виникла, надзвичайною Біржа виконує наступні Дії:

- (i) повідомляє Платіжну організацію та Депозитарію наявними засобами зв'язку (Система BIT eTrade Mail, Інтернет-сайт Біржі, телефонним зв'язком або інше) про виникнення надзвичайної ситуації та про заходи щодо її усунення;
- (ii) повідомляє Учасників Біржових торгів наявними засобами зв'язку (ЕТС Біржі, Система BIT eTrade Mail, Інтернет-сайт Біржі, телефонним зв'язком або інше) про виникнення надзвичайної ситуації та про заходи щодо її усунення;

(iii) приймає рішення про оголошення технічної перерви в Біржових торгах з будь-якого моменту часу Біржових торгів.

27.5. В якості заходів щодо врегулювання надзвичайної ситуації Біржа має право:

- (i) припинити Біржові торги;
- (ii) відмінити результати Біржових торгів на усіх або кількох ринках, які проводились у день виникнення надзвичайної ситуації та/або у попередній день, визнати такі Біржові торги такими що не відбулися, Заявки не наданими, а Договори неукладеними;
- (iii) здійснити інші дії у разі необхідності.

27.6. При прийнятті рішення щодо врегулювання надзвичайної ситуації директор Біржі має право:

- (i) встановити термін та порядок повідомлення Учасників Біржових торгів, Платіжної організації та Депозитаріїв;
- (ii) встановити термін та порядок виконання рішень директора Біржі Учасниками Біржових торгів;
- (iii) обумовити порядок набуття чинності рішення директора Біржі певними обставинами.

27.7. Рішення директора Біржі щодо врегулювання надзвичайної ситуації є обов'язковими для виконання всіма Учасниками Біржових торгів.

27.8. Про рішення директора Біржі, а також про заходи щодо врегулювання надзвичайної ситуації Учасники Біржових торгів, Платіжна організація, Державний представник Комісії повідомляються не пізніше ніж в день прийняття такого рішення.

27.9. Біржа звільняється від відповідальності за незабезпечення у відповідальності з цими Правилами належних умов для проведення Біржових торгів у наступних випадках:

- (i) визнання ситуації надзвичайною у зв'язку з обставинами, що передбачені у підпункті (i) пункту 27.2. цих Правил;
- (ii) визнання ситуації надзвичайною у зв'язку з обставинами, що передбачені підпунктом (iv) пункту 27.2 цих Правил, в тому числі, Технічними збоями; відмова систем зв'язку, електроживлення, кондиціонування та інших систем життєзабезпечення, якщо такі обставини безпосередньо вплинули на проведення Біржових торгів, за винятком випадків виникнення таких обставин внаслідок вини або бездіяльності Біржі.

27.10. Окремим випадком надзвичайних обставин є ситуація цінової нестабільності і значних коливань цін цінних паперів (відхилення Біржового курсу, цін Заявок та цін укладених Договорів понад можливе за звичайних обставин. Критерії цінової нестабільності встановлюються Біржовою Радою відповідно до нормативно-правових актів Комісії.

Граничні значення зміни ціни (підвищення або зниження) цінного папера, зафіксовані на підставі укладених на Біржі Договорів, не повинні перевищувати:

10 % (для цінних паперів першого рівня лістингу) та 15 % (для цінних паперів другого рівня лістингу) - зміни середньозваженої ціни цього цінного папера за перші 60 хвилин біржових торгів після відкриття торговельної сесії (Ціна відкриття) порівняно з середньозваженою ціною цього цінного папера за останні 60 хвилин біржових торгів торговельної сесії попереднього торговельного дня (Ціна закриття);

5 % (для цінних паперів першого рівня лістингу) та 7 % (для цінних паперів другого рівня лістингу) - зміни середньозваженої ціни цього цінного папера за кожні подальші 60 хвилин Біржових торгів, що передують розрахунку (Поточна ціна), порівняно з останньою розрахованою ціною,

якщо інше не передбачено нормативно-правовими актами Комісії.

У разі перевищення Граничних значень зміни ціни цінного папера, Адміністратор або директор Біржі призупиняє торгівлю таким цінним папером для виявлення причин, що призвели до ситуації цінової нестабільності та значного коливання ціни такого цінного папера. Адміністратор або директор Біржі може не призупиняти торгівлю, якщо дата попереднього Договору, укладеного на Біржі щодо цього цінного паперу, перевищує 1 календарний місяць та/або ціна Договору щодо державних облігацій України, облігацій підприємств або муніципальних облігацій відхиляється від номінальної вартості з врахуванням накопиченого купонного доходу не більше ніж на 10% (для цінних паперів першого рівня лістингу) та 15 % (для цінних паперів другого рівня лістингу).

З метою виявлення причин цінової нестабільності та значного коливання ціни цінного

папера Біржа здійснює перевірку.

Адміністратор або директор Біржі може призупинити Біржові торги на строк, що не перевищує строку перевірки причин цінової нестабільності та значного коливання ціни цінного папера. В рамках розпочатої перевірки Адміністратор або директор Біржі може прийняти рішення про поновлення торгівлі. Строк перевірки не може перевищувати 2 робочих днів, якщо інше не встановлено рішенням Біржової ради або директора Біржі. При цьому Адміністратор або директор Біржі може призупинити торгівлю іншими цінними паперами такого емітента та цінних паперів інших емітентів аналогічної та споріднених галузей за погодженням з державним представником на Біржі.

Про призупинення Біржових торгів внаслідок настання ситуації цінової нестабільності і значних коливань цін цінних паперів Біржа негайно інформує усіма можливими засобами (ЕТС Біржі, Системи ВІТ eTrade Mail, Інтернет-сайту Біржі, телефонного зв'язку або інше) Учасників Біржових торгів, Платіжну організацію, Депозитарій та державного представника Комісії. У повідомленні до Комісії зазначаються: підстави призупинення Біржових торгів; заходи, які здійснюються Біржею у цій ситуації; результати перевірки причин цінової нестабільності та значного коливання ціни цінного папера (за наявності).

Рішенням Біржової Ради та/або директора Біржі можуть визначатися додаткові показники, які характеризують ситуацію цінової нестабільності і значних коливань цін цінних паперів.

РОЗДІЛ 28.

ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ МІЖ УЧАСНИКАМИ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

28.1. Спори, що виникають між Учасниками Біржових торгів повинні передаватися на розгляд Арбітражної комісії Біржі, що утворюється за рішенням Біржової Ради, відповідно до вимог позивного звернення щодо справ у спорах, що виникають при укладенні, розірванні і виконанні Договорів. Арбітражна комісія Біржі діє на підставі Положення про Арбітражну комісію Біржі.

28.2. Сторони будь-якого спору повинні докласти добросовісних зусиль для вирішення спору дружнім чином, без арбітражу.

28.3. Спори, що виникають з укладення, виконання, змін та розірвання Договорів за цими Правилами, стороною яких є державні органи, розглядаються судовим органом згідно з чинним законодавством України.

28.4. У випадку виникнення спірних питань між Біржею та Учасниками Біржових торгів, пов'язаних з автентичністю та чинністю Електронного документа та часом його підпису, або факту неотримання Електронного документа порядок дій Сторін регулюється правилами Системи ВІТ eTrade Mail та регламентом ЦСК Біржі.

РОЗДІЛ 29.

ВИМОГИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ З ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

29.1. Біржа розробляє Правила проведення фінансового моніторингу та програми його здійснення. Правила розробляються з урахуванням вимог законодавства України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

29.2. Біржа визначає працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу. Призначення відповідального працівника, визначення його прав та обов'язків, повідомлення про його призначення здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України.

29.3. Біржа здійснює заходи, які спрямовані на виявлення фінансових операцій, що відповідно до умов діючого законодавства України підлягають фінансовому моніторингу, проведення ідентифікації Учасників Біржових торгів, що здійснюють вказані фінансові операції, та реєстрацію цих операцій у відповідності до вимог законодавства в сфері протидії легалізації, відмиванню коштів, здобутих злочинним шляхом.

29.4. Надання Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, здійснюється згідно з чинним законодавством України.

29.5. Документи, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що підлягає фінансовому моніторингу, та всю документацію про здійснення фінансової операції Біржа зберігає протягом п`яти років після проведення такої фінансової операції.

29.6. Біржа зобов'язана сприяти працівникам Держфінмоніторингу та Комісії в проведенні аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та при виконанні функцій регулювання та нагляду за дотриманням вимог Закону України „Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом”.

РОЗДІЛ 30. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БІРЖИ

30.1. Комісія здійснює регулювання та контроль за діяльністю Біржі у порядку, установленому законодавством України.

30.2. Комісія контролює дотримання Біржею цих Правил та вимог чинного законодавства України.

30.3. Біржа забезпечує доступ державного представника Комісії до інформації про проведення Біржових торгів у режимі реального часу.

РОЗДІЛ 31. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

31.1. Ці Правила, а також зміни та/або доповнення до них, затверджуються Біржовою Радою та набувають чинності після реєстрації в Комісії, а у разі необхідності, НБУ.

31.2. Окремі положення цих Правил можуть бути оформлені у вигляді окремого(их) документу(ів), які містять обов'язкову вказівку що вони є частиною цих Правил.

31.3. Про затвердження та набуття чинності цих Правил, а також про зміни та доповнення до них, Біржа інформує Учасників Біржових торгів, Депозитарії, Платіжну організацію та ЦСК Біржі шляхом направлення електронного документа з повідомленням не пізніше ніж за п'ять днів до дати набуття чинності, якщо Біржовою Радою не встановлене інше.

31.4. У випадку внесення змін до законодавства та/або нормативно-правових актів Комісії, що регулюють функціонування фондових бірж, клірингової та депозитарної системи ці Правила застосовуються у частині, що не суперечить нормативним актам Комісії.

31.5. Ці Правила розміщуються на Інтернет-сайті Біржі за адресою <http://fbp.com.ua/Norm.aspx>.

Прошито, прошнуровано, завіре печатком

Кількість аркушів:

711 *Лесюк Микола*

Директор ПАТ ФБ «Перелік»

